

STRATEGIA ROZWOJU OBSZARU FUNKCJONALNEGO

Kluczbork – Namysłów – Olesno 2015-2020

Spis treści

8. Załączniki.....	3
Załącznik nr 1 – Diagnoza społeczno-gospodarcza OF KNO	3
1. Analiza społeczno-gospodarcza Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno	3
2. Mieszkańcy i kapitał społeczny.....	19
3. Gospodarka i rynek pracy.....	28
4. Edukacja i nauka	44
5. Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego.....	50
6. Aktywny wypoczynek.....	60
7. Środowisko	70
8. Komunikacja i infrastruktura techniczna.....	81
9. Atrakcyjność Obszaru Funkcjonalnego.....	88
Załącznik nr 2 – Macierz SWOT-TOWS	93
1. Analiza SWOT	94
2. Analiza TOWS	98
Spis rysunków	106
Spis tabel	106
Spis wykresów.....	108

8. Załączniki

Załącznik nr 1 – Diagnoza społeczno-gospodarcza OF KNO

1. Analiza społeczno-gospodarcza Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

1.1. Charakterystyka ogólna Obszaru Funkcjonalnego

Obszar Funkcjonalny, który poddano niniejszej analizie, tworzą trzy powiaty wchodzące w skład województwa opolskiego: powiat kluczborski, namysłowski i oleski. Zatem struktura administracyjna obszaru składa się z 19 samorządów: 3 powiatów i 16 gmin (w liczbie 16 gmin znajduje się 8 gmin miejsko wiejskich: 3 w powiecie kluczborskim, 1 w powiecie namysłowskim i 4 w powiecie oleskim). Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę powiatów oraz całego obszaru funkcjonalnego.

Rysunek 1 Położenie Obszaru Funkcjonalnego w województwie opolskim

Źródło: www.odnowawsi.eu

Jak widać na powyższej mapie, powiat kluczborski położony jest w północnej części województwa opolskiego, powiat namysłowski w północno-zachodniej, a powiat oleski w północno-wschodniej części. Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno (dalej: OF KNO) graniczy

od strony północnej z województwem wielkopolskim i łódzkim, od strony wschodniej z województwem śląskim, a od strony zachodniej z województwem dolnośląskim, natomiast od południa z powiatami: strzeleckim, brzeskim i opolskim.

OF KNO składa się łącznie z 16 gmin, z czego 4 gminy należą do powiatu kluczborskiego, 5 do powiatu namysłowskiego, a 7 do powiatu oleskiego:

- **powiat kluczborski:**
 - gmina Kluczbork (gm. miejsko-wiejska);
 - gmina Byczyna (gm. miejsko-wiejska);
 - gmina Wołczyn (gm. miejsko-wiejska);
 - gmina Lasowice Wielkie (gm. wiejska);
- **powiat namysłowski:**
 - gmina Namysłów (gm. miejska);
 - gmina Domaszowice (gm. wiejska);
 - gmina Pokój (gm. wiejska);
 - gmina Świerczów (gm. wiejska);
 - gmina Wilków (gm. wiejska);
- **powiat oleski:**
 - gmina Olesno (gm. miejsko-wiejska);
 - gmina Dobrodzień (gm. miejsko-wiejska);
 - gmina Gorzów Śląski (gm. miejsko-wiejska);
 - gmina Praszka (gm. miejsko-wiejska);
 - gmina Radłów (gm. wiejska);
 - gmina Rudniki (gm. wiejska);
 - gmina Zębowice (gm. wiejska).

Powierzchnia OF KNO wynosi 2573 km², co stanowi 33,1% powierzchni województwa opolskiego, a zamieszkuje ją łącznie 178 425 mieszkańców — 17,6% ludności województwa opolskiego. W poniższej tabeli zostały przedstawione niniejsze dane w rozbiciu na powiaty wchodzące w skład OF KNO.

Tabela 1 Powierzchnia i ludność powiatów wchodzących w skład OF KNO (stan na 2012 r.)

powiat	powierzchnia [km ²]	ludność
kluczborski	852	67 558
namysłowski	748	43 011
oleski	973	65 867
razem	2573	178 425

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

1.2. Charakterystyka zagospodarowania przestrzennego

Obszar funkcjonalny, obejmujący powiat kluczborski, namysłowski i oleski, zlokalizowany jest w północnej części województwa opolskiego. Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną J. Kondrackiego OF KNO położony jest na Nizinie Śląskiej (makroregion), stąd też w krajobrazie dominują tereny nizinne, a występujące nierówności nie przekraczają wartości 20–40 m. Najważniejszymi rzekami Obszaru Funkcjonalnego jest rzeka Stobrawa i rzeka Widawa (obie rzeki stanowią prawy dopływ Odry).

Między rozwojem społeczno-gospodarczym a zagospodarowaniem przestrzennym istnieje wysoki stopień współzależności. Sposób gospodarowania przestrzenią może zarówno stymulować, jak i ograniczać rozwój regionalny. Zgodnie ze *Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* województwo opolskie zostało podzielone na następujące płaszczyzny (patrz: Rysunek 2 Bieguny wzrostu i obszary problemowe województwa opolskiego):

- bieguny wzrostu,
- obszary problemowe.

Do biegunów wzrostu zostały zaliczone:

- ośrodek wojewódzki (Opole) z obszarem funkcjonalnym (Aglomeracja Opolska),
- ośrodki subregionalne (Brzeg, Kędzierzyn-Koźle, **Kluczbork**, Nysa) i ich obszary funkcjonalne.

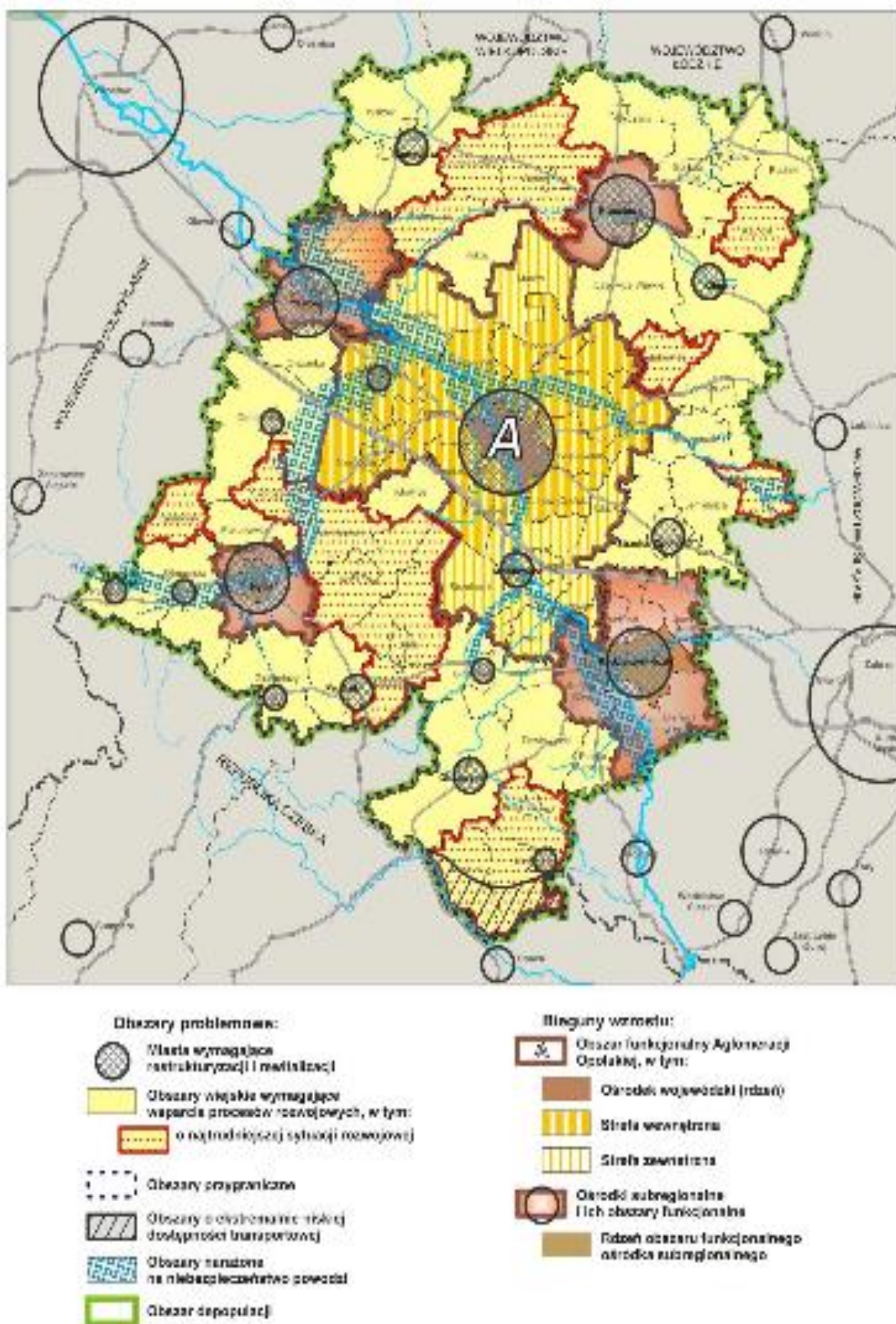
Natomiast do obszarów problemowych zaliczono:

- obszar depopulacji (całe województwo ze szczególnym uwzględnieniem podregionu opolskiego w ramach postulowanego NUTS3),
- **obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych, w tym o najtrudniejszej sytuacji rozwojowej (w tym gmina Domaszowice i Świerczów w powiecie namysłowskim oraz Gmina Radłów i Zębów w powiecie oleskim),**

- **miasta wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji (Opole, 4 ośrodki subregionalne, pozostałe miasta powiatowe i miasta powyżej 5 tys. mieszkańców z podregionu nyskiego w ramach postulowanego NUTS3),**
- obszary przygraniczne,
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi,
- obszary o ekstremalnie niskiej dostępności transportowej.

W układzie terytorialnym w województwie opolskim podregion opolski, w którego skład wchodzi powiat oleski, jest zaliczany do obszarów o najniższym, statystycznym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego w kraju. Natomiast podregion opolski, w którego skład wchodzi powiat oleski, powiat kluczborski i namysłowski, wyróżnia wyższy poziom wyludniania.

Rysunek 2 Bieguny wzrostu i obszary problemowe województwa opolskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.

Miastu Kluczbork, jako ośrodkowi subregionalnemu zaliczonemu do biegunów wzrostu, powinno towarzyszyć oddziaływanie służące przyspieszeniu procesów rozwojowych. Miasto jest centrum przyciągającym kapitał ludzki, finansowy i materialny, z kolei obszary miejskie Kluczborka są strefami rozwoju regionu. Zarówno w mieście, jak i w obszarach miejskich powinna następować integracja funkcjonalna z otoczeniem wiejskim, co pozwoli znacznie zwiększyć możliwości rozwojowe OF KNO. Kluczbork jako miasto o średniej wielkości (powyżej 20 tys. mieszkańców) ma duże znaczenie w sferze gospodarczej oraz w sferze zaspokajania dostępu do usług publicznych średniego i wyższego rzędu. Podejmowane działania powinny wpływać na zwiększenie jego znaczenia gospodarczego i społecznego, dzięki któremu w bardziej efektywny sposób zostanie wykorzystany potencjał całego regionu. Rozwijanie czy uzupełnianie funkcji społecznych, gospodarczych i publicznych wpłynie na zwiększenie roli Kluczborka jako dostawcy lepszych miejsc pracy oraz usług decydujących o możliwościach rozwojowych społeczeństw regionalnych, w tym zamieszkujących tereny wiejskie.

Z kolei pozostałe ośrodki i obszary wiejskie (powiat namysłowski i oleski) powinny zostać w większym stopniu włączone w procesy rozwoju regionalnego, a aby tego dokonać obszary wiejskie powinny stać się atrakcyjnym miejscem pracy, zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności rolniczej lub pozarolniczej z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń.

Gmina Kluczbork (powiat kluczborski) położona jest na skrzyżowaniu ważnych szlaków transportowych łączących Górny Śląsk z Wielkopolską i Pomorzem Zachodnim oraz z Dolnym Śląskiem, a także Śląsk Opolski z Ziemią Łódzką. Układ komunikacyjny determinuje organizację przestrzenną całej gminy Kluczbork. Podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego gminy powinny koncentrować się na istniejącym lub zmodernizowanym układzie komunikacyjnym, przy czym działalność ta powinna brać pod uwagę środowisko przyrodnicze, kulturowe, powiązania infrastrukturalne, stan zagospodarowania przestrzennego oraz rysujące się tendencje gospodarcze i społeczne w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym. Jednostki osadnicze tworzą układ koncentryczno-pasmowy, w którym centralne miejsce zajmuje miasto Kluczbork. W kierunku miasta zbiegają się promieniście drogi łączące miejscowości z siedzibą gminy i powiatu. Na układ promienisty nakłada się układ pasmowy — powstały w dolinach cieków wodnych oraz wzdłuż krawędzi kompleksu leśnego w południowo-zachodniej części gminy. Kluczbork wraz ze wsiami Ligotą Dolną, Ligotą Zamecką i Ligotą Górną tworzy jeden zespół osadniczy. W układzie przestrzennym obszaru miasta i przyległych wsi można wyróżnić kilka stref o wyraźnie zarysowujących się funkcjach:

- stare miasto — obejmuje tereny położone na południe od linii dawnych murów obronnych, jest to obszar historycznej tożsamości miasta — liczne zabytki architektury i budownictwa wraz z zabytkowym układem urbanistycznym, obszar ten pełni funkcję usługowo-mieszkaniową;

- dzielnica śródmiejska — tworzy pierścień wokół starego miasta z różnorodną zabudową, obszary mieszkaniowe przeplatają się tu z przemysłowo-składowymi oraz z większymi kompleksami ogrodów, dzielnica pełni funkcję mieszkaniową, usługową, komunikacyjną i przemysłową;
- dzielnica przemysłowo-składowa — zlokalizowana jest w południowo-zachodniej i zachodniej części Kluczborka, wzdłuż linii i terenów kolejowych, przy licznych zakładach przemysłowych usytuowane są tereny magazynowo-składowe;
- dzielnica rekreacyjno-wypoczynkowa — położona jest w południowo-wschodniej części miasta, jest to dzielnica zieleni, na którą składają się park miejski, las komunalny, cmentarze, tereny łąkowe oraz obiekty sportowe;
- obrzeżne dzielnice mieszkaniowe — na północy i zachodzie zlokalizowane są głównie osiedla wielorodzinne, a w południowej i wschodniej części osiedla zabudowy jednorodzinnej;
- wsie przymiejskie — wsie mające cały szereg związków produkcyjnych, usługowych, administracyjnych, transportowych i infrastrukturalnych, zabudowa zagrodowa przeplata się z budynkami jednorodzinnymi i wielorodzinnymi oraz z zakładami produkcyjnymi i usługowymi, składami handlowymi i bazami transportowo-sprzętowymi.

W strukturze przestrzennej miasta największe problemy związane są z przebiegiem przez obszar śródmieścia linii kolejowych i dróg o znaczeniu ponadlokalnym.

Gmina Byczyna (powiat kluczborski) posiada klarowny charakter sieci osadniczej — zarówno miasta, jak i poszczególne wsie są wyraźnie wyodrębnione w strukturze przestrzennej, a główny ośrodek, czyli miasto Byczyna, położony jest w centrum gminy. W układzie przestrzennym Byczyny można wyróżnić:

- stare miasto — obejmuje tereny zabudowy położone w granicach istniejących murów obronnych z bramami miejskimi zlokalizowanymi po wschodniej i zachodniej stronie, jest to obszar historycznej tożsamości miasta, który posiada liczne zabytki architektury i budownictwa oraz zabytkowy układ urbanistyczny;
- bezpośredni obszar zewnętrzny wokół murów — obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z zabudową usługową i terenami zieleni;
- obszar położony na południowy zachód od DK 11 do linii kolejowej — tereny zabudowy związanej z działalnością gospodarczą (składy, magazyny);
- obszar położony na północny-zachód od DK 11 — tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z cmentarzem komunalnym na północy;
- obrzeża miasta — luźna zabudowa zagrodowa wraz z zabudową usługową (bazy transportowo-przemysłowe, rzemiosło usługowe).

W strukturze przestrzennej miasta największe problemy związane są z przebiegiem przez obszar miasta DK 11 o znaczeniu ponadlokalnym — droga klasy głównej ruchu przyspieszonego (GP)

o dużym natężeniu ruchu (w tym taboru ciężarowego). Droga ta na terenie zabudowanym gminy nie spełnia żadnych wymogów technicznych, a z uwagi na to, że działania decyzyjne w tym zakresie leżą poza kompetencjami Gminy, wszelkie plany dotyczące budowy obwodnicy realizować może jedynie Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad jako zarządca DK 11. Wyłącznym zadaniem Gminy w związku z tym problemem jest rezerwowanie w planowaniu miejscowym terenów pod obwodnicę zgodnie z ustaleniami *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego*. Poza komunikacją drogową problemem dla miasta jest zły stan techniczny zabudowy — Gmina posiada plan rewaloryzacji starej i zabytkowej części Byczyny, ale zakres prac uzależniony jest od uzyskanych funduszy na ten cel.

W **Gminie Wolczyn** układ zabytkowy tworzy linia obwodowa miasta, szachownicowy układ ulic i szerokość działek budowlanych narzucająca układ kalenicowy. Funkcja mieszkaniowa i usługowa koncentruje się w centrum miasta, natomiast obszarami koncentracji funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych jest wschodnia część miasta z istniejącymi już terenami i obiektami sportowymi — na tym terenie istnieje rezerwa około 30 ha pod funkcję rekreacyjno-sportową.

Gmina Lasowice Wielkie powstała w obecnym kształcie w 1973 roku. Administracyjnie podzielona jest na 13 sołectw. Największe bogactwo gminy stanowią lasy, które w stosunku do powierzchni gminy zajmują około 62%. W części północnej gminy następuje duży rozwój indywidualnych gospodarstw rolnych, natomiast część południowa nastawiona jest przede wszystkim na budownictwo indywidualne typu wypoczynkowego i letniskowego dla mieszkańców ościennych województw.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej **Gminy Namysłów** dominują tereny mieszkaniowe. W mieście znajduje się sześć osiedli mieszkaniowych promieniście rozłożonych wokół ścisłego centrum, stanowiącego ośrodek życia społecznego i gospodarczego. W samym centrum Namysłowa zlokalizowane są obiekty użyteczności publicznej (w tym urzędy, ośrodek kultury, banki i punkty usługowe). Znaczną część miasta zajmują tereny zieleni (szczególnie zieleń parkowa). Największe powierzchniowo obszary znajdują się w południowej części miasta, z kolei równomiernie rozłożone małe enklawy zieleni (skwery, zieleńce, parki, podwórka) koncentrują się w centrum. Powyższe tereny zielone wraz z placami zabaw dla dzieci pełnią funkcję rekreacyjną, są miejscem spotkań mieszkańców miasta i korzystnie wpływają na ogólny wizerunek Namysłowa. W granicach Namysłowa znajdują się również liczne tereny zabudowy produkcyjnej, baz, składów i magazynów oraz tereny przeznaczone na użytki rolne. Tereny projektowanej zabudowy przemysłowej w granicach miasta determinują możliwości przyszłego rozwoju Namysłowa. Większość zakładów produkcyjnych zlokalizowana jest poza granicami centrum, dzięki czemu nie wpływają one negatywnie na estetykę miasta. W układzie przestrzenno-funkcjonalnym Namysłowa można wydzielić następujące typy zagospodarowania:

- centrum miasta,
- promienista zabudowa mieszkalna,

- zabudowa usługowa,
- tereny istniejącej i projektowanej zabudowy przemysłowej,
- tereny zieleni,
- użytki rolne.

Przez teren miasta przebiegają szlaki komunikacji drogowej o znaczeniu regionalnym (DK 39 i DW 451) oraz linia kolejowa — układ komunikacyjny tworzy ramę miasta i warunkuje możliwości przyszłego zagospodarowania. W strukturze przestrzennej miasta największe problemy związane są z przebiegiem przez obszar miasta drogi ruchu tranzytowego (głównie DK 39). Istotnym problemem jest również stan zagospodarowania i jakość zabudowy ścisłego centrum miasta — obszar ten wymaga znacznej modernizacji, w tym podjęcia działań zmierzających do renowacji zabytkowych kamienic, remontu nawierzchni ulic i przestrzeni publicznej, a także likwidacji ruchu kołowego w przestrzeni rynku.

W skład **Gminy Domaszowice** wchodzi 11 jednostek osadniczych wiejskich, które są stosunkowo równomiernie rozmieszczone na obszarze gminy. Poszczególne wsie są wyraźnie wyodrębnione w strukturze przestrzennej gminy i stanowią zespoły skupionej zabudowy usytuowanej w ciągach istniejących dróg, dzięki czemu charakter sieci osadniczej jest czytelny. Zabudowa poszczególnych wsi w gminie to przede wszystkim zabudowa zagrodowa pochodząca z przełomu XIX i XX wieku.

Gmina Pokój składa się z 18 jednostek osadniczych, w tym z 13 sołectw i 5 przysiółków. Siedzibą władz samorządowych gminy jest wieś Pokój, która stanowi również centrum kulturalno-gospodarcze gminy. Ośrodek spełnia głównie funkcje administracyjne gminy o znaczeniu gminnym i ponadlokalnym, mieszkaniowo-usługowe, koncentracji działalności gospodarczej gminy, lecznictwa specjalistycznego oraz leśnictwa, rolnictwa i gospodarki rybackiej.

W skład **Gminy Świerczów** wchodzi 11 sołectw oraz kilkanaście mniejszych miejscowości, przysiółków i dawnych folwarków. Gminnym centrum administracyjnym jest położona w centralnej części gminy miejscowość Świerczów. Gęstość sieci osadniczej mierzona liczbą miejscowości podstawowych (tj. bez przysiółków) na 100 km² powierzchni wynosi 13,64 i jest wartością wyższą od wskaźnika charakteryzującego zarówno powiat namysłowski (11,76), jak i całe województwo opolskie (12,99).

Gmina Wilków składa się z jednostek osadniczych wiejskich, a siedzibą samorządu lokalnego — ośrodkiem gminnym jest Wilków. Poszczególne wsie są wyraźnie wyodrębnione w strukturze przestrzennej gminy, dzięki czemu charakter sieci osadniczej jest czytelny. Zabudowa poszczególnych wsi w gminie to przede wszystkim zabudowa zagrodowa pochodząca z przełomu XIX i XX wieku. W mniejszym zakresie i głównie w Wilkowie realizowana jest nowa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Gmina Olesno posiada strukturę przestrzenną, która charakteryzuje się wysokim udziałem terenów zalesionych, dużym rozdrobnieniem jednostek osadniczych, dobrze rozwiniętą siecią dróg w układzie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych oraz dominującym znaczeniem miasta Olesno wyróżniającym się walorami urbanistyczno-architektonicznymi i różnorodnością pełnionych funkcji. Z analizy stanu zagospodarowania przestrzennego i uwarunkowań rozwojowych miasta i wiejskich jednostek osadniczych wynika, że nie istnieją żadne istotne ograniczenia przestrzenne — jedyne ograniczenia tkwią w czynnikach demograficznych i gospodarczych. We wszystkich jednostkach osadniczych dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy, którą wyznaczają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego — miasto Olesno posiada znaczne tereny rozwojowe wyznaczone w planie miejscowym, które mogą być uzupełniane w miarę narastania potrzeb. Gmina Olesno położona jest w północno- wschodniej części województwa opolskiego. Jest gminą miejsko- wiejską, a w jej skład wchodzi: miasto Olesno, będące siedzibą gminy i zarazem powiatu oraz 18 sołectw. Gmina zajmuje malowniczą ,lekko pofałdowaną równinę, pociętą siecią niewielkich potoków i w dużej części pokryta lasami. Zarówno w Oleśnie, jak i na terenie 18 sołectw znajduje się wiele ciekawych, wartych zwiedzenia miejsc i obiektów, których piękno podkreśla nieskazitelna przyroda. Z racji swojego położenia i rozbudowanej bazy rekreacyjno- sportowej gmina Olesno jest miejscem na wycieczki turystyczno –krajoznawcze i aktywny wypoczynek. Posiada liczne obiekty zabytkowe, w tym perełkę architektury na skalę kraju- drewniany kościółek św. Anny, bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe, trasy rowerowe, szlaki turystyczne i rozbudowaną bazę rekreacyjną , w tym krytą pływalnię Oleską Lagunę- jedną z największych i najatrakcyjniejszych na Opolszczyźnie. W Oleśnie znajduje się także jedyny na „Obszarze funkcjonalnym OKN” amfiteatr, na którym odbywa się corocznie wiele imprez artystycznych. Amfiteatr położony jest na Solnym Rynku- placu ,którego nazwa nawiązuje do średniowiecznego handlu solą. Obecnie na Placu tradycję handlową podtrzymuje oleskie targowisko.

Gmina Dobrodzień składa się z 16 sołectw. Gmina posiada charakter rolniczo-przemysłowy, a jej funkcje produkcyjne z roku na rok zyskują na coraz większym znaczeniu. Stolicą gminy jest Dobrodzień, który posiada dogodne warunki zarówno dla inwestowania, jak i całorocznego wypoczynku. Gmina Dobrodzień znajduje się na przecięciu dwóch istotnych dla regionu szlaków komunikacyjnych: tzw. „Szlak Staropolski” – droga krajowa 46 i droga wojewódzka 901 stanowiąca połączenie północy województwa z autostradą A4. Gmina ma charakter rolniczo-przemysłowy. W skład gminy wchodzi 16 sołectw obejmujących 24 miejscowości oraz stolicę gminy – miasto Dobrodzień. Dobrodzień zlokalizowany jest w centrum gminy i pełni dominującą rolę. Główną branżą przemysłową jest stolarstwo, stanowiące jednocześnie cechę rozpoznawczą – Dobrodzień zwany jest „Miastem Stolarzy”. Branża ta zajmuje bardzo istotną pozycję w gospodarce regionu. Centrum miasta stanowi historyczny układ zabudowy, wymagający gruntownej renowacji. Dobrodzień posiada dobrze zorganizowaną sieć komunikacyjną, pozwalającą na połączenie ze wszystkimi miejscowościami należącymi do gminy oraz ośrodkami zewnętrznymi. Na obrzeżach miasta, przy drodze krajowej nr 46

planowana jest organizacja Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w sąsiedztwie już istniejących terenów inwestycyjnych.

Gorzów Śląski to miasto będące siedzibą gminy miejsko-wiejskiej położonej w północno-wschodniej części województwa opolskiego. W gminie jest 14 sołectw. Położenie gminy w regionie jest korzystne, Wpływ na to mają szczególne walory naturalne oraz usytuowanie w pobliżu granic czterech województw: opolskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i śląskiego. Przez Gminę Gorzów Śląski przebiega wspólny odcinek dwóch dróg krajowych nr 45 i 42 oraz jedna droga wojewódzka nr 487, bliska odległość od autostrady A4 oraz drogi ekspresowej S8. Gorzów Śląski jest gminą typowo rolniczą, z zapleczem do rozwoju przemysłu rolno- spożywczego. W swoim obrębie posiada tereny inwestycyjne dla nowych przedsiębiorstw. Czyste środowisko i piękny krajobraz naszej gminy stwarzają bardzo dobre warunki do rozwoju różnych form turystyki, m.in.. agroturystyki. Gmina posiada bardzo dobrze rozwiniętą bazę sportowo rekreacyjną tj. halę widowiskowo sportową wraz zagospodarowaniem terenu, boisko Orlik 2012, kompleks sportowy w miejscowości Zdziechowice, odrestaurowany amfiteatr wraz z otoczeniem jak i liczną bazę noclegową. W skład Gminy Gorzów Śląski wchodzi 14 sołectw. Pod względem funkcjonalno-przestrzennym gmina charakteryzuje się przeważającym udziałem rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wpływ na kształtowanie się systemu osadniczego miał przede wszystkim układ komunikacyjny, dlatego sieć osadnicza gminy skupiona jest głównie przy ciągach komunikacyjnych w postaci pasm zabudowy.

Sieć osadniczą **Gminy Praszka** tworzą miasto Praszka i 16 wsi sołeckich oraz 7 osad wiejskich. Miasto Praszka jest gminnym ośrodkiem obsługi ludności — pełni funkcję przemysłową, mieszkaniową i usługową. Najczęściej występującym układem przestrzennym w gminie jest przydrożnica o charakterze zwartym lub rozproszonym. Kilka wsi ma układ ulicowy. Praszka położona jest w międzyrzeczu Prosny i Wyderki. Przez miasto przebiegają dwie drogi krajowe 42 i 45. Miasto położone jest w centrum regionu rolniczego, dla którego stanowi bazę zaopatrzeniową i usługową, a także ośrodek kulturalno-oświatowy. Naturalne warunki przyrodnicze, znaczna odległość od dużych ośrodków przemysłowych, a w związku z tym mało skażone środowisko, atrakcyjność kompleksów leśnych, względnie czyste wody w rzekach i strumieniach powodują, że teren gminy stanowi bazę wypadową dla mieszkańców Górnego Śląska i okolic Częstochowy. Gmina posiada zaplecze rekreacyjno - sportowe takie jak: kryty basen z sauną, stadion sportowy czy hala sportowa Kotwica, która w połączeniu z kompleksem boisk na stadionie, miejscami noclegowymi oraz krytym basenem z usługami rehabilitacyjnymi, może posłużyć klubom sportowym i indywidualnym osobom do realizacji ich programów treningowych.

Obszar **Gminy Radłów** stanowią przede wszystkim tereny otwarte, użytkowane rolniczo oraz lasy. Zabudowa koncentruje się w 12 wsiach i kilku przysiółkach. Jest to głównie zabudowa zagrodowa związana z działalnością rolniczą. Na terenie gminy istnieją również niewielkie zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i pojedyncze budynki wielorodzinne. Usługi publiczne koncentrują się w miejscowości gminnej.

Gmina Rudniki składa się z 21 sołectw i jest gminą typowo rolniczą. Na terenie gminy znajdują się dwie główne drogi krajowe: nr 43 relacji Częstochowa – Rudniki – Wieluń oraz nr 42 relacji Namysłów – Kluczbork – Rudniki – Radomsko – Starachowice. Poza drogami krajowymi przez teren gminy przebiegają również drogi powiatowe i gminne, które uzupełniają układ komunikacyjny gminy.

W skład **Gminy Zębowice** wchodzi 8 sołectw. Gmina charakteryzuje się zabudową rozproszoną, o której świadczy fakt, że obok małej liczby sołectw, istnieje tutaj wiele przysiółków. Miejscowościami o największej intensywności zabudowy są Zębowice, Radawie i Kadłub Wolny.

1.3. Oferta terenów inwestycyjnych

OF KNO dysponuje licznymi terenami inwestycyjnymi zlokalizowanymi w każdym z powiatów członkowskich. Zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego większość ofert terenów inwestycyjnych przeznaczona jest pod zabudowę przemysłową i usługowo-produkcyjną. Na Obszarze Funkcjonalnym znajdują się również tereny przeznaczone pod budownictwo jednorodzinne czy działalność rolniczą. Znaczna część terenów jest uzbrojona m.in. w sieć elektryczną, wodno-kanalizacyjną, gazową i łącze telefoniczne. W powiecie kluczborskim wśród ofert inwestycyjnych znajdują się m.in. tereny zabudowane stacją paliw wraz z całą infrastrukturą oraz działka o powierzchni 0,0584 zabudowana budynkiem parterowym, a także tereny niezabudowane składające się z 31 działek pod budownictwo jednorodzinne. Z kolei w powiecie namysłowskim oferta inwestycyjna obejmuje zarówno teren o powierzchni 6,3110 ha znajdujący się w Podstrefie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK (przy ul. Oleśnickiej), który zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest pod zabudowę przemysłową, jak i działki budowlane pod budownictwo jednorodzinne. Poniższa tabela przedstawia krótką charakterystykę terenów inwestycyjnych powiatu namysłowskiego.

Tabela 2 Charakterystyka terenów inwestycyjnych powiatu namysłowskiego

Dane podstawowe	Krótką charakterystyką terenu inwestycyjnego
Teren nr 1 — Podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK Położenie: Namysłów, ul. Oleśnicka Powierzchnia całkowita nieruchomości: 6,3110 ha Przeznaczenie terenu: zabudowa przemysłowa, bazy, składy, magazyny	Połączenia transportowe: Działka położona jest w zachodniej części miasta (poza sferą zabudowy), bezpośrednio przy asfaltowej drodze wojewódzkiej nr 451 relacji Wrocław – Namysłów (odległość terenu od DK 39 = 2 km, od autostrady A4 = 45 km) oraz przy linii kolejowej Wrocław – Kluczbork (stacja PKP oddalona o 2 km od terenu). Infrastruktura: Na terenie zlokalizowana jest sieć energetyczna wysokiego napięcia; przez teren przebiega sieć gazowa średniego ciśnienia średnicy 160 mm; dla terenu zapewnione są dostawy wody w

	ilości 2000 m³/dobę i ciśnieniu 3,5 bar; kanalizacja sanitarna przy granicy działki o średnicy 250 mm; istnieje możliwość przejścia podczyszczonych wód deszczowych do gminnego rowu melioracyjnego; teren wyposażony w sieć telefoniczną.
Teren nr 2 — ul. Sycowska Położenie: Namysłów, ul. Sycowska Powierzchnia całkowita nieruchomości: 2,8446 ha Przeznaczenie terenu: zabudowa usługowo-produkcyjna oraz hurtowanie, bazy, giełdy towarowe, stacje paliw i stacje obsługi pojazdów	Połączenia transportowe: działka położona jest w zachodniej części miasta (poza sferą zabudowy) bezpośrednio przy drodze powiatowej nr 1103 relacji Namysłów – Syców (odległość terenu od DK 39 = 2 km, od autostrady A4 = 45 km), stacja kolejowa Namysłów znajduje się w odległości 2 km od działki. Infrastruktura: Dostawa energii elektrycznej w ilości 1,0 MW zapewniona jest z istniejącej sieci energetycznej 15 kV; w odległości 100 m od działki przebiega sieć gazowa średniego ciśnienia o średnicy DN 100; teren zasilany jest w wodę z wodociągu o średnicy 200 mm zlokalizowanego przy działce; przy granicy terenu zlokalizowana jest sieć kanalizacji sanitarnej o średnicy 200 mm; istnieje możliwość odprowadzenia wód deszczowych do rowu melioracyjnego przylegającego do terenu; ok. 300 m od terenu. znajduje się sieć telefoniczna.
Teren nr 3 — ul. Łęczańska Położenie: Namysłów, ul. Łęczańska Powierzchnia całkowita nieruchomości: 55,7701 ha Przeznaczenie terenu: zabudowa usługowo-produkcyjna oraz hurtowanie, bazy, giełdy towarowe, stacje paliw i stacje obsługi pojazdów, budynki z wydzielonym mieszkaniem integralnie związanym z prowadzoną działalnością o powierzchni nie większej niż 100 m²	Połączenia transportowe: działka położona jest poza sferą zabudowy bezpośrednio przy drodze powiatowej nr 1117 relacji Namysłów – Ziemielowice (odległość terenu od DK 39 = 2 km, od autostrady A4 = 45 km), stacja kolejowa Namysłów znajduje się w odległości 2 km od działki. Infrastruktura: Zasilanie w energię elektryczną wymaga budowy linii kablowej długości ok. 3 km, odległość przyłącza do granicy działki wynosi ok. 1500 m; pobór wody do celów socjalnych i przemysłowych możliwy z sieci miejskiej po wykonaniu przyłącza długości 1600 m; przez teren

przebiega kolektor tłoczny o średnicy 140 mm;
odprowadzanie wód deszczowych podczyszczonych
jest możliwe do istniejących rowów melioracyjnych;
sieć telefoniczna znajduje się przy granicy działki.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Namysłowie

Powiat oleski dysponuje znacznymi obszarami inwestycyjnymi przeznaczonymi m.in. pod wielofunkcyjną działalność gospodarczą, usługową, produkcyjną oraz pod budownictwo mieszkaniowe i działalność rolniczą. Dane na temat terenów inwestycyjnych poszczególnych gmin powiatu oleskiego przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 3 Charakterystyka terenów inwestycyjnych gminy Olesno

Dane podstawowe	Krótką charakterystyka terenu inwestycyjnego
Teren 1 – obręb Olesna Położenie: Olesno, ul. Leśna Powierzchnia: działka nr 202/1 – 2,3768 ha (działka sprzedana w maju 2014 r.) działka nr 202/2 – 2,3329 ha działka nr 202/3 – 1,0617 ha (działka sprzedana w maju 2014 r.)	Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 2012 roku, około 5 hektarów terenów położonych w Oleśnie, przy ulicy Leśnej zostało objętych granicami Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Infrastruktura: teren uzbrojony jest w sieci - wodociągową, kanalizacyjną, energetyczną i gazową, a ponadto znajduje się przy drodze transportu ciężkiego, łączącej strefę inwestycyjną z drogami wojewódzkimi nr 487 i nr 494.
Teren 2 – obręb Olesna Położenie: Olesno, ul. Leśna Powierzchnia: działka nr 211/1 – 10,0572 ha	Infrastruktura: teren uzbrojony jest w sieć wodociągową i kanalizacyjną. Istnieje możliwość podłączenia do sieci gazowej i energetycznej.
Teren 3 – obręb Świercze Własność Skarbu Państwa – Agencji Nieruchomości Rolnych Położenie: Świercze Powierzchnia: działka nr 81/2 – 7,0177 ha działka nr 96/2 – 14,3966 ha	Infrastruktura: teren uzbrojony jest w sieć wodociągową.

działka nr 296/97 – 15,1690 ha

działka nr 293/77 – 0,6933 ha

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olesno

Na terenach inwestycyjnych znajdują się działki włączone do Specjalnej Katowickiej Strefy Ekonomicznej. Obszar ten posiada korzystne warunki komunikacyjne dzięki budowie nowych połączeń drogowych m. in. drogi transportu ciężkiego ul. Leśnej, która poprzez drogi wojewódzkie nr 494 i 487 oraz drogę krajową nr 11 umożliwia dostęp do sieci autostrad A4 i A1.

Tabela 4 Charakterystyka terenów inwestycyjnych gminy Dobrodzień

Dane podstawowe	Krótką charakterystyka terenu inwestycyjnego
Dobrodzień, ul. Oleska Właściciel: Właściciele prywatni Powierzchnia: 30,2623 ha	Przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego:
	Teren przeznaczony jest pod wielofunkcyjną działalność gospodarczo- usługowo- wytwórczą.
	Istniejąca infrastruktura: Elektryczność, woda, telefon
	Dodatkowe informacje:
	Teren typu greenfield, usytuowany przy skrzyżowaniu dwóch ważnych szlaków komunikacyjnych. Od strony północnej przylega do obwodnicy miasta- drogi krajowej nr 46 Opole- Częstochowa, od strony wschodniej przylega do drogi wojewódzkiej nr 901 Poznań- Gliwice.
	Dodatkowym atutem jest bliskość autostrady ok. 45 km (węzeł Olszowa), do najbliższego portu lotniczego w Pyrzowicach jest ok. 60km, najbliższa stacja PKP wraz z bocznica znajduje się w miejscowości Pludry (9 km) Miasto wojewódzkie Opole znajduje się 40 km od Dobrodzienia.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Dobrodzień

Tabela 5 Charakterystyka terenów inwestycyjnych gminy Gorzów Śląski

Dane podstawowe	Krótką charakterystyka terenu inwestycyjnego
Gorzów Śląski, ul. Byczyńska przy drodze DK 42, powierzchnia 3,8 ha	Zobowiązujący plan zagospodarowania pod przemysł
Gorzów Śląski, ul. Byczyńska 42 przy drodze DK 42, powierzchnia 1,2 ha	do zagospodarowania. Teren uzbrojony we wszystkie media

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gorzów Śląski

Tabela 6 Charakterystyka terenów inwestycyjnych gminy Rudniki

Dane podstawowe	Krótką charakterystyka terenu inwestycyjnego
Rudniki ul. Biegańskiego – dz. 347/2	Przeznaczenie terenu: teren aktywizacji gospodarczej.
Powierzchnia całkowita nieruchomości: 4,19 ha	Połączenia transportowe: działka położona jest w centralnej

części gminy, bezpośrednio przy drodze powiatowej nr 1912 O (odległość terenu od DK nr 42 o 500 m, odległość od DK nr 43 o 800 m, odległość od autostrady – 100 km, odległość od drogi szybkiego ruchu S8 – 60 km), bocznicą kolejową w Janinowie w odległości 3 km od działki.

Infrastruktura : Dostawa energii elektrycznej w ilości 15kV na terenie, odległość przyłącza wody od granicy terenu wynosi 20m, dostępna objętość 50m³/24h. Odległość przyłącza kanalizacji od granicy terenu wynosi 180 m, dostępna objętość 50m³/24h.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Rudniki

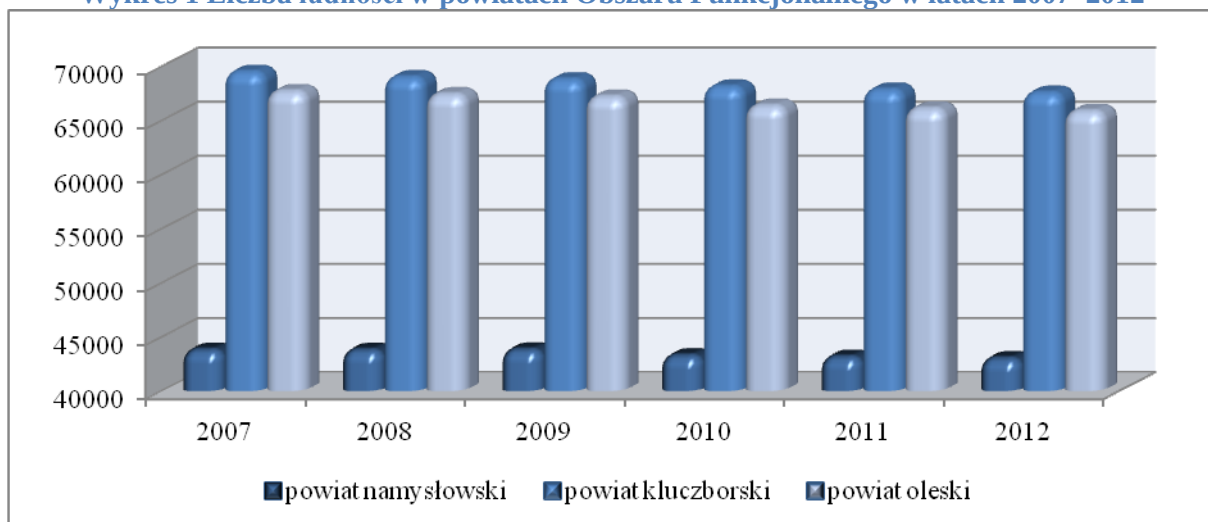
Sytuacja powiatów wchodzących w skład OF KNO jest podobna w zakresie terenów inwestycyjnych — wykazują zbliżoną liczbę terenów, na których można rozpocząć inwestycje oraz podobny stan tych nieruchomości. Znaczna część terenów posiada niezbędną infrastrukturę (woda, elektryczność, kanalizacja), jednak niektóre tereny wymagają jeszcze uzbrojenia celem zwiększenia wartości i atrakcyjności inwestycyjnej. Tereny inwestycyjne OF KNO powinny zostać lepiej przygotowane pod względem uzbrojenia oraz dróg dojazdowych, aby zwiększyć ich atrakcyjność dla inwestorów.

2. Mieszkańcy i kapitał społeczny

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno zamieszkuje 178 425 mieszkańców, z czego najwięcej przypada na powiat kluczborski — 67 558 osób, a następnie na powiat oleski — 65 867 osób i najmniej na powiat namysłowski — 43 011 (powiat namysłowski pod względem liczby mieszkańców zajmuje ostatnie miejsce wśród wszystkich powiatów województwa opolskiego).

Zgodnie z danymi z roku 2012r. większa część ludności OF KNO (41,6%) zamieszkuje miasta — wskaźnik urbanizacji dla powiatu kluczborskiego wyniósł 51%, dla powiatu namysłowskiego — 37,5% , a dla powiatu oleskiego — 36,4%.

Wykres 1 Liczba ludności w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w latach 2007–2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Liczba ludności poszczególnych powiatów OF KNO w latach 2007–2012 z roku na rok malała i według prognoz na kolejne lata tendencja ta będzie się jeszcze utrzymywać — do 2020 r. w powiecie namysłowskim liczba mieszkańców spadnie do 42 152 osób, w powiecie kluczborskim do 64 194, a w powiecie oleskim do 61 724. Wyludnianie się regionu oraz starzenie się mieszkańców stanowią główne wyzwania rozwoju rzutujące na obecny i przyszły rozwój tak OF KNO, jak i całego województwa opolskiego. W latach 2002–2011 liczba mieszkańców województwa opolskiego zmniejszyła się o 4,6% względem wzrostu o 0,7% przeciętnie w kraju.¹ W poniższych tabelach zostały zawarte prognozy do 2020 r. dotyczące ludności zamieszkującej powiaty OF KNO i obrazujące ryzyko depopulacji niniejszych regionów.

¹ Na podstawie: *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.*

Tabela 7 Prognozy demograficzne dla powiatu kluczborskiego na lata 2015–2020

Rok	Ogółem			Miasto			Wieś		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2015	66 182	32 280	33 902	33 292	16 036	17 256	32 890	16 244	16 646
2016	65 748	32 074	33 674	33 033	15 913	17 120	32 715	16 161	16 554
2017	65 346	31 883	33 463	32 795	15 803	16 992	32 551	16 080	16 471
2018	64 946	31 702	33 244	32 559	15 698	16 861	32 387	16 004	16 383
2019	64 564	31 529	33 035	32 336	15 596	16 740	32 228	15 933	16 295
2020	64 194	31 360	32 834	32 111	15 493	16 618	32 083	15 867	16 216

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011–2035

Tabela 8 Prognozy demograficzne dla powiatu namysłowskiego na lata 2015–2020

Rok	Ogółem			Miasto			Wieś		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2015	42 870	21 000	21 870	15 412	7 410	8 002	27 458	13 590	13 868
2016	42 724	20 947	21 777	15 288	7 360	7 928	27 436	13 587	13 849
2017	42 587	20 890	21 697	15 174	7 310	7 864	27 413	13 580	13 833
2018	42 432	20 821	21 611	15 049	7 255	7 794	27 383	13 566	13 817
2019	42 293	20 762	21 531	14 935	7 204	7 731	27 358	13 558	13 800
2020	42 152	20 703	21 449	14 822	7 155	7 667	27 330	13 548	13 782

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011–2035

Tabela 9 Prognozy demograficzne dla powiatu oleskiego na lata 2015–2020

Rok	Ogółem			Miasto			Wieś		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2015	63 838	31 124	32 714	22 938	11 018	11 920	40 900	20 106	20 794
2016	63 363	30 907	32 456	22 715	10 906	11 809	40 648	20 001	20 647
2017	62 932	30 717	32 215	22 516	10 813	11 703	40 416	19 904	20 512
2018	62 510	30 523	31 987	22 321	10 712	11 609	40 189	19 811	20 378
2019	62 084	30 327	31 757	22 136	10 617	11 519	39 948	19 710	20 238
2020	61 724	30 169	31 555	21 964	10 530	11 434	39 760	19 639	20 121

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011–2035

Tabela 10 Ruch naturalny w powiatach obszaru funkcjonalnego — porównanie roku 2009 i 2012

	powiat kluczborski		powiat namysłowski		powiat oleski	
	2009	2012	2009	2012	2009	2012
Urodzenia żywe	594	566	476	403	588	594
Zgony ogółem	661	676	399	498	648	652
Zgony niemowląt	0	7	2	3	5	1
Przyrost naturalny	-67	-110	77	-95	-60	-58

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

W 2012 na całym Obszarze Funkcjonalnym urodziło się 1563 dzieci — o 95 dzieci mniej niż w roku 2009 (wówczas było 1658 urodzeń żywych). W 2012 roku najwięcej dzieci urodziło się w powiecie oleskim (594 dzieci), a najmniej w powiecie namysłowskim (403 dzieci). Z kolei najwięcej zgonów ogółem w 2012 roku było w powiecie kluczborskim (676 zgonów), a najmniej w powiecie namysłowskim (498). Liczba zgonów w każdym z powiatów wzrosła od 2009 roku średnio o 39 zgonów — największy wzrost odnotowano w powiecie oleskim. W powiecie kluczborskim odnotowano najwyższy wzrost zgonów niemowląt, w pozostałych powiatach wskaźnik ten zmalał. Średni wskaźnik urodzeń żywych na 1000 osób na analizowanym obszarze wyniósł 8,9 (stan na rok 2012) — najwyższy był w powiecie namysłowskim, gdzie wyniósł 9,4 urodzenia żywe na 1000 mieszkańców, a najniższy w powiecie kluczborskim – 8,4.

Tabela 11 Dane demograficzne Obszaru Funkcjonalnego na tle województwa i Polski w 2012 r.

	OF KNO	woj. opolskie	Polska
Gęstość zaludnienia [os./km²]	68	107	123
Przyrost naturalny na 1000 ludności	- 1,6	- 1,2	0
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	27,1	28,1	27,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Gęstość zaludnienia na terenie powiatów OF KNO wynosi odpowiednio: powiat kluczborski — 79 os./km², powiat namysłowski — 57 os./km², powiat oleski — 68 os./km². Gęstość zaludnienia na Obszarze Funkcjonalnym obliczono jako średnią arytmetyczną gęstości zaludnienia kolejnych powiatów wchodzących w skład OF KNO, stąd też wynosi ona 68 os./km². Wskaźnik ten jest dużo niższy od gęstości zaludnienia w województwie opolskim i Polsce w roku 2012, która wynosi odpowiednio 107 i 123. Przyrost naturalny w OF KNO w 2012 r. był na ujemnym poziomie (-1,6), podobnie jak w województwie opolskim. Pod względem obciążenia demograficznego, czyli ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, wskaźnik dla OF KNO (27,1) jest zbliżony do wskaźnika Polski (27,9).

Analizując powyższe dane i łącząc je z danymi dotyczącymi liczby ludności, można uznać, że sytuacja w powiatach tworzących Obszar Funkcjonalny nie jest do końca ustabilizowana, a uwarunkowania demograficzne są niekorzystne przede wszystkim ze względu na tendencję malejącą liczby ludności i ujemny przyrost naturalny.

Tabela 12 Saldo migracji w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w 2012 r.

	pow. kluczborski	pow. namysłowski	pow. oleski	OF KNO
Saldo migracji (wewnętrznych i zagranicznych)	-100	-25	-64	-63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Saldo migracji wewnętrznych (czyli związanych z przekraczaniem granic jednostek administracyjnych w obrębie kraju) i zagranicznych (przemieszczanie ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania) w Obszarze Funkcjonalnym osiągnęło wynik ujemny, co oznacza, że więcej osób opuściło powiaty należące do OF KNO, niż do niego napłynęło. Znaczące dla struktury ludności (odpływów migracyjnych — zwłaszcza młodych wykształconych osób oraz chłonności rynku pracy) ma położenie w sąsiedztwie dwóch silnych ośrodków — Aglomeracji Wrocławskiej i konurbacji Górnośląskiej. Sytuacja ta może ulec zmianie ze względu na wzrost atrakcyjności regionu, jako miejsca zamieszkania czy wzmożeniu inwestycji zewnętrznych na tym terenie dzięki funkcjonowaniu OF KNO.

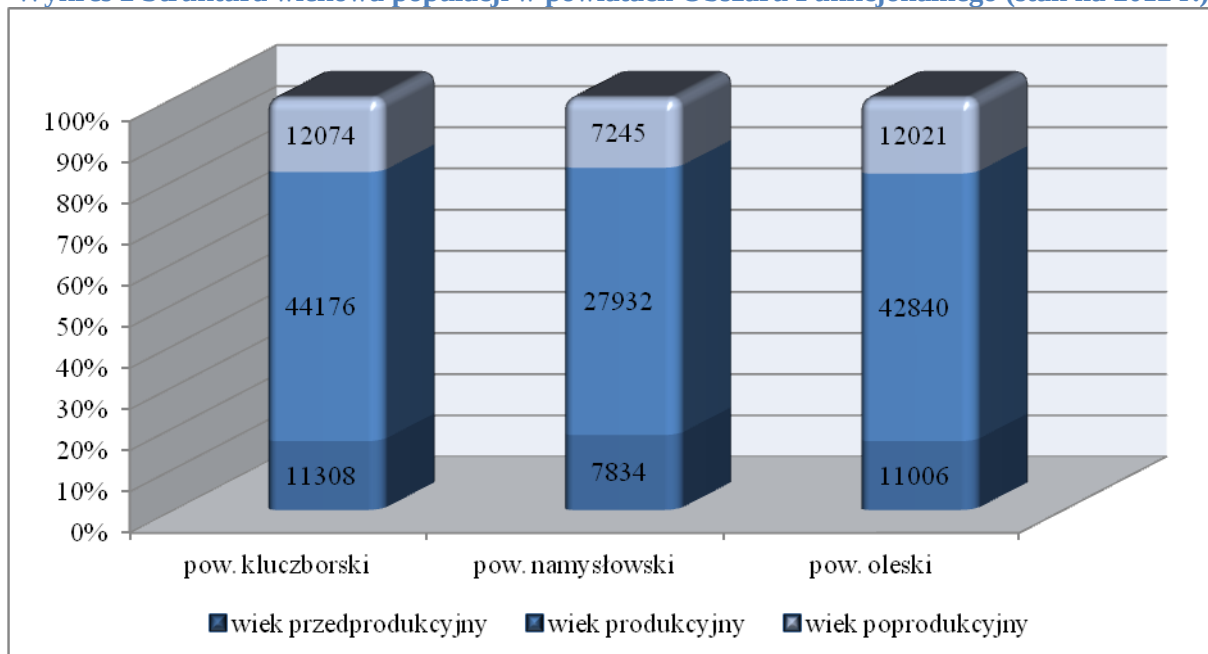
Tabela 13 Struktura ekonomiczna ludności Obszaru Funkcjonalnego w 2012 r.

Udział grup ekonomicznych w ludności ogółem	OF KNO	woj. opolskie	Polska
wiek przedprodukcyjny	17,6%	16,6%	18,3%
wiek produkcyjny	65,1%	65,1%	63,9%
wiek poprodukcyjny	17,3%	18,3%	17,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Powyższa tabela przedstawia strukturę wiekową ludności w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w 2012 r. Grupa osób w wieku przedprodukcyjnym stanowi 17,6% ogółu ludności wchodzącej w skład OF KNO. Jest to wynik lepszy niż średnia wojewódzka, ale z kolei gorszy od średniej dla Polski. Udział osób w wieku produkcyjnym na Obszarze Funkcjonalnym wynosi 65,1% — wynik ten jest równy wskaźnikowi dla województwa opolskiego. Natomiast udział osób w wieku produkcyjnym w ogóle ludności Polski wynosi 63,9%. Obszar Funkcjonalny wykazuje najmniejszy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności — 17,3%. Wartości te dla województwa opolskiego i kraju wynoszą odpowiednio 18,3% i 17,8%. Poniższe wykresy obrazują strukturę wiekową populacji poszczególnych powiatów wchodzących w skład OF KNO zgodnie ze stanem na rok 2012.

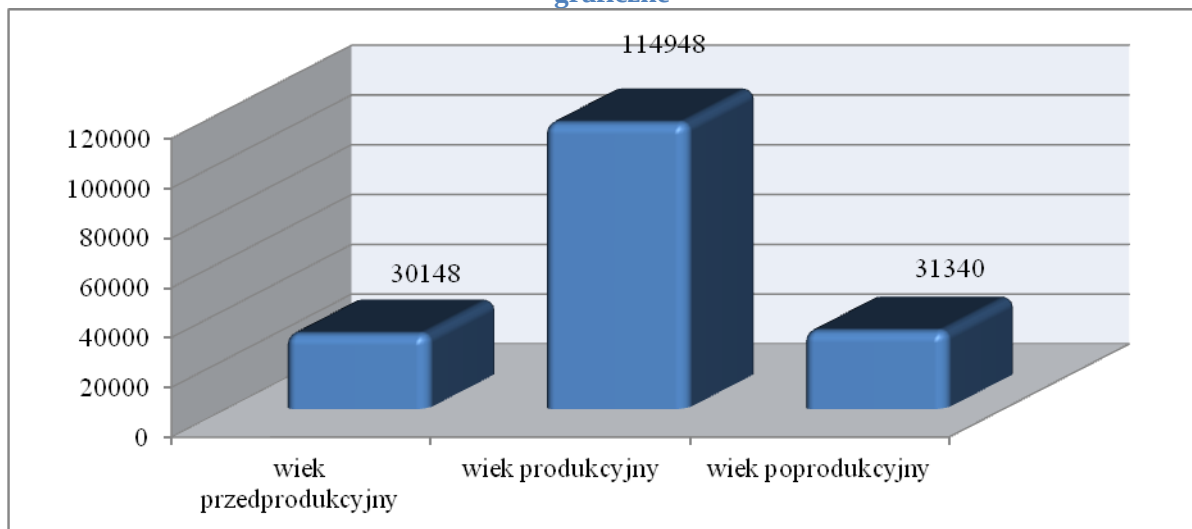
Wykres 2 Struktura wiekowa populacji w powiatach Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Struktura wiekowa populacji poszczególnych powiatów wchodzących w skład OF KNO jest podobna – ludność w wieku produkcyjnym stanowi ok. 65% ludności ogółem kolejnych powiatów, ludność w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym to 16,7%–18,2% ludności ogółem. Skumulowaną wartość dla całego Obszaru Funkcjonalnego przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3 Struktura wiekowa ludności Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.) — ujęcie graficzne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno charakteryzuje się znaczną przewagą osób w wieku produkcyjnym wśród ogółu ludności zamieszkującej jego tereny (114 948 osób) i zbliżonymi wartościami osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (kolejno 30 148 i 31 340 osób).

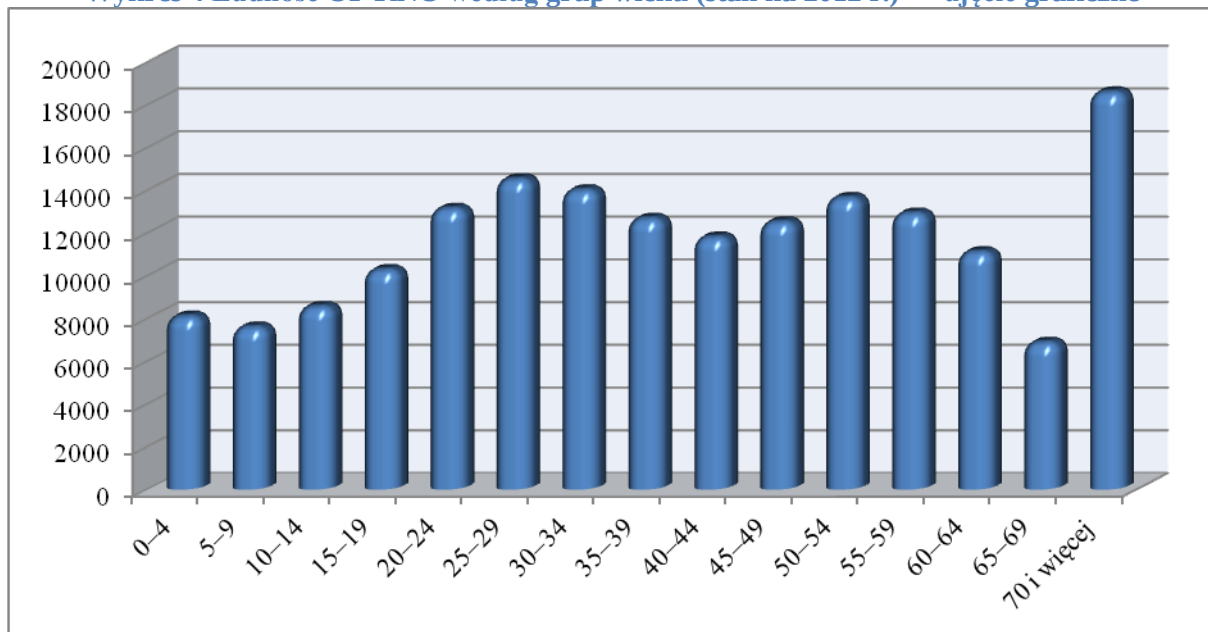
Zgodnie z poniższym podziałem populacji OF KNO na grupy wiekowe można zauważyć, że znaczą część stanowią mieszkańcy powyżej 65 roku życia — 25 483 osób (14,44% ogółu ludności analizowanego obszaru). Kolejną grupą wiekową pod względem wielkości są osoby w wieku 25–29 lat stanowiące 8,23% ogółu populacji (14 529 osób) oraz osoby w wieku 30–34 lata stanowiące 7,95% ogółu ludności (14 019 osób). Najmniejszy udział procentowy w ogóle ludności mają grupy najmłodsze, tj. 0–4 lata, 5–9 lat i 10–14 lat stanowiące kolejno 4,59%, 4,31% i 4,85% ogółu mieszkańców.

Tabela 14 Ludność OF KNO według grup wieku (stan na 2012 r.)

grupy wiekowe	liczba ludności	udział w ogóle ludności
0–4	8 106	4,59%
5–9	7 596	4,31%
10–14	8 559	4,85%
15–19	10 282	5,83%
20–24	13 149	7,45%
25–29	14 529	8,23%
30–34	14 019	7,95%
35–39	12 682	7,19%
40–44	11 809	6,69%
45–49	12 522	7,10%
50–54	13 656	7,74%
55–59	12 926	7,33%
60–64	11 118	6,30%
65–69	6 881	3,90%
70 i więcej	18 602	10,54%
razem	176 436	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

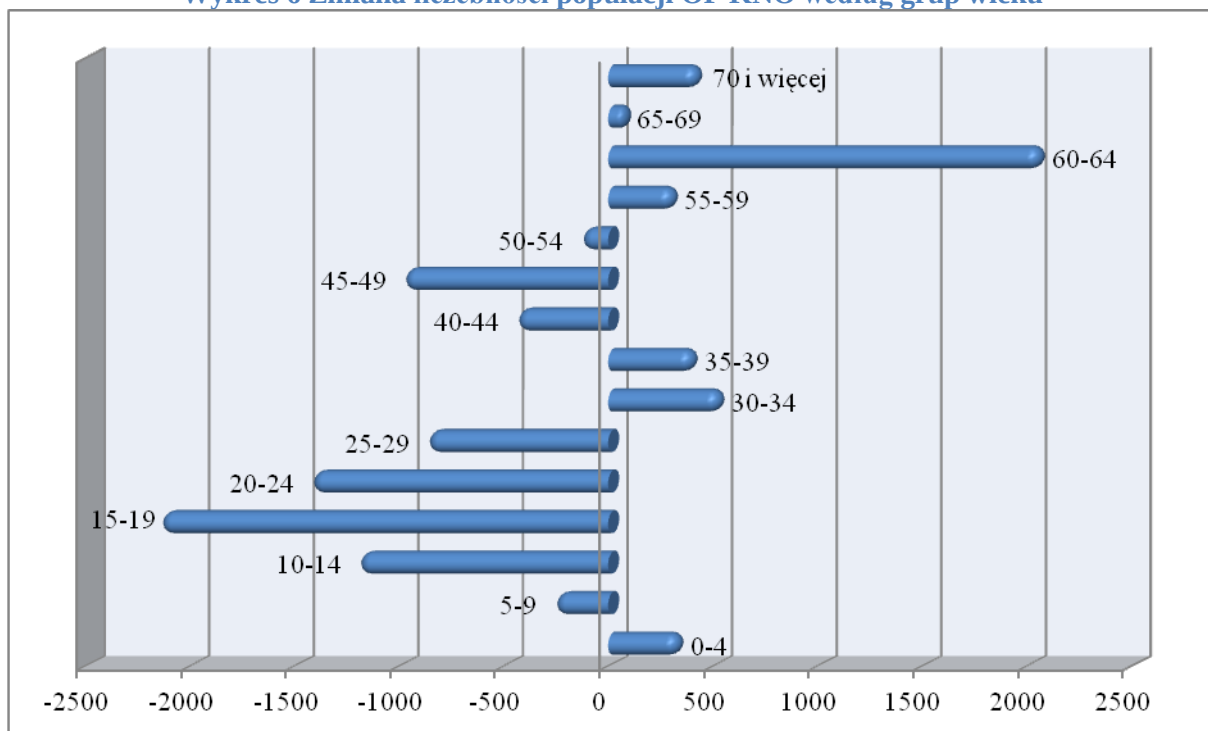
Wykres 4 Ludność OF KNO według grup wieku (stan na 2012 r.) — ujęcie graficzne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Celem dokonania analizy struktury wieku OF KNO oraz zmian jakie zaszyły w ostatnich latach, przy użyciu metody różnicowej, zobrazowano zmianę wielkości populacji w poszczególnych grupach wiekowych. Silny przyrostowy trend zaobserwowano w grupach wieku 0-4 lat, 30-39 lat oraz 55 lat i więcej. Silny spadkowy trend nastąpił w grupie 5-29 lat oraz 45-54 lat (por. Wykres 5).

Wykres 6 Zmiana liczebności populacji OF KNO według grup wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Analiza ogólnego poziomu rozwoju społecznego Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno została oparta o dane Krajowego Raportu o Rozwoju Społecznym Polska 2012 Rozwój regionalny i lokalny. Według rankingu Lokalnego Wskaźnika Rozwoju Społecznego (LHDI) powiat kluczborski zajmuje 170 miejsce na 379 powiatów, powiat namysłowski miejsce 120, a powiat oleski miejsce 232. Wartość wskaźnika przyjęła w 2010 r. poziom:

- dla powiatu kluczborskiego — 39,51
- dla powiatu namysłowskiego — 44,39
- dla powiatu oleskiego — 36,35

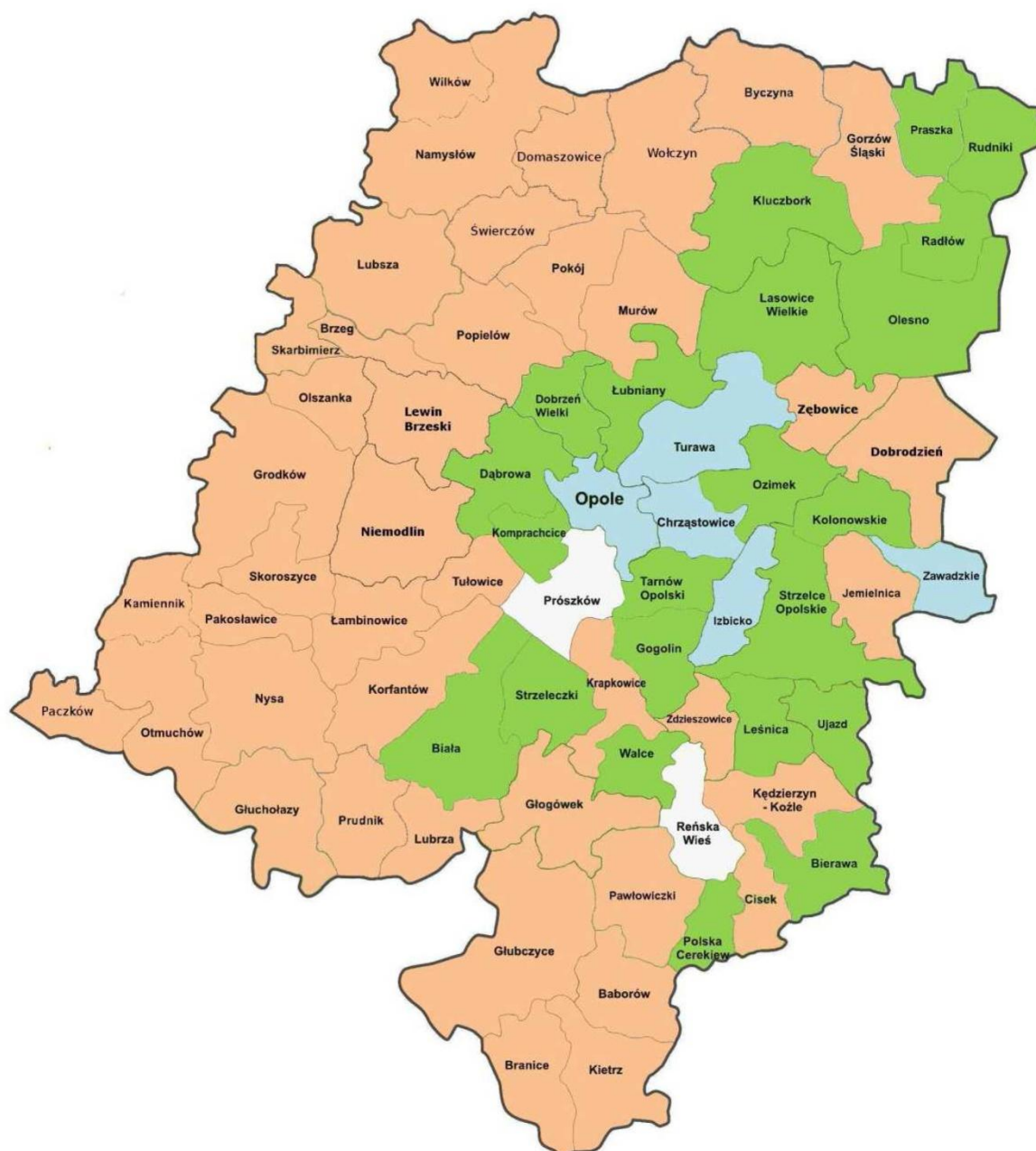
Średnia dla województwa opolskiego w 2010 r. wyniosła 46,95 (6. miejsce w Polsce).

Na terenie Obszaru Funkcjonalnego wyraźnie zakreśla się problem ubóstwa wśród mieszkańców. Najwyższe wskaźniki odnotowano dla powiatu namysłowskiego oraz gmin: Wołczyn i Byczyna (w powiecie kluczborskim) oraz Gorzów Śląski (w powiecie oleskim) (patrz:

Rysunek 3 Stopień zagrożenia ubóstwem na terenie województwa opolskiego Problem ten jest istotny z punktu różnicowania zamożności mieszkańców w układzie terytorialnym oraz ma wpływ na zachwianie zrównoważonego rozwoju — może mieć wpływ na powstanie obszarów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz nasilić problemy demograficzne OF KNO. W związku z trendami demograficznymi występującymi na terenie OF KNO (depopulacja, starzejące się społeczeństwo, spadek dzietności) ważny wydaje się temat dotyczący ochrony zdrowia i opieki społecznej. Do najważniejszych problemów w tym zakresie należy zaliczyć:

- niedobory specjalistów w zakresie: urologii, neonatologii, pediatrii, diabetologii i geriatrii;
- mała dostępność do poradni specjalistycznych: alergologicznej, kardiologicznej, urologicznej i diabetologicznej (biorąc pod uwagę zachorowalność, na terenie powiatu namysłowskiego brak jest przede wszystkim poradni: wad postawy — zniekształcenie kręgosłupa jest jednym z wiodących problemów zdrowotnych u dzieci i młodzieży w wieku 0–18 lat, endokrynologicznej, ortodontycznej i zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży);
- brak poradni geriatrycznej;
- starzejąca infrastruktura i sprzęt wszystkich szpitali w powiatach KNO;
- zbyt niski poziom dostępności do domowych usług pielęgniarstwa z zakresu opieki paliatywnej i długoterminowej (okres oczekiwania na objęcie opieką wynosi średnio 12 miesięcy);
- niewystarczająca liczba jednostek (karetek) systemu PRM, zlokalizowanych w powiatach OF KNO.

Rysunek 3 Stopień zagrożenia ubóstwem na terenie województwa opolskiego

Legenda:
Stopień zagrożenia ubóstwem

wysoki	umiarkowany	niski	bardzo niski
0,000 - 0,500	0,501 - 0,600	0,601 - 0,700	0,701 - 1,000

Źródło: Stopień zagrożenia ubóstwem w województwie opolskim — Wielowymiarowa analiza porównawcza, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu

3. Gospodarka i rynek pracy

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno jest rejonem o charakterze przemysłowo-rolniczym. Dominującymi gałęziami przemysłu jest przemysł budowlany, elektromaszynowy, metalowy, tworzyw sztucznych i dziewiarski. Ponadto dynamicznie rozwijają się takie branże, jak handel, transport czy przetwórstwo rolno-spożywcze.

W roku 2012 na Obszarze Funkcjonalnym znajdowało się 15 791 podmiotów gospodarczych. Liczba ta wzrosła od roku 2009 o 493 podmioty. Największa liczba podmiotów gospodarczych znajdowała się na terenie powiatu kluczborskiego (6247 podmiotów), a najmniejsza w powiecie namysłowskim (4179).

Tabela 15 Liczba podmiotów gospodarczych w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w roku 2009 i 2012

	2009	2012
powiat kluczborski	6106	6247
powiat namysłowski	4105	4179
powiat oleski	5087	5365
razem	15 298	15 791

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Na terenie OF KNO w roku 2012 pracowało łącznie 40 650 osób, z czego najwięcej w powiecie oleskim — 17 251, następnie w powiecie kluczborskim — 14 262, a najmniej w powiecie namysłowskim — 9137. W powiecie kluczborskim i namysłowskim największa liczba pracujących była zatrudniona w sektorze przemysłu i budownictwa (łącznie 7943 osób), natomiast w powiecie oleskim w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (7272 osoby). Najmniej pracujących było w sektorze *działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości*, bo zaledwie 758 osób.

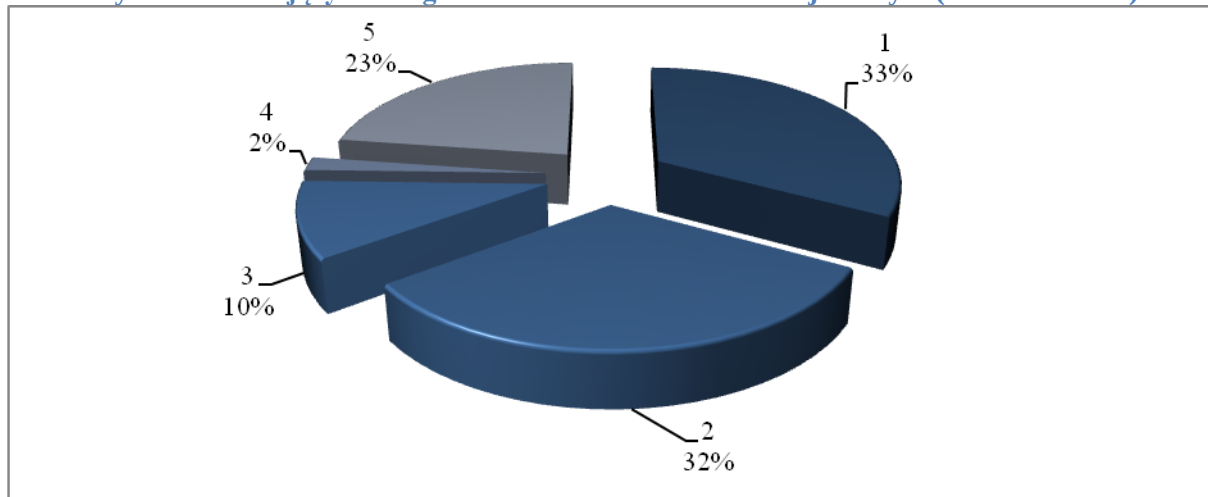
Tabela 16 Pracujący według sektorów w powiatach Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	316	216	224
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	2016	826	1425
przemysł i budownictwo	4400	3543	5079
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3758	2349	7272
pozostałe usługi	3772	2203	3251
razem	14262	9137	17251

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Poniższy wykres przedstawia liczbę osób pracujących według sektorów na całym Obszarze Funkcjonalnym.

Wykres 7 Pracujący według sektorów na Obszarze Funkcjonalnym (stan na 2012 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Legenda: **1** — rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; **2** — przemysł i budownictwo; **3** — handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja; **4** — działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości; **5** — pozostałe usługi

Największy procentowy udział osób pracujących na Obszarze Funkcjonalnym dotyczy działalności rolniczej (33% — 13 379 pracujących) i przemysłowo-budowlanej (32% — 13 022 pracujących), a najmniejszy działalności finansowej i ubezpieczeniowej (2% — 756 pracujących).

Tabela 17 Segmentacja podmiotów gospodarczych w powiatach Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski
sektor publiczny	282	168	194
sektor prywatny	5965	4011	5171
razem	6247	4179	5365

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Według struktury własności na terenie OF KNO przeważają podmioty gospodarcze sektora prywatnego — w 2012 roku było ich 15 147 (95,92% wszystkich podmiotów). Najwięcej podmiotów gospodarczych skupionych jest w powiecie kluczborskim (6247 podmioty), następnie w oleskim (5365) i namysłowskim (4179). Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z roku 2012 na terenie OF KNO było 12 067 jednostek gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne, z czego najwięcej w powiecie kluczborskim (4580 jednostek) i oleskim (4275).

Poniższa tabela przedstawia strukturę zatrudnienia liczby pracowników w podmiotach gospodarczych na terenie powiatu oleskiego, kluczborskiego, namysłowskiego. Wyraźnie widać, że przeważają podmioty mikro – zatrudniające do 9 osób. W tej kategorii mieszczą się też jednoosobowe działalności gospodarcze. Taka tendencja oznacza dużą przedsiębiorczość wśród mieszkańców tych jednostek i może stanowić dobre zaplecze do rozwoju przedsiębiorczości w Obszarze Funkcjonalnym.

Tabela 18 Podmioty gospodarcze na Obszarze Funkcjonalnym wg liczby pracowników (stan na 2013 r.)

	powiat oleski	powiat kluczborski	powiat namysłowski	OF KNO
0–9	5185	6076	4103	15 364
10–49	207	195	132	534
50–249	29	40	20	80
250–999	7	3	1	11
ogółem	5428	6314	4256	64 858

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Rozwój gospodarczy w omawianych jednostkach opiera się też o spółki handlowe, z czego 19,3% to spółki z kapitałem zagranicznym.

Tabela 19 Spółki handlowe w powiatach Obszaru Funkcjonalnego

	powiat oleski	powiat kluczborski	powiat namysłowski	OF KNO
spółki handlowe	202	246	199	647
w tym z kapitałem zagranicznym	44	49	32	125

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Największe spółki lub przedsiębiorstwa Obszaru Funkcjonalnego zlokalizowane są przede wszystkim w powiecie kluczborskim. W poniższej tabeli zamieszczono zestawienie firm działających na terenie OF KNO wraz z profilem działalności i lokalizacją siedziby.

Tabela 20 Lista największych przedsiębiorstw Obszaru Funkcjonalnego

Nazwa przedsiębiorstwa	Profil działalności	Lokalizacja
Cuprod Sp. z o.o.	producent biszkoptów z galaretkami	gmina Kluczbork
Fabryka Maszyn i Urządzeń FAMAK	producent dźwignic i maszyn do transportu ciągłego	gmina Kluczbork
Śląskie Przedsiębiorstwo Techniczno-Budowlane	sprzedaż materiałów budowlanych, instalacyjnych elektrycznych oraz produkcja i sprzedaż betonu towarowego	gmina Kluczbork

P.P.H.U „FLAXPOL” Sp. z o.o.	producent odzieży roboczej i ochronnej oraz dystrybutor środków ochrony indywidualnej	gmina Kluczbork
WAGREM	naprawa i serwisowanie wagonów	gmina Kluczbork
PROTEA Sp. z o.o.	wykonywanie maszyn i urządzeń przemysłowych na rynek stoczniowy i lądowy	gmina Kluczbork
MARCEGAGLIA POLAND Sp. z o.o.	wytwarza precyzyjne rury spawane ze stali węglowej do szerokiego zakresu zastosowań	gmina Kluczbork, Gmina Praszka
SIEGENIA AUBI	producent okuć do stolarki okiennej i drzwi	gmina Kluczbork
P.V. Prefabet	producent rur i płyt betonowych	gmina Kluczbork
ARAD S.A.	rolnicze przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe	gmina Byczyna
FERMA-POL	producent przemysłowego tuczu trzody chlewnej	gmina Byczyna
Przedsiębiorstwo Rolne KOST ROL Sp. z o.o.	działalność rolna	gmina Byczyna
AGRO Par Sp. z o.o.	przedsiębiorstwo rolne	gmina Byczyna
„JAK-POL” Przedsiębiorstwo Rolne L. Marciniszyn	przedsiębiorstwo rolne	gmina Byczyna
„Pola – Rol” Sp. z o.o.	przedsiębiorstwo rolne	gmina Byczyna
PPHU LUMAR	producent słodczy	gmina Byczyna
P.H.U. Andrzej Witczak	produkcja włókniny puszystej wykorzystywanej do wyrobu mebli tapicerowanych, materacy, ocieplaczy do odzieży	gmina Byczyna
MARCHEM-SMOLARZ I CZECH Sp. j.	Kompleksowe zaopatrzenie rolnictwa, skup i suszenie rzepaku, zbóż i kukurydzy, doradztwo rolnicze	gmina Byczyna
GALAXIA Ltd. Sp. z o.o.	zakład produkcji wyrobów z drewna	gmina Byczyna
EKO-TOP, ZPH Bonk L.	producent tłuszczów paszowych	gmina Byczyna
LESAFFRE POLSKA S.A.	producent drożdży piekarskich	gmina Wołczyn

PICHON POLSKA Sp. z o.o.	producent beczkowsów, rozrzutników i ładowarek	gmina Wołczyn
„Kama-Vitrum”	zakład produkcyjny huty szkła	gmina Wołczyn
BETOMET Sp. z o.o.	producent form betonowych	gmina Wołczyn
Wiązar SYSTEM S.C.	produkcja wiązarów dachowych	gmina Wołczyn
PROMEX	przedsiębiorstwo rolne	gmina Wołczyn
AGRO – FERM	przedsiębiorstwo rolne	gmina Wołczyn
KŁOS Sp. z o.o.	przedsiębiorstwo rolne	gmina Wołczyn
AGROŁAN Sp. z o.o.	przedsiębiorstwo rolne	gmina Wołczyn
PUH „EURO – KAM”	usługi transportowe	gmina Wołczyn
Zakład kamieniarski Siedlecki Zbigniew	wyroby z kamienia, produkcja nagrobków	gmina Wołczyn
MELTECH	serwis i sprzedaż maszyn budowlanych	gmina Wołczyn
Blys Ginter – PHU Check – Point	nawierzchnie z kostki brukowej	gmina Lasowice Wielkie
BLYSS POLSKA Sp. z o.o.	produkcja i sprzedaż przyczep i ławet samochodowych	gmina Lasowice Wielkie
BEMET i BEMET.net Bernard Blys	elementy metalowe i zabudowy pojazdów	gmina Lasowice Wielkie
Eleonora Prochota, Gastronomia Hurt-Detal	hurtownia wyrobów alkoholowych	gmina Lasowice Wielkie
Tartak Chudoba	produkcja wyrobów drewnianych	gmina Lasowice Wielkie
„BARTYLA”	materiały budowlane i pokrycia dachowe	gmina Lasowice Wielkie
Aurys Lustra Sp. z o.o.	obróbka lusterek, hartownia szkła	gmina Namysłów
Browar Namysłów Sp. z o.o.	produkcja wyrobów alkoholowych	gmina Namysłów
Diehl Controls Polska Sp. z o.o.	producent programatorów i układów scalonych do sprzętu AGD	gmina Namysłów
Multiram Sp. z o.o.	produkcja ram do obrazów	gmina Namysłów
Nestle Schöller Sp. z o.o.	producent lodów	gmina Namysłów
VELUX NB Polska Sp. z o.o.	producent okien i drzwi	gmina Namysłów
Dziedzic Sp. z o.o.	producent mebli	gmina Namysłów
Ferma-Pol Sp. z o.o.	przetwórstwo trzody chlewnej	gmina Namysłów

„KO-KO”	ubojnia i handel drobiem	gmina Namysłów
Maryniak Sp. z o.o.	rzeźnictwo i wędliniarstwo	gmina Namysłów
Agro Minkowskie Sp. z o.o.	przedsiębiorstwo rolne	gmina Namysłów
MEBLE-KLER	producent mebli wypoczynkowych	gmina Olesno
ORAS	producent armatury sanitarnej	gmina Olesno
MULTI-HEKK	inwestycje budowlane i produkcja ceramicznych materiałów budowlanych	gmina Olesno
NEAPCO EUROPE	dostawca komponentów, systemów oraz modułów dla przemysłu motoryzacyjnego	gmina Olesno
SAYART ZPU Dorota Śleziak	producent listew obrazowych	gmina Rudniki
BADERA Dalachów	firma produkcyjno -handlowo-usługowa związana z drogownictwem	gmina Rudniki
P.P.H.U. K. Orzelek, K. Markisz Sp. J.	producent akcesoriów meblowych	gmina Rudniki
Młyn Dalachów, Grażyna i Stefan Kurczakowscy	młyn	gmina Rudniki
P.P.H.U. WACŁAW	zakład mięsny	gmina Rudniki
P.P.H.U. FEKS	zakład przetwórstwa drobiowego	gmina Rudniki
Cerpol - Kozłowice S.A.	producent materiałów ceramicznych	powiat oleski
ALUDESIGN Sp. z o.o.	Produkcja ze stopów aluminium	powiat oleski
Metal - Tech Sp. z o.o	obróbka skrawaniem, toczenie CNC	powiat oleski

ASTAL Sp. z o.o.	zakładem o profilu konstrukcyjno- maszynowym	powiat oleski
JANUSZ KIECKO ZAKŁAD USŁUG TRANSPORTOWYCH	Transport drogowy towarów międzynarodowy	powiat oleski
JAROMIN ZAKLIŃSKI USŁUGI TRANSPORTOWE	transport lądowy pasażerski	powiat oleski
JAN KUPSKI FIRMA "KERN"	transport drogowy towarów międzynarodowy	powiat oleski
Mebel Rust	producent mebli kuchennych	powiat oleski
P.P.H.U. Lissy	producent mebli	powiat oleski
Meble Jonczyk	producent mebli	powiat oleski
Nasycalnia Podkładów Sp. Z o.o.	producent podkładów kolejowych	powiat oleski
Firma „Meble-Pyka”	producent mebli	gmina Dobrodzień
Mebel Rust	producent mebli kuchennych	powiat oleski
P.P.H.U. Lissy	producent mebli	powiat oleski
Meble Jonczyk	producent mebli	powiat oleski
Nasycalnia Podkładów Sp. z o.o.	producent podkładów kolejowych	powiat oleski

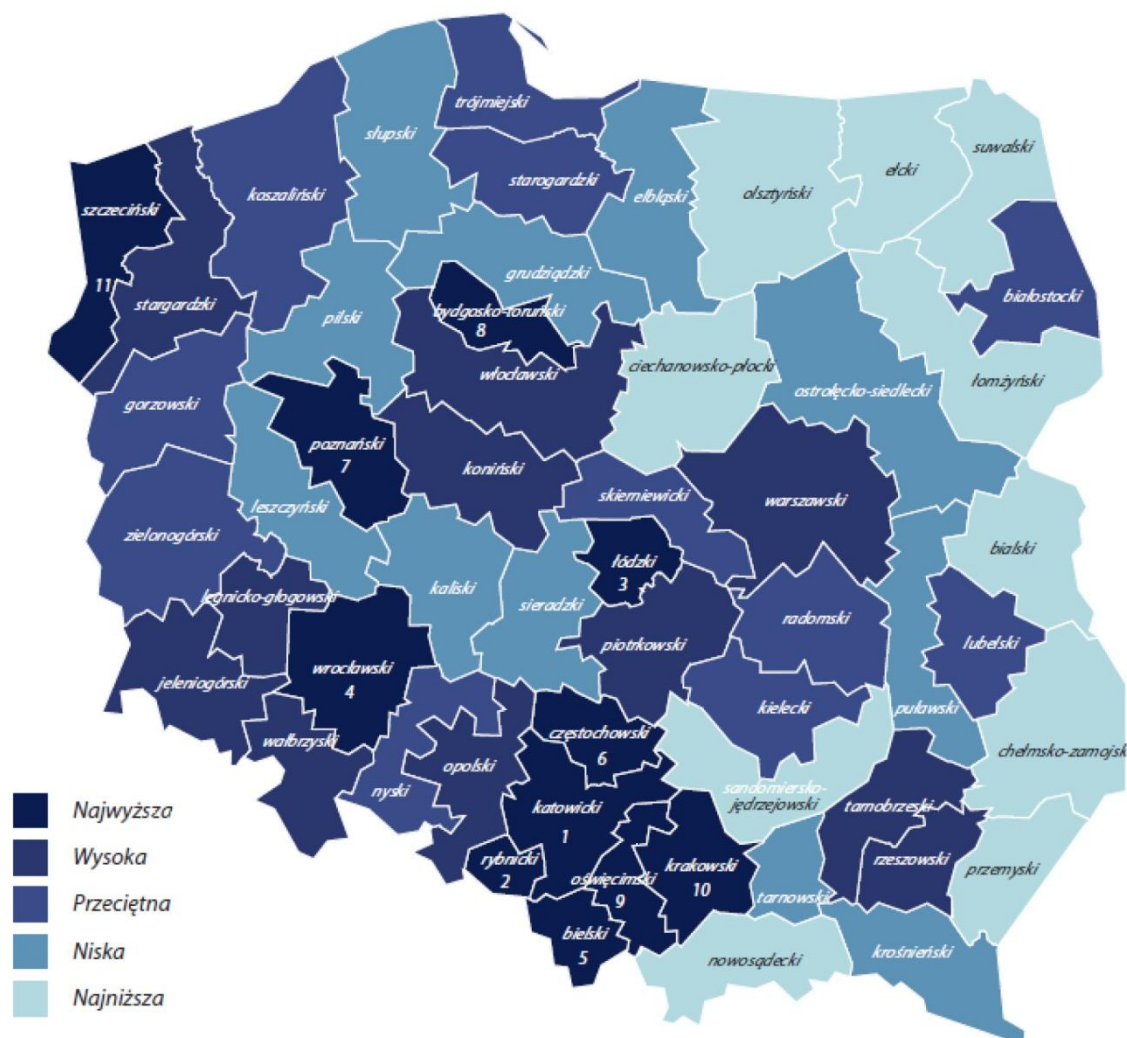
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań kwestionariuszowych.

Obszar Funkcjonalny posiada bogatą infrastrukturę, dogodne położenie komunikacyjne, wykwalifikowanych i kreatywnych młodych ludzi oraz dobre warunki otoczenia biznesowego, co sprawia, że jest atrakcyjny pod względem terenów inwestycyjnych i aspektów rozwojowych. Jednak

na terenie OF KNO konieczne są działania na rzecz innowacyjności, zacieśnienia współpracy przedsiębiorstw ze sferą B+R, instytucjami otoczenia biznesu, zwiększenia zaangażowania przedsiębiorstw i jednostek naukowych we współpracę sieciową oraz tworzenie naturalnych powiązań kooperacyjnych. Działania takie sprzyjają tworzeniu nowych miejsc pracy i przyciąganiu inwestycji. Ważnym aspektem rozwojowym Obszaru Funkcjonalnego jest zdefiniowanie specjalizacji regionalnych, jako podstawę wzrostu konkurencyjności i innowacyjności regionów. Identyfikacja i realizacja specjalizacji regionalnych, w szczególności specjalizacji inteligentnych, bazuje na wewnętrznych potencjałach rozwojowych i nowoczesnych technologiach. Inteligentne specjalizacje powstają, kiedy rozwiązanie innowacyjne w regionie przechodzą przez wszystkie etapy transferu wiedzy (badanie i rozwój, zastosowania produkcyjne, upowszechnianie w gospodarce na regionalnym i ponadregionalnym rynku).

Skoncentrowanie działań na tych obszarach, gdzie wykorzystywane są innowacyjne rozwiązania, pozwala na osiągnięcie pożądaných korzyści dla całego OF KNO oraz daje podstawę do uzyskania przewagi konkurencyjnej województwa. W efekcie przeprowadzonych prac zidentyfikowano te obszary rozwoju, które uznać można za kluczowe i potencjalnie kluczowe specjalizacje regionalne, tj.: chemiczny, budowlany wraz z przemysłem mineralnym i usługami budowlanymi, maszynowy i elektromaszynowy, paliwowo-energetyczny, rolno-spożywczy, drzewno-papierniczy (w tym meblarski), metalowy i metalurgiczny, usługi medyczne i rehabilitacyjne, usługi turystyczne oraz transport i logistyka. Powyższe obszary stanowiły podstawę do wyboru specjalizacji regionalnych województwa opolskiego, a w ramach OF KNO należy dążyć do ich wzmacniania i rozwoju. Na poniższych mapach przedstawiono atrakcyjność inwestycyjną w różnych branżach, co pomaga określić, które obszary powinny być wzmacnianie na terenie OF KNO.

Mapa 1. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności przemysłowej w 2012 r.

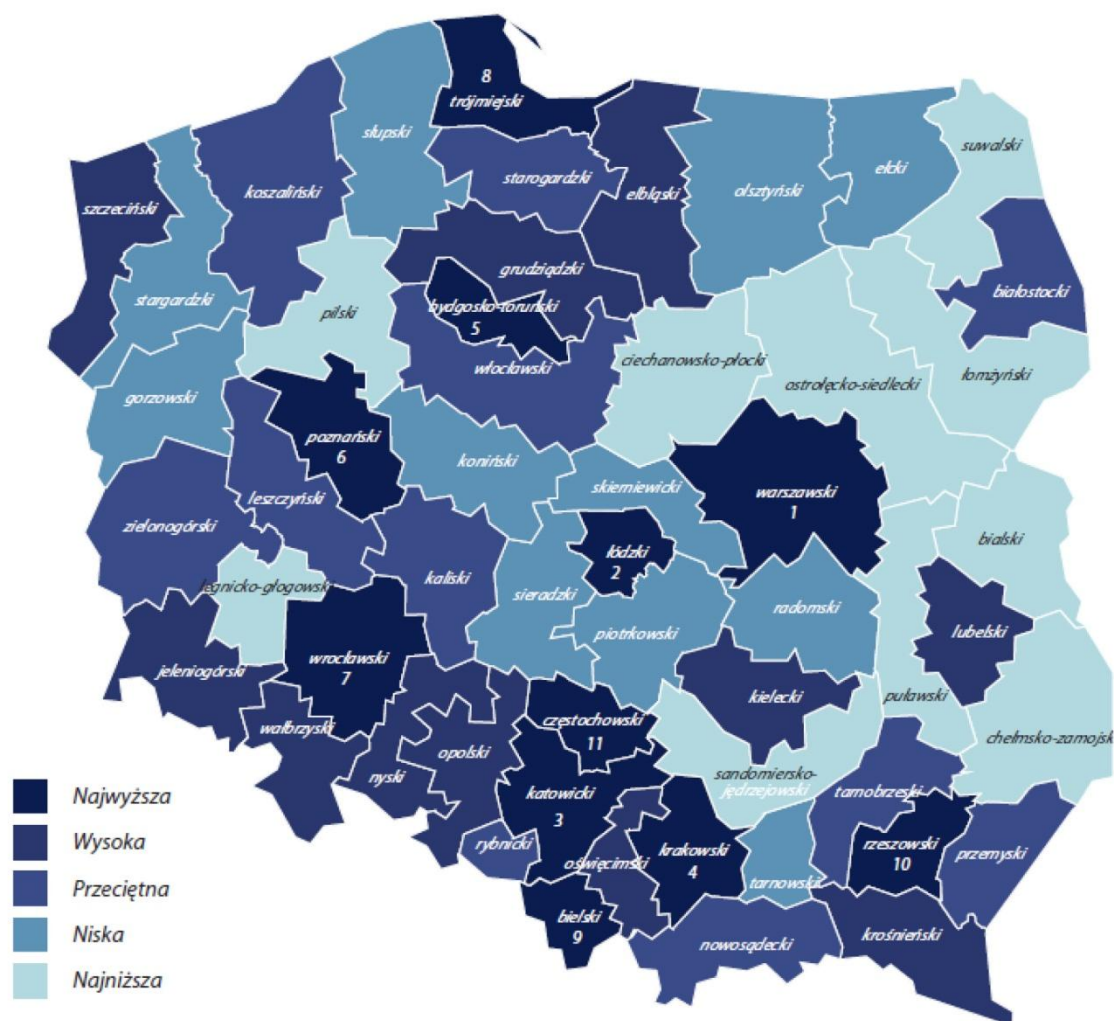

Źródło: opracowanie IBnGR

Rysunek 4 Atrakcyjność inwestycyjna dla działalności przemysłowej

Źródło: Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014–2020

Mapa 2. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności usługowej w 2012 r.

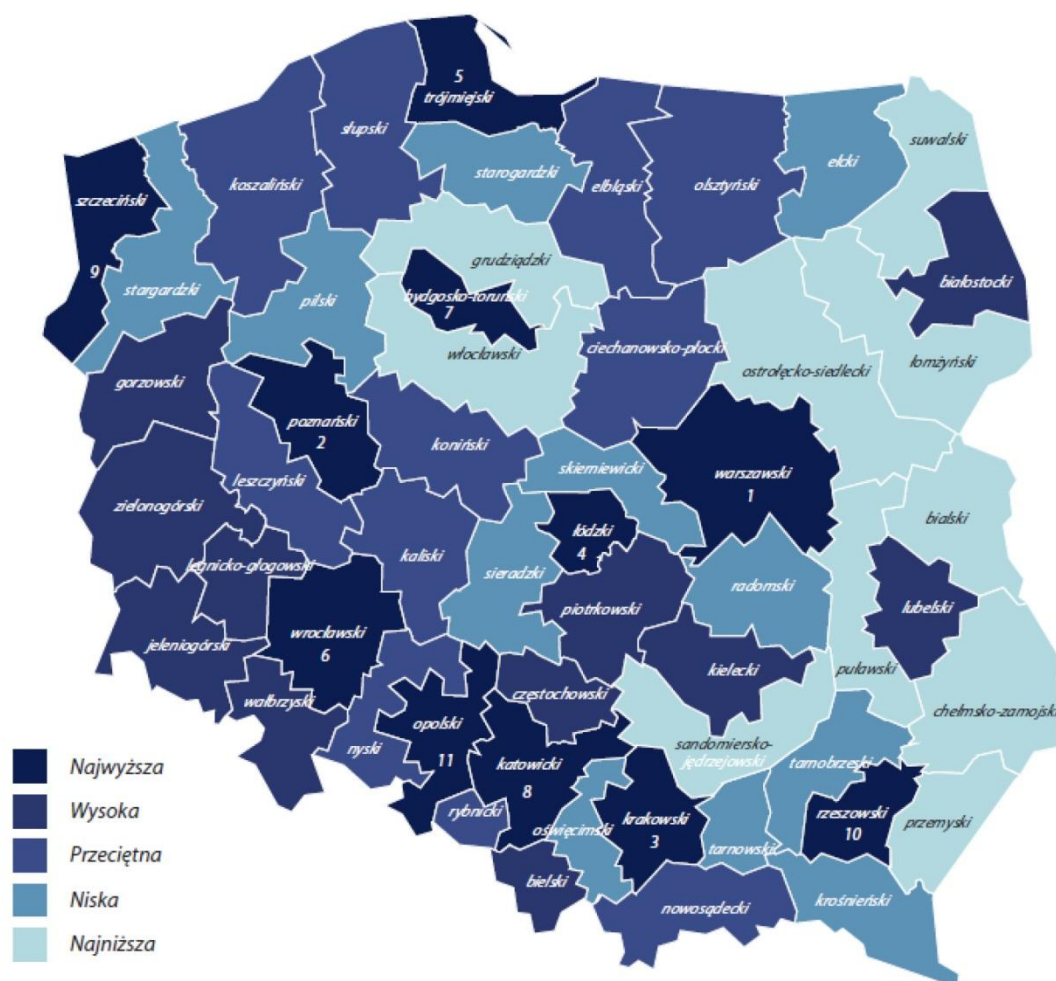

Źródło: opracowanie IBnGR

Rysunek 5 Atrakcyjność inwestycyjna dla działalności usługowej

Źródło: Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014–2020

Mapa 3. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie w 2012 r.

Źródło: opracowanie IBnGR

Rysunek 6 Atrakcyjność inwestycyjna dla działalności zaawansowanej technologicznie

Źródło: Strategia Rozwoju Aglomeracji Opolskiej na lata 2014–2020

Główną barierą niepodjęcia inwestycji na terenie Opolszczyzny przez inwestorów zagranicznych jest słaby stan infrastruktury technicznej. Konieczne jest przygotowanie terenów inwestycyjnych, przede wszystkim w zakresie rozwoju infrastruktury wewnętrznej, m.in. dróg, wodociągów, kanalizacji, energii elektrycznej czy infrastruktury telekomunikacyjnej.

Z uwagi na liczne obszary inwestycyjne występujące na terenie OF KNO warto przyjąć działania związane z bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi. Najlepszym rozwiązaniem są inwestycje typu greenfield, ze względu na możliwości uzyskania dofinansowania z RPO WO 2014-2020 w zakresie poprawienia dostępności terenów inwestycyjnych. Na terenie OF KNO, w

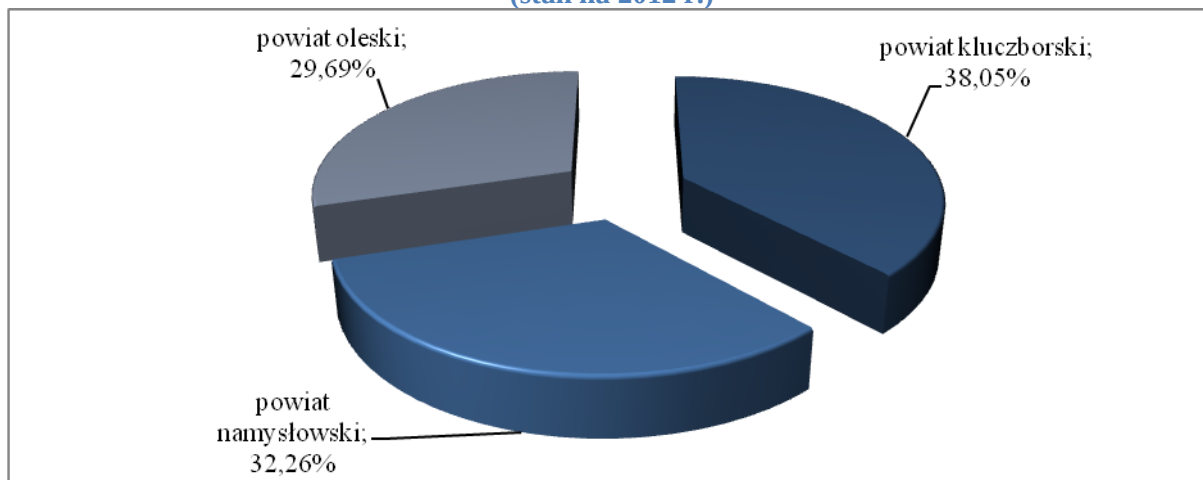
prowadzonej przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych bazie Greenfield, znajduje się 13 terenów inwestycyjnych, z czego największy teren zajmuje powierzchnię ok. 56 ha. Tereny inwestycyjne w województwie opolskim cieszą się dużym zainteresowaniem inwestorów zagranicznych, takich jak: Francja, Niemcy, Włochy, Holandia, Korea Południowa i USA.

Województwo opolskie, tym samym i OF KNO, nie dysponuje jeszcze samodzielną specjalną strefą ekonomiczną. Aktywność inwestycyjną hamuje wiele czynników, w tym zgłaszane przez inwestorów problemy, m.in. ograniczenia w uzbrojeniu terenu (energia elektryczna, kanalizacja, gaz, sieć telekomunikacyjna), zbyt długi czas oczekiwania na przyłączenie czy wysokie koszty podłączenia infrastruktury. Oferty nieposiadające uzbrojenia technicznego są automatycznie odrzucane przez firmy inwestujące, w związku z czym wiele terenów pozostaje pustych. Momentem zwrotnym było doprowadzenie infrastruktury technicznej do działek połączone z odpowiednią promocją oferty.

Dzięki uzbrojeniu oraz podejmowaniu kompleksowych działań promocyjnych zostaną zwiększone możliwości pozyskania inwestorów strategicznych (w tym BIZ), które przyczynią się do zwiększenia liczby miejsc pracy oraz wpłyną na przyspieszenie rozwoju gospodarczego OF KNO.

W 2012 roku na terenie OF KNO zarejestrowano 8491 bezrobotnych, z czego 38,05% stanowią bezrobotni z powiatu kluczborskiego (3231 osób), 32,26% z namysłowskiego (2739 osób), a 29,69% z oleskiego (2521 osób).

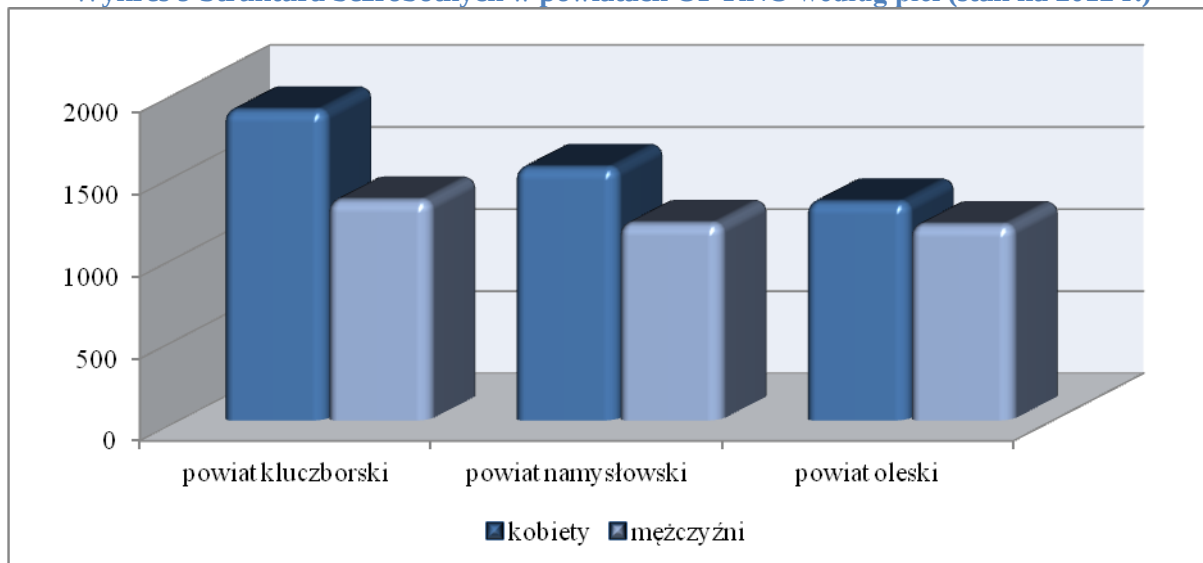
Wykres 8 Udział bezrobotnych mieszkańców powiatów OF KNO w ogólnej liczbie bezrobotnych (stan na 2012 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

W 2009 r. na terenie OF KNO zarejestrowano 8160 osób bezrobotnych. Liczba ta wzrosła do 2012 r. o 331 i wynosiła 8491 osób bezrobotnych (3231 bezrobotnych w powiecie kluczborskim, 2521 bezrobotnych w powiecie oleskim i 2739 bezrobotnych w powiecie namysłowskim).

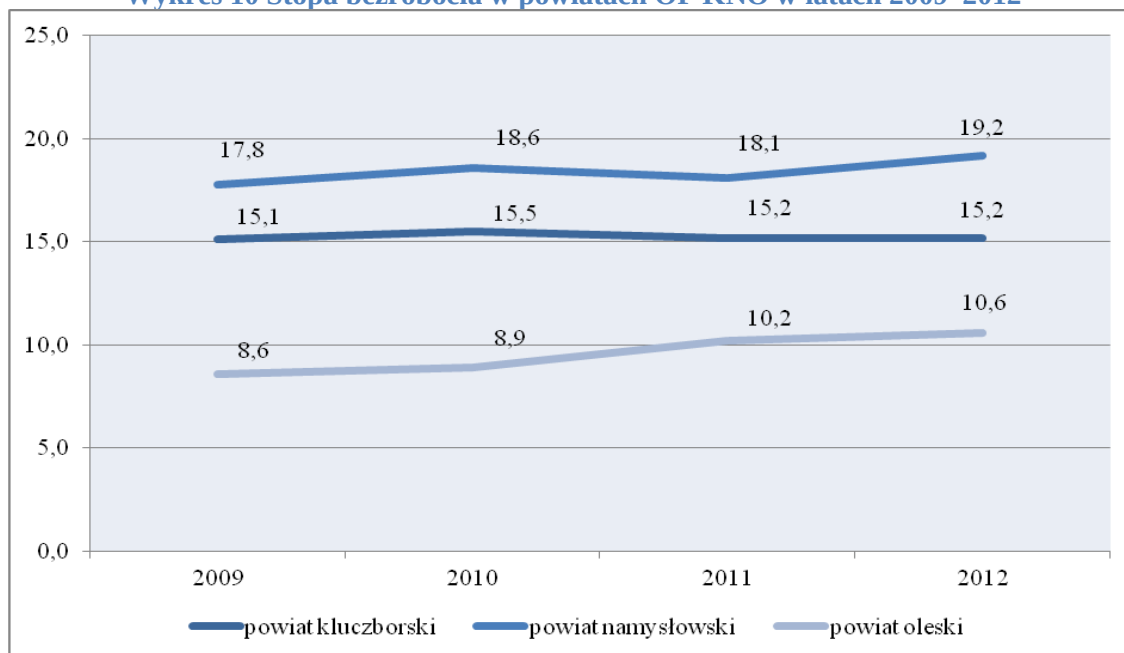
Wykres 9 Struktura bezrobotnych w powiatach OF KNO według płci (stan na 2012 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Niezwykle istotną kwestią związaną z dalszym rozwojem gospodarczym Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno jest wzmocnienie oraz stabilizacja lokalnego rynku pracy. Rosnące w ostatnich latach bezrobocie jest jednym z najważniejszych problemów społecznych OF KNO. W 2009 roku stopa bezrobocia w powiecie kluczborskim wynosiła 15,1 i do 2012 roku wzrosła o 0,1 punktu procentowego, z kolei w powiecie namysłowskim nastąpił wzrost tego wskaźnika o 1,4 punktu procentowego, a w powiecie oleskim aż o 2,0 punktu procentowego. Dla porównania stopa bezrobocia w 2012 roku w województwie opolskim przyjęła wartość 14,4%, a w Polsce — 13,4%.

Wykres 10 Stopa bezrobocia w powiatach OF KNO w latach 2009–2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Na terenie OF KNO wśród osób bezrobotnych od lat przeważają kobiety stanowiące w 2012 roku 56,06% ogółu bezrobotnych.

Tabela 21 Bezrobotni zarejestrowani w powiatach OF KNO według typu (stan na 2012 r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
osoby poprzednio pracujące ogółem	2768	2393	2061	7222
w tym osoby poprzednio pracujące zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu	160	135	152	447
osoby dotychczas niepracujące ogółem	463	346	460	1269
zamieszkali na wsi	1558	1827	1524	4909
z prawem do zasiłku	533	336	422	1291
bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem	523	420	332	1275
bezrobotni wyrejestrowani ogółem	306	275	231	812
bezrobotni wyrejestrowani z tytułu podjęcia pracy	162	157	126	445
absolwenci ogółem	205	220	265	690
w tym absolwenci szkół wyższych, którzy nie ukończyli 27 lat	44	32	72	148
razem	3231	2739	2521	8491

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

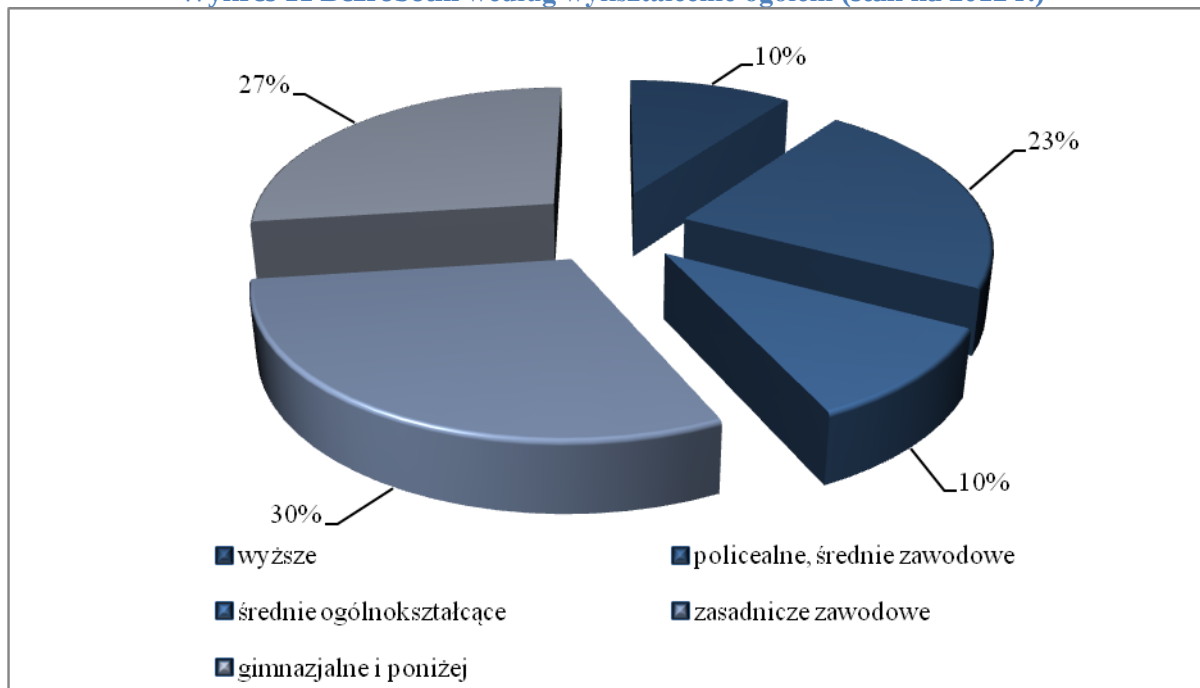
Wśród ogółu bezrobotnych Obszaru Funkcjonalnego 85,05% stanowiły osoby poprzednio pracujące, a 14,95% osoby dotychczas niepracujące. Ponad połowę — 57,81% ogółu bezrobotnych — stanowią osoby zamieszkałe na wsi. Ponadto wśród osób bezrobotnych w 2012 r. było 690 absolwentów szkół wyższych, w tym 148 absolwentów poniżej 27 roku życia.

Tabela 22 Bezrobotni w powiatach OF KNO według wykształcenia (stan na 2012 r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
wyższe	331	220	310	861
policealne, średnie zawodowe	743	548	623	1914
średnie ogólnokształcące	371	318	193	882
zasadnicze zawodowe	895	880	762	2537
gimnazjalne i poniżej	891	773	633	2297

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

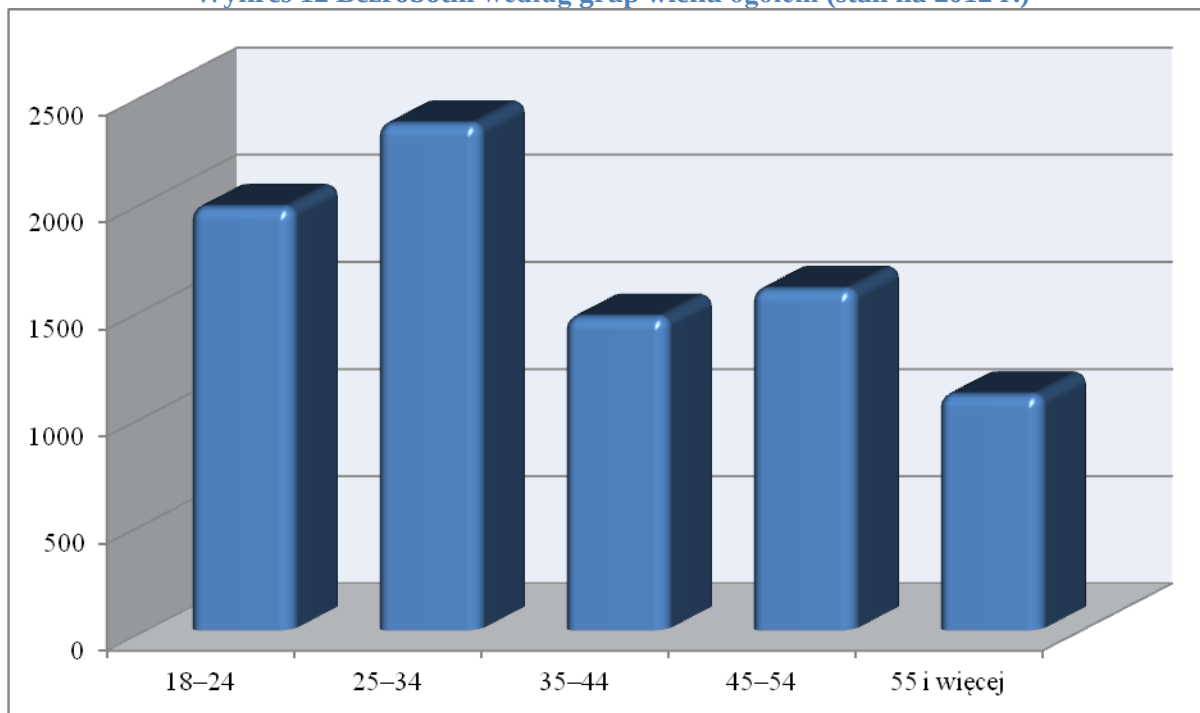
Wykres 11 Bezrobotni według wykształcenie ogółem (stan na 2012 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Analizując powyższe dane przedstawione w tabeli i na wykresie zauważalny jest wysoki udział wśród bezrobotnych osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (2297 osób — 30% ogółu bezrobotnych), a także osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (2537 osób — 27% ogółu). Podobnie przedstawia się sytuacja w poszczególnych powiatach wchodzących w skład OF KNO.

Wykres 12 Bezrobotni według grup wieku ogółem (stan na 2012 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Dominującymi grupami, które dotyka bezrobocie w na terenie OF KNO są osoby młode w wieku 18–24 oraz 25–34, stanowiące łącznie 51,09% wszystkich bezrobotnych analizowanego obszaru. Podobne tendencje występują w każdym powiecie wchodzącym w skład OF KNO, co wynika z uwarunkowań ogólnokrajowych.

Na terenie OF KNO prężnie działają instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości mieszkańców i inicjatywy inwestycyjne. W powiecie kluczborskim utworzono **Kluczborski Inkubator Przedsiębiorczości** (KIP) – miejsce, w którym mieszkańcy powiatu mający pomysł na własną działalność mogą znaleźć wsparcie i pomoc. Osoby, które zgłoszą się z inicjatywą, biznesplanem i funduszami na rozpoczęcie działalności mogą liczyć na:

- w pierwszej fazie funkcjonowania KIP:
 - wynajem powierzchni biurowo-warsztatowych na preferencyjnych warunkach,
 - możliwość wykorzystania sprzętu biurowego,
 - dostęp do profesjonalnej obsługi administracyjnej i sekretarskiej lub systemu call center,
 - doradztwo biznesowe,
 - doradztwo dotyczące pozyskiwania funduszy na rozwój przedsiębiorstwa (także z UE),
 - promowanie firm z inkubatora (strona internetowa, spotkania, targi i inne);
- w drugiej fazie funkcjonowania KIP:
 - kompleksową obsługę księgową i prawną,
 - dostęp do finansowania poprzez regularne spotkania z bankami i przedstawicielami funduszy venture capital,
 - kooperacje z firmami z innych inkubatorów.

Kluczborski Inkubator Przedsiębiorczości to inwestycja zrealizowana w ramach projektu „Wsparcie rozwoju gospodarki w powiecie kluczborskim poprzez utworzenie Kluczborskiego Inkubatora Przedsiębiorczości” — w 85% utworzenie KIP zostało dofinansowane z *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego*. Inkubator pozwoli tworzyć nowe przedsiębiorstwa z sektora małej i średniej przedsiębiorczości, głównie mikro, których założycielami mogą być osoby bezrobotne, fachowcy różnych branż i osoby powracające z emigracji zarobkowej czy też startujący na rynku pracy absolwenci wyższych uczelni z pomysłem na własną działalność. Ponadto KIP jest idealnym miejscem rozwoju małych lokalnych firm już istniejących bądź dopiero powstałych, które poprzez obniżenie kosztów swojej działalności na starcie będą mogły zaoszczędzone pieniądze przeznaczyć na inwestycje rozwojowe (w tym tworzenie nowych miejsc pracy). Inkubator stanowi również ważny lokalnie punkt informacji i edukacji gospodarczej, kształcenia i rozwoju i doradztwa skierowanego do sektora małej i średniej przedsiębiorczości. Do kolejnych możliwych działań Inkubatora Przedsiębiorczości należy wsparcie wszelkich przedsięwzięć społecznych, które mogą złagodzić lub usuwać negatywne skutki bezrobocia, a także podejmowanie działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych z terenu powiatu kluczborskiego.

W gminie Byczyna działa **Stowarzyszenie Popierania Zaradności Życiowej i Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Pomocy Wzajemnej**, do którego zadań należy przede wszystkim przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu mieszkańców gminy poprzez działalność wspomagającą rozwój przedsiębiorczości, pomoc ubogim i chorym poprzez ochronę i promocję zdrowia oraz pomoc społeczną, doradztwo zawodowe oraz promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, a także stworzenie lepszych warunków życia dla osób niepełnosprawnych i starszych.

W 2014 roku w Oleśnie powstały dwa Inkubatory Przedsiębiorczości. Inkubator przedsiębiorczości branży budowlanej w Oleśnie prowadzi indywidualne doradztwo w zakresie prowadzenia działalności, w tym doradztwo prawne i księgowo-finansowe, szkolenia z zakresu najnowszych technologii i materiałów w branży budowlanej. Drugi Inkubator obecnie oferuje wynajem pomieszczeń biurowych.

Rudnicki Inkubator Przedsiębiorczości powstał dzięki współfinansowaniu przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013. Zadaniem Inkubatora jest stworzenie korzystnych warunków do powstania nowych miejsc pracy oraz animowanie rozwoju gospodarczego na terenie gminy Rudniki. Celem działania Inkubatora jest wzmocnienie inkubowanych przedsiębiorstw w najtrudniejszym początkowym okresie ich istnienia. W tym celu oferujemy wynajem tanich powierzchni biurowych i usługowo-handlowych. Każdy przedsiębiorca z siedzibą w Inkubatorze oprócz niskiego czynszu za wynajem powierzchni pod działalność gospodarczą może liczyć na:

- usługi biurowe;
- bieżące doradztwo ze strony pracownika Inkubatora;
- dostęp do Internetu;
- pomoc w pozyskiwaniu funduszy europejskich;
- możliwość uczestniczenia w szkoleniach z zakresu: biznes planu, księgowości, doradztwo prawne;
- promocję poprzez stronę internetową Inkubatora itp.

W budynku mieści się ponadto sala konferencyjna z zapleczem socjalno-sanitarnym, udostępniana na potrzeby najemców lokali. Sala będzie pełnić również funkcję miejsca organizacji szkoleń i spotkań z zaproszonymi prelegentami oraz biura pracownika Inkubatora. Inkubator oferuje 4 pomieszczenia o powierzchni 42,2 m² każde, w tym 25,5 m² pomieszczenie usługowo-handlowe.

4. Edukacja i nauka

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno posiada sprawnie funkcjonującą sieć placówek oświatowych na każdym szczeblu nauczania. Pomimo dużego rozproszenia miejscowości na

terenie poszczególnych powiatów wchodzących w skład OF KNO istniejąca sieć przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w połączeniu z dobrze zorganizowanym dowozem dzieci i młodzieży stwarza dogodne warunki do edukacji i wychowania najmłodszych mieszkańców Obszaru. Szkolnictwo ponadgimnazjalne posiada bogatą i zróżnicowaną ofertę wszystkich typów i rodzajów szkół umożliwiającą zdobywanie różnorodnego wykształcenia. Szkoły zapewniają wysoki poziom kształcenia możliwy dzięki bardzo dobrym kwalifikacjom kadry nauczycielskiej oraz bogatej bazie technicznej i dydaktycznej. Dodatkowym oparciem dla systemu oświaty OF KNO są poradnie psychologiczno-pedagogiczne specjalizujące się we wczesnym wspomaganiu dzieci, doradztwie zawodowym i wszechstronnej pomocy pedagogicznej.

Tabela 23 Wychowanie przedszkolne w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
przedszkola	14	16	24	54
w tym specjalne	0	0	1	1
liczba miejsc w przedszkolach	1646	1506	1638	4790
liczba dzieci w przedszkolach	1560	1474	1427	4461
oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	12	4	11	27
punkty przedszkolne	4	2	1	7
liczba dzieci w wieku 3–6lat objętych wychowaniem przedszkolnym	2405	1807	2318	6530

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Powyższa tabela obrazuje całokształt wychowania przedszkolnego na terenie poszczególnych powiatów OF KNO. Analizowany obszar dysponuje 54 przedszkolami (w tym 1 przedszkole specjalne w powiecie oleskim), w których łącznie przygotowanych jest 4790 miejsc. Najwięcej przedszkoli znajduje się w powiecie oleskim (24 przedszkola), następnie w namysłowskim (16) i kluczborskim (14). Powiat kluczborski z kolei ma największą liczbę oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz punktów przedszkolnych. Łącznie na terenie OF KNO znajduje się 27 oddziałów przedszkolnych i 7 punktów przedszkolnych. Wśród całej populacji Obszaru jest 6530 dzieci w wieku 3–6 lat, które objęte są wychowaniem przedszkolnym.

Jak wskazały wyniki badań przeprowadzonych na terenie województwa opolskiego², do potencjalnych barier w dostępie do edukacji przedszkolnej należą: deficyt miejsc w przedszkolach, zbyt krótki czas opieki oferowanej przez przedszkola oraz koszty, których rodzice nie są w stanie (lub nie są skłonni) pokryć. Choć warunki panujące na terenie OF KNO a dotyczące edukacji

² Źródło: Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach EFS i EFRR w województwie opolskim, Dyspersja, Warszawa 2013,

przedszkolnej wydają się odpowiednie, to jednak należy zwrócić uwagę na znaczne zróżnicowanie dostępności miejsc w placówkach przedszkolnych: wieś – miasto. Sytuacja ta wyraźna jest w całym województwie opolskim, co potwierdzają dane zgromadzone przez System Informacji Oświatowej przedstawione w poniższej tabeli.

**Tabela 24 Wychowanie przedszkolne z podziałem na wieś i miasto
w województwie opolskim (stan na 2013 r.)**

	województwo opolskie			
	liczba placówek	liczba oddziałów	liczba miejsc	wychowankowie ogółem
przedszkole — miasto	163	770,04	18382	17861
przedszkole — wieś	193	482,00	11103	9794
oddział przedszkolny przy szkole — miasto	12	24,00	0	545
oddział przedszkolny przy szkole — wieś	87	135,00	0	2700
punkt przedszkolny — miasto	12	13,00	214	131
punkt przedszkolny — wieś	4	11,00	234	215

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej,
<http://www.cie.men.gov.pl/dane-statystyczne>

Celem zoptymalizowania dostępności miejsc w placówkach edukacji przedszkolnej, należy podjąć odpowiednie kroki zwiększające liczbę miejsc dostosowując ją do liczby dzieci w wieku przedszkolnym zamieszkujących zarówno obszary miejskie, jak i wiejskie. Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach jest szansą na wzrost wskaźnika diety przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej aktywności zawodowej rodziców. Obecnie w województwie opolskim odnotowuje się najniższy wskaźnik przyrostu naturalnego.

Edukacja wczesnoszkolna ma duże znaczenie dla dalszego rozwoju dzieci, stąd też należy zwrócić uwagę na wzbogacenie oferty zajęć dodatkowych realizowanych w placówkach przedszkolnych. Edukacja prowadzona już od najmłodszych lat dziecka jest jednym z priorytetów dla polityki oświatowej zarówno w skali kraju, jak i Unii Europejskiej, co wskazano m.in. w Perspektywie uczenia się przez całe życie, SRKL 2020 oraz EU2020.

Tabela 25 Liczba placówek edukacyjnych powiatów OF KNO (stan na 2012 r.)

powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
-----------------------	-----------------------	---------------	--------

szkoła podstawowa	27	18	34	79
w tym specjalna	1	1	4	6
gimnazjum	12	12	13	37
w tym specjalne	1	2	4	7
zasadnicza szkoła zawodowa	1	1	3	5
technikum	5	2	5	12
liceum profilowane	1	0	1	2
liceum ogólnokształcące	4	2	5	11
dla dorosłych	2	4	2	8
szkoła policealna	4	3	2	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Analizując placówki edukacyjne dla dzieci i młodzieży znajdujące się na terenie OF KNO można zauważyć, że powiat oleski prezentuje się najlepiej pod względem edukacji dzieci i młodzieży wymagających większej uwagi, gdyż na jego terenie znajduje się najwięcej placówek kształcenia specjalnego — od przedszkoli po szkoły gimnazjalne. Na całym OF KNO znajduje się 79 szkół podstawowych, 37 szkół gimnazjalnych, 5 zasadniczych szkół zawodowych, 12 szkół technicznych, 2 licea profilowane, 11 liceów ogólnokształcących oraz 9 szkół policealnych. Ponadto na terenie OF KNO znajduje się 8 liceów ogólnokształcących dla osób dorosłych.

Poniższa tabela przedstawia zdawalność egzaminów maturalnych w powiatach OF KNO w podziale na szkoły zawodowe i licea ogólnokształcące.

Tabela 26 Zdawalność egzaminów maturalnych w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski
szkoły ponadgimnazjalne zawodowe	62,4%	70,0%	68,4%
licea ogólnokształcące	89,0%	79,0%	90,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego najwyższa zdawalność egzaminów maturalnych cechuje powiat oleski, gdzie 90,1% absolwentów liceów ogólnokształcących zdaje egzamin dojrzałości. Następny w kolejności jest powiat kluczborski z 89% zdawalności i powiat namysłowski – 79%.

Tabela 27 Współczynnik skolaryzacji w powiatach OF KNO na tle województwa i kraju (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	województwo opolskie	Polska
--	-------------------------------	-------------------------------	--------------------------	---------------------------------	---------------

współczynnik skolaryzacji brutto [%]					
szkoły podstawowe	95,42	94,82	97,71	96,01	99,15
gimnazja	98,58	106,40	101,38	97,63	99,71
współczynnik skolaryzacji netto [%]					
szkoły podstawowe	92,31	92,32	94,39	92,81	94,87
gimnazja	90,13	92,58	91,59	89,46	92,98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, czyli współczynnik skolaryzacji, ze względu na obowiązek kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym jest wysoki, gdyż przekracza 90%. Jednak współczynnik skolaryzacji brutto i netto dla szkół podstawowych w powiatach OF KNO plasuje się poniżej współczynnika dla województwa opolskiego i Polski. Natomiast skolaryzacja gimnazjów wypada lepiej w każdym z powiatów niż w województwie.

Sieć szkół ponadgimnazjalnych na terenie OF KNO jest stosunkowo dobrze rozwinięta, jednak problem stanowi niedopasowany zakres kształcenia do potrzeb zgłaszanych przez pracodawców. Słabością szkolnictwa jest kształcenie praktyczne i niewystarczające przygotowanie do zawodu. W związku z kwestiami demograficznymi konieczne jest ciągle dostosowywanie profili kształcenia do wymogów rynku, poszerzanie oferty edukacyjnej, poprawa infrastruktury placówek oświatowych oraz poprawa stanu bazy dydaktycznej (w tym ICT).

Konieczne jest również stałe podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej oraz tworzenie warunków do nawiązania współpracy pomiędzy szkołami ponadgimnazjalnymi a jednostkami naukowymi i pracodawcami. W oparciu o dane z Diagnozy wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych RPO WO 2014-2020 wynika, iż w województwie opolskim wg stanu na dzień 31.03.2014 było 19 404 nauczycieli, w tym 10 596 nauczycieli dyplomowanych, 2 871 kontraktowych, 4 581 mianowanych, 726 nauczycieli stażystów oraz 529 bez statusu awansu zawodowego, 35 bez statusu awansu zawodowego na podstawie art.10 ust. 9 KN oraz 66 bez statusu awansu zawodowego na podstawie art.7 ust.1a-1d KN.

Na terenie województwa, na przestrzeni lat 2008-2013 nastąpił średni spadek liczby nauczycieli o 6,17%. Z analizy procesów demograficznych wynika, że w najbliższych kilkunastu latach na jakość edukacji znaczący wpływ będą miały kompetencje obecnie pracujących nauczycieli. Dlatego rekomenduje się doskonalenie kwalifikacji nauczycieli przy tworzeniu i realizacji procesu dydaktycznego w obszarze kształcenia umiejętności interpersonalnych i społecznych oraz indywidualizacji podejścia do ucznia. Ponadto, już od pierwszych etapów edukacji, należy kształtować kreatywne, twórcze i innowacyjne postawy uczniów. Zmieniające się potrzeby i wyzwania wymagają

wsparcia nauczycieli w rozwoju kompetencji, głównie w obszarze wykorzystywania nowoczesnych metod nauczania i aktywizacji uczniów oraz pracy wychowawczej, jak również wykorzystywanie nowoczesnych środków dydaktycznych w procesie nauczania.

Tabela 28 Poziom wykształcenia ludności OF KNO według płci (stan na 2011 r.)

	kobiety	mężczyźni	ogółem
wyższe	10 375	6 662	17 037
średnie i policealne — ogółem	24 270	19 213	43 483
średnie i policealne — średnie zawodowe	12 363	12 904	25 266
średnie i policealne — średnie ogólnokształcące	9 346	5 270	14 616
zasadnicze zawodowe	15 393	25 034	40 428
gimnazjalne	3 724	4 122	7 847
podstawowe ukończone	18 347	12 842	31 189
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	1 220	772	1 991
razem	80 749	75 696	156 445

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego — Narodowy Spis Powszechny 2011, www.stat.gov.pl

Zgodnie z danymi zebranymi podczas Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 roku mieszkańcy OF KNO posiadający wykształcenie wyższe stanowią 10,89% ogółu ludności Obszaru (17 037 osób). Największy udział mają osoby z wykształceniem średnim i policealnym — 27,79% (43 483 osoby) oraz zasadniczym zawodowym — 25,84% (40 428 osób). 41 027 osób (26,22% ogółu) zakończyło swą edukację na poziomie gimnazjalnym i poniżej.

Ważnym przedsięwzięciem OF KNO jest projekt utworzenia **Regionalnego Ośrodka Edukacji Przyrodniczej i Badań nad Bioróżnorodnością** — „Centrum Doświadczenia Świata” w Ładzy w powiecie namysłowskim. Ośrodek ma powstać na terenie Stobrawskiego Parku Krajobrazowego, który zajmuje obszar 52 636 ha i leży na terenie 12 gmin: Dobrzeń Wielki, Dąbrowa, Kluczbork, Lasowice Wielkie, Lewin Brzeski, Lubsza, Łubniany, Murów, Pokój, Popielów, Świerczów i Wołczyn. Ogólnym zadaniem „Centrum Doświadczenia Świata” jest podniesienie poziomu wiedzy z zakresu zrównoważonego rozwoju w różnych kierunkach działalności człowieka, natomiast cele szczegółowe są następujące:

- zwiększenie świadomości ekologicznej i poszerzenie wiedzy z zakresu przyrody Stobrawskiego Parku Krajobrazowego ze szczególnym uwzględnieniem uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich;
- monitorowanie gatunków chronionych Stobrawskiego Parku Krajobrazowego;

- prowadzenie badań naukowych przez pracowników wydziału *Przyrody* Uniwersytetu Opolskiego i *Ochrony Środowiska* Politechniki Opolskiej;
- organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z obszarów Polski o przekroczonych standardach środowiska w formie zielonych szkół i zimowisk;
- popularyzacja najnowszych dostępnych technik w zakresie produkcji, infrastruktury środowiska oraz zarządzania środowiskowego w firmach i samorządach.

W projekcie wykorzystano najnowsze rozwiązania technologiczne, kolektory słoneczne, oczyszczalnię ścieków oraz materiały i urządzenia energooszczędne. Zastosowanie innowacyjnych technik oraz technologii zarówno na etapie prowadzenia inwestycji, jak i późniejszej działalności Ośrodka przyczyni się do osiągnięcia efektów ekologicznych: zmniejszenie zapotrzebowania na energię wykorzystywaną do celów grzewczych, zmniejszenie emisji pyłów i gazów do atmosfery, a także zmniejszenie zanieczyszczenia wód ściekami bytowymi oraz redukcja hałasu.

5. Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego

Dziedzictwo kulturowe Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno stanowi część wspólnego dziedzictwa europejskiego. Ochrona dziedzictwa jest celem i obowiązkiem wspólnym lokalnej społeczności. Liczne i różnorodne obiekty zabytkowe powiatów OF KNO mają ogromną wartość dla całego regionu. To wielki kapitał, o który należy dbać i stwarzać mechanizmy społeczne i ekonomiczne stymulujące ich trwanie oraz sprzyjające wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

Stanowiska archeologiczne objęte są ochroną prawną na podstawie obowiązujących przepisów (Ustawa o ochronie dóbr kultury i muzeach z dnia 15.02.1962 r. — Dz.U. nr 10 poz. 48). Wykonywanie prac ziemnych na obszarze stanowiska lub w jego pobliżu wymaga uzyskania zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu. W samym powiecie kluczborskim znajduje się 109 stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków — łącznie na terenie OF KNO jest ich około 400. Najliczniej reprezentowane są stanowiska i osady z okresu średniowiecza, oprócz nich występują również stanowiska z epoki kamienia oraz kultury łużyckiej i przeworskiej, a także z okresu wpływów rzymskich.

Każda z gmin powiatów tworzących OF KNO posiada liczne zabytki ujęte w rejestrze zabytków województwa opolskiego, a także znajdujące się w tzw. gminnych ewidencjach zabytków. Znajdują się tu obiekty warte zobaczenia o dużej wartości historycznej, artystycznej i naukowej. Bogato udokumentowane są zabytki nieruchome architektury, budownictwa oraz układów zieleni (parki, cmentarze). Do grupy różnorodnych obiektów zabytkowych OF KNO zaliczane są:

- układy urbanistyczne i ruralistyczne,
- budynki mieszkalne,
- zespoły dworsko-pałacowe,

- budynki użyteczności publicznej (szkoły, zajazdy, karczmy, remizy strażackie, stacje kolejowe),
- budynki przemysłowe i gospodarcze (stodoły, stajnie, spichlerze, kuźnie, młyny, gorzelnie),
- parki, aleje drzew, cmentarze,
- obiekty sakralne (kościół, kaplice).

Na terenie OF KNO położonych jest wiele kościołów i budynków sakralnych różnych wyznań mających znaczne walory architektoniczne i duchowe, co wzmacnia potencjał kulturowy tego regionu. W poniższej tabeli przedstawiono wybrane zabytki Obszaru Funkcjonalnego.

Tabela 29 Wybrane zabytki kultury w powiatach OF KNO

Lokalizacja	Zabytek
powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Biskupice	– kościół rzym.-kat. filialny, drewniany, p.w. św. Jana Chrzciciela, XVII w. – cmentarz żydowski, połowa XIX w. – zespół dworski, początek XIX w.: dwór, park z aleją dojazdową
powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Byczyna	– kościół parafialny p.w. św. Trójcy, 1767 r. – kościół ewangelicki p.w. św. Mikołaja, koniec XIV, XIX w. – kaplica cmentarna p.w. św. Jadwigi, XIV, XVI-XVII w. – mogiła ks. Hermana Koellinga (na cmentarzu komunalnym), ul. Kluczborska, 1902 r. – mogiła Franciszka Lazara (na cmentarzu parafialnym), ul. Marchlewskiego, 1969 r. – park miejski, połowa XIX w. – mury obronne z basztą Piaskową i fosą, XV-XVI w. – brama Niemiecka – brama Polska – ratusz wraz z otaczającymi domami
powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Ciecierzyn	– park pałacowy z aleją dojazdową, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Gołkowice	– kościół filialny p.w. św. Jana Chrzciciela, drewniany, 1766-67 r. – zespół pałacowy, XVIII-XIX w.: pałac, oficyna, park
powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Jakubowice	– kościół ewangelicki, p.w. MB Królowej Polski, drewniany, XVII w. – park, 2 połowa XIX w. – czworak dworski, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Kochłowice	– park pałacowy z aleją dojazdową, koniec 1920 r.
powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Kostów	– mogiła zbiorowa powstańców śląskich (na cmentarzu katolickim) – zespół pałacowy, XVIII-XIX w.: pałac, park

powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Miechowa	– kościół filialny p.w. św. Jacka, drewniany – zespół dworski, XIX w.: dwór, park
powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Nasale	– kościół ewangelicki p.w. św. Wawrzyńca, drewniany – zespół dworski, 1 połowa XIX w.: dwór, park
powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Paruszowice	– kaplica ewangelicka XV, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Proślice	– kościół filialny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, drewniany, 1531 r., – spichlerz dworski, drewniany, 1819 r. – czworak, obecnie dom nr 61/40, drewniany, 1 połowa XIX w. – park, 2 połowa XIX w. – późnobarokowy pałac dworski z XVIII/XIX w.
powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Pszczonki	– park dworski z aleją dojazdową
powiat kluczborski — gm. Byczyna — miejscowość Roszkowice	– kościół filialny p.w. św. Antoniego, 1848-49 r. – zespół pałacowy, koniec XIX w.: pałac, rządówka, obora, spichlerz, park, 1 połowa XIX w.
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Bąków	– kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP, drewniany – plebania, 1845 r. – mogiła braci Augusta i Emila Bassy – zespół pałacowy, 1 połowa XIX w.
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Biadacz	– kościół filialny, 1842 r.
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Bogacica	– kościół parafialny p.w. św. Trójcy – mogiła powstańców śląskich na cmentarzu przykościelnym – dwór, 1 połowa XIX w. – spichlerz
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Kluczbork	– stare miasto – kościół ewangelicki p.w. Chrystusa Zbawiciela, XIV, XVIII w. – dawna plebania ewangelicka, ul. Gdacjusza 3, XVIII/XIX w. – kaplica cmentarna, 2 połowa XIX w. – zbiorowa mogiła żołnierzy września 1939r. – mogiła powstańca śląskiego Henryka Dubiela – cmentarz wojenny Armii Radzieckiej, ul. Opolska – park miejski – mury obronne, XV/XVI w. – Brama Krakowska – zespół ratusza, XVIII, XIX w.: ratusz, dom - Rynek 2, dom - Rynek 3 – więzienie, ul. Katowicka 4, 1900 r.
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Kuniów	– kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela - 1803 r.
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Ligota Górna	– kaplica cmentarna, drewniana

powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Łowkowice	– kościół parafialny p.w. Nawiedzenia MB - XIX w. – wiatrak - 1868 r.
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Maciejów	– kościół ewangelicki, drewniany – zespół pałacowy - XVIII/XIX w.: pałac, park
powiat kluczborski — gm. Kluczbork — miejscowość Smardy Dolne	– zespół pałacowy, 2 połowa XIX w. - pałac, park
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Bruny	– dwór, 1 połowa XIX w.
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Brzezinki	– kościół filialny p.w. Narodzenia NMP, drewniany - 1550 r. – park, XIX w. – dwór, spichlerz
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Gierałcice	– kościół ewangelicki, drewniany, XVII w. – zespół dworski, początek XIX w.: oficyna, spichlerz, park
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Komorzno	– kościół filialny p.w. św. Jadwigi, 1753 r. – pozostałości zespołu dworskiego, XVIII-XIX w.: oficyna, park
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Krzywiczyny	– kościół parafialny p.w. św. Trójcy, 1623 r. – zespół pałacowy, koniec XVIII w.: pałac, park
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Rożnów	– kościół filialny p.w. św. Trójcy, drewniany, 1788 r. – zespół dworski, 1 połowa XIX w.
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Szymonków	– ruina romantyczna z basztą, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Świniary Wielkie	– kościół filialny p.w. św. Bartłomieja – park, XVIII/XIX w.
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Wierzbica Dolna	– kościół filialny p.w. Podwyższenia Krzyża, 1698 r. – park, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Wierzbica Górna	– kościół filialny p.w. św. Jacka, szach., 1719-22 r. – zespół pałacowy, koniec XVIII, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Wołczyn — miejscowość Wołczyn	– Stare Miasto – kościół parafialny p.w. św. Barbary, 1770-99 r. – park miejski, 2 połowa XIX w.
powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Chocianowice	– kościół p.w. Nawiedzenia NMP, 1662 r.
powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Jasienie	– spichlerz dworski, XIX w.
powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Laskowice	– kościół filialny p.w. św. Wawrzyńca, 1686 r.

powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Lasowice Małe	– kościół filialny p.w. Wniebowzięcia NMP, 1688 r. – dwór, XVI/XVII, XIX w. – spichlerz, połowa XIX w.
powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Lasowice Wielkie	– kościół parafialny p.w. Wszystkich Św., 1599 r. – park dworski
powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Tuły	– zespół kościelno-parafialny p.w. MB Bolesnej, 1853 r.: kościół, kaplica grobowa, kostnica, mur arkadowy z bramą wjazdową – zespół pałacowy, XVIII-XIX w.
powiat kluczborski — gm. Lasowice Wielkie — miejscowość Wędrynia	– kościół filialny p.w. św. Jana Chrzciciela
powiat namysłowski — gm. Domaszowice — miejscowość Dziedzice	– grób Jana Skali, na cmentarzu par., 1945, nr rej.: 168/88 z 25.02.1988
powiat namysłowski — gm. Domaszowice — miejscowość Gręboszów	– cmentarz par., k. XVIII, nr rej.: 250/90 z 4.05.1990 – mogiły ofiar II wojny światowej, nr rej.: 222/89 z 7.11.1989 – zespół pałacowy, XVIII-XIX, nr rej.: 1630/66 z 21.09.1966: – spichrz – 2 bramy – park, nr rej.: 94/84 z 26.01.1984
powiat namysłowski — gm. Domaszowice — miejscowość Siemysłów	– kościół par. p.w. Wszystkich Świętych, drewn., 1824, 1936 (wieża mur. 1862) nr rej.: 1107/66 z 5.02.1966
powiat namysłowski — gm. Domaszowice — miejscowość Strzelce	– kościół par. p.w. św. Marcina, XIV-XVII, nr rej.: 906/64 z 26.05.1964 – park, nr rej.: 44/80 z 29.01.1980
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Baldwinowice	– kościół fil. p.w. Świętej Trójcy, 1414, nawa i wieża drewn. 1582, XVII, nr rej.: 136/54 z 24.11.1954 (wypis z księgi rejestru) – spichrz dworski, pocz. XIX, nr rej.: 1626/66 z 21.09.1966 – park dworski, XIX, nr rej.: 35/79 z 22.01.1979
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Brzezinka	– dwór, 1818, nr rej.: 1050/65 z 25.06.1965 – spichrz, 1829, nr rej.: j.w.
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Bukowa Śląska	– kościół fil. p.w. św. Jakuba Starszego, 1786, 1869, nr rej.: 1102/66 z 4.02.1966 – park, XIX, nr rej.: 93/84 z 26.01.1984
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Jastrzębie	– kościół fil. p.w. św. Wawrzyńca, 1826, 1904, nr rej.: 1104/66 z 4.02.1966 – zespół dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: 1051/65 z 10.06.1965
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Kamienna	– kościół fil. p.w. św. Jadwigi, 1804-1805, nr rej.: 1105/66 z 4.02.1966 – kaplica grobowa, na cmentarzu rzym.-kat., 1839, nr rej.: 2092/83 z 18.02.1983

powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Kowalowice	– kościół par. p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, 2 poł. XIX, nr rej.: A-34/2004 z 17.12.2004 – park, nr rej.: 41/80 z 29.01.1980
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Krasowice	– kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. MB Częstochowskiej, 1620, 1852, nr rej.: 911/64 z 26.05.1964
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Namysłów	– układ urbanistyczny, nr rej.: 367/52 z 23.05.1952 – kościół par. p.w. śś. Piotra i Pawła, XV-XVI, nr rej.: 63 z 29.03.1949 oraz 603/59 z 22.10.1959 – kościół fil. p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, XV/XVI, nr rej.: 905/64 z 26.05.1964 – zespół klasztorny franciszkanów, ul. Krótka 4, XIV-XVIII, nr rej.: 680/63 z 30.04.1963 oraz 688/63 z 16.10.1963 – kaplica cmentarna p.w. Świętej Trójcy, 1708, nr rej.: 965/65 z 27.01.1965 – park miejski, 2 poł. XIX, nr rej.: 56/81 z 13.07.1981 – zamek, 1360, XVI-XIX, nr rej.: 84 z 29.03.1949 oraz 904/64 z 26.05.1964 – mury obronne, 1350-1415, XVII, XIX – brama Krakowska, 1390, XIX, nr rej.: 262/58 z 28.01.1958 (wypis z księgi rejestru) – ratusz, 1374, XV-XIX, nr rej.: 939/64 z 4.06.1964 – zespół szpitala miejskiego, ul. Oleśnicka 10, 1911-1912, nr rej.: 2279/91 z 12.09.1991
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Przeczów	– kościół par. p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 1864, nr rej.: A-55/2007 z 31.08.2007 – cmentarz kościelny, j.w. – mauzoleum, ob. kaplica przedpogrzebowa, obok kościoła, 1 poł. XIX, nr rej.: A-58/2007 z 13.12.2007 – park, XVII/XIX, k. XIX, nr rej.: 187/88 z 7.11.1988
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Rychnów	– kościół par. p.w. św. Jana Chrzciciela, XV, wieża drewn. 1719, nr rej.: 903/64 z 26.05.1964 – zespół pałacowy, nr rej.: 915/64 z 27.05.1964:
powiat namysłowski — gm. Namysłów — miejscowość Woskowice Małe	– kościół par. p.w. św. Wawrzyńca, drewn., 1711, 1811, nr rej.: 612/59 z 13.11.1959, 918/64 z 29.05.1964 – dzwonnica wiejska, drewn., XVIII/XIX, nr rej.: 1638/66 z 22.09.1966 – zespół pałacowy, XVIII-XIX
powiat namysłowski — gm. Pokój — miejscowość Fałkowice	– cmentarz, XVIII, po 1850, nr rej.: 293/94 z 10.01.1994
powiat namysłowski — gm. Pokój — miejscowość Krzywa Góra	– cmentarz rzym.-kat., 1810, nr rej.: 290/92 z 26.10.1992
powiat namysłowski — gm. Pokój — miejscowość Lubnów	– dzwonnica-kapliczka, ul. Powstańców Śląskich 11, drewn., XIX, nr rej.: B-737/88 z 29.02.1988

powiat namysłowski — gm. Pokój — miejscowość Pokój	– kościół ewangelicki „Kościół Zofii”, 2 poł. XVIII, nr rej.: 202/56 z 6.10.1956 – cmentarz rzym.-kat., ul. Wolności, nr rej.: A-285/92 z 23.10.1992 – cmentarz ewangelicko-augsburski, ul. 1 Maja, 1755, nr rej.: 289/92 z 23.10.1992 – cmentarz żydowski, ul. Kolejowa, nr rej.: A-227/89 z 4.12.1989 – park, nr rej.: 123/85 z 22.01.1985 i z 4.03.1993
powiat namysłowski — gm. Świerczów — miejscowość Bąkowie	– kościół par. p.w. św. Anny, 1837-39, 1914, nr rej.: 1100/66 z 4.02.1966 – zespół dworski, 1 poł. XIX, XX:
powiat namysłowski — gm. Świerczów — miejscowość Biestrzykowice	– kościół par. p.w. Wniebowzięcia NMP, drewn., 1639, wieża mur. 1839, nr rej.: 1101/66 z 4.02.1966 – zespół pałacowy, XVIII-XIX, pocz. XX, nr rej.: 1099/66 z 20.01.1966:
powiat namysłowski — gm. Świerczów — miejscowość Gola	– dzwonnica kościelna, drewn., XVII, 1871, nr rej.: 1629/66 z 27.09.1966
powiat namysłowski — gm. Świerczów — miejscowość Świerczów	– kościół par. p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 1923-24, nr rej.: A-44/2006 z 16.03.2006
powiat namysłowski — gm. Wilków — miejscowość Bukowie	– kościół fil. p.w. MB Gromnicznej, XV, XVI, nr rej.: 908/64 z 26.05.1964
powiat namysłowski — gm. Wilków — miejscowość Idzikowice	– zespół dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: 1939/68 z 18.10.1968:
powiat namysłowski — gm. Wilków — miejscowość Jakubowice	– zespół pałacowy, XIX:
powiat namysłowski — gm. Wilków — miejscowość Pągów	– kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. św. Piotra i Pawła, mur.-drewn., poł. XIX (wieża drewn. XVIII), nr rej.: 1106/66 z 5.02.1966 – zespół pałacowy, XIX:
powiat namysłowski — gm. Wilków — miejscowość Wilków	– kościół par. p.w. św. Mikołaja, XIII/XIV, 1500, 1957-1959, nr rej.: 650/59 z 13.11.1959 – zespół pałacowy, 2 poł. XIX, pocz. XX
powiat oleski — gm. Olesno — miejscowość Olesno	– Ratusz - wybudowany w latach 1820-1821 – kościół odpustowy św. Anny (1518 I cz. 1670 II cz.) – kościół p.w. św. Michała - wybudowany w 1374 r. na miejscu kaplicy grodowej z 1226r. – kościół p.w. Bożego Ciała - murowany, wybudowany w 1913r. w miejscu poprzedniej, drewnianej świątyni z 1635r. – Oleskie Muzeum Regionalne – Punkt Informacji Turystycznej — XVIII-wieczna zabytkowa kamienica barokowa znajdująca się przy ulicy Jaronia w Oleśnie; – Ratusz — zbudowany w latach 1820-21 na miejscu

-
- dawnego z 1640 r., który spłonął w 1722 r.; 1880 r. przyozdobiono jego fasadę kolumnowym portykiem zwieńczonym tympanonem;
- Kolumna Maryjna z 1697 r. — postawiona została przez mieszczan oleskich nękanych przez wojny, żywioły, kataklizmy i choroby;
 - posąg św. Jana Nepomucena — ufundowany w 1753 r. przez Leopolda Ignacego Labora jako wotum wdzięczności za uzyskaną przez niego godność infulata dla oleskiego konwentu zakonników;
 - kolumna morowa — tajemnicza kolumna zwana kolumną morową na Wielkim Przedmieściu to dawny słup drogowy usytuowany przy ówczesnej bramie miejskiej;
 - kościół p.w. św. Michała — najstarszy obiekt sakralny w mieście;
 - kościół odpustowy św. Anny — drewniany, o konstrukcji zrębowej, na podmurowaniu, W roku 1444 pierwotny kościół w 1518 r. rozbudowany, 1669-1670 dodatkowa część centralna na planie róży;
 - Siedem źródeł — leśny staw, położony u północno-zachodnich granic Olesna, znajduje się tu cudowne źródło, którego woda ma podobno właściwości lecznicze;
 - kościół parafialny Bożego Ciała z 1913 r. — wzniesiony na miejscu drewnianego kościołka Ciała Chrystusowego, zbudowanego po 1450 r. a przed 1478 r. z fundacji mieszczańskiej, jako protest przeciwko niemoralnemu trybowi życia oleskich augustianów;
 - kościół ewangelicki z 1853 r. - "Kościół fenigowy" usytuowany na skraju parku miejskiego został wybudowany za cenę 3 milionów fenigów-groszy, zebranych przez pierwszego pastora oleskiej gminy ewangelickiej Leopolda Polko;
 - budynek Urząd Miejski w Oleśnie - wybudowany w 1909 r. na skrzyżowaniu ulic Dworcowej i Powstańców Śląskich jako Powiatowy Urząd Stanów;
 - mury obronne - pozostałości obwarowań miejskich z XV w., rozebrane w XVII w., pozostałości przy ul. Lompy;
 - cmentarz żydowski - cmentarz założony na początku XIX wieku, ogrodzony murem z cegły (wcześniej z kamienia), położony w Oleśnie przy ul. Młyńskiej, w granicach cmentarza wytyczonego na planie prostokąta znajduje się kaplica przedpogrzebowa, nagrobki na cmentarzu wykonane są w większości z piaskowca, ale także z granitu i marmuru, napisy na macewach są w języku hebrajskim i niemieckim; kaplica przedpogrzebowa TAHARA;
 - Pomnik Lotników Polskich - poświęcony jest poległym 3 polskim lotnikom z samolotu bombowego "Karaś" zestrzelonego 03.09.1939 r. nad Wojciechowem i dwom piechurom zmarłym od ran w oleskim szpitalu;
-

	– pozostałości zespołu dworskiego z XIX w Olesno – Świercze - oficyna, czworak, spichlerz, wozownia (obecnie mieszkania i magazyny), pozostałości parku; – kościół św. Marii Magdaleny z 1680 r. we wsi Stare Olesno - odnowiony w latach 1955-59, drewniany, zrębowy, orientowany; – drewniany kościół św. Wawrzyńca z 1706 r. we wsi Wachów - odnawiany w 1907r., orientowany, zrębowy, z wieżą; – klasycystyczny dwór murowany z pierwszej połowy XIX w. we wsi Wachów; – chałupy drewniane nr 6 i 15 z XVIII i XIX w. we wsi Bodzanowice - drewniane, zrębowe, dwutraktowe z częściami gospodarczymi, dachy dwu i czterospadowe; – cmentarny kościół drewniany we wsi Borki Wielkie - cmentarny kościół drewniany p.w. św. Marcina i Bartłomieja z ok. 1680 r., orientowany, zrębowy, wieże tego kościoła zbudował cieśla Szymon Stadko w 1789 r.; – drewniany kościół filialny p.w. św. Marii Magdaleny we wsi Boroszów - budowany w 1669 r., przebudowany w 1789 r., orientowany, zrębowy; – wotywny kościół św. Rocha z 1710 r. - maleńki, drewniany kościółek odpustowy, pięknie wtopiony w krajobraz pól, w otoczeniu wiekowych drzew; – kościół drewniany p.w. św. Antoniego we wsi Sowczyce — z pierwszej połowy XVIII w., w 1917 r. przeniesiony tu ze wsi Łomnica.
powiat oleski — gm. Olesno — miejscowość Świercze	– pozostałości zespołu dworskiego z XIX wieku zawierające oficynę, czworak, spichlerz, wozownię, pozostałości parku.
powiat oleski — gm. Olesno — miejscowość Bodzanowice	– kościół p.w. Narodzenia NMP - wybudowany w 1934r.
powiat oleski — gm. Olesno — miejscowość Borki Wielkie	– kościół św. Marcina i Bartłomieja - wybudowany w 1697r. – kościół św. Franciszka z Asyżu - wybudowany w 1910-11r.
powiat oleski — gm. Olesno — miejscowość Boroszów	– kościół p.w. św. Marii Magdaleny - wybudowany w 1679r.
powiat oleski — gm. Olesno — miejscowość Grodzisko	– kościół p.w. św. Rocha - wybudowany w 1710r.
powiat oleski — gm. Dobrodzień — miejscowość Dobrodzień	– zabudowania dworskie – kościół drewniany wybudowany w 1630 r. – kościół Nawiedzenia NMP - wybudowany w latach 1847-1851 – most dworski - kamienny, wybudowany w 1610 r.
powiat oleski — gm. Gorzów Śląski — miejscowość Gorzów Śląski	– Rynek: zabytkowe domy z II poł. XVIII i I poł. XX w. – barokowy dwór wybudowany w połowie XVIII w. – kościół p.w. Trójcy Świętej - wybudowany w latach 1894-95. – kościół ewangelicko-augsburski wybudowany w

	latach 1855-57. – Zespół Pałacowo Parkowy z I poł. XIX w.
powiat oleski — gm. Gorzów Śląski — miejscowość Kozłowice	– pałac z pocz. XX w. – kościół p.w. św. Jana Chrzyciela - wybudowany w XVII w.
powiat oleski — gm. Gorzów Śląski — miejscowość Jamy	– dworek z XIX w. – kościół p.w. św. Małgorzaty - wybudowany w 1792r.
powiat oleski — gm. Gorzów Śląski — miejscowość Goła	– kościół p.w. św. Mikołaja - z przełomu XVII/XVIII w.
powiat oleski — gm. Gorzów Śląski — miejscowość Uszyce	– kościół p.w. Wniebowzięcia NMP - wybudowany w 1517 r. – Pałac - wybudowany koniec XVIII w. – Pałac - wybudowany koniec XVIII w. – Zespół Pałacowo Parkowy z I poł. XIX w.
powiat oleski — gm. Praszka — miejscowość Praszka	– Rynek - kamienice z II poł. XIX w. – kościół p.w. Wniebowzięcia NMP - wybudowany w 1872 r. – Nagrobek Leona Dobrowolskiego – neogotyck wybudowany w 1862 r. na terenie cmentarza parafialnego rzymsko – katolickiego; – Pomnik ku czci Bohaterów Powstań narodowych, czas powstania po 1945 r. lokalizacja cmentarz parafialny rzymsko – katolicki w Praszce; – Synagoga wybudowana w połowie XIX w.; – Kościół p.w. św. Wojciecha wraz z dzwonnica – wybudowany w latach 1833 - 34; – Kościół parafialny p.w. św. Leonarda - wybudowany XVI/XVIII w. przebudowany w 1889 r.
powiat oleski — gm. Praszka — miejscowość Kowale	– kościół p.w. św. Wojciecha - wybudowany w latach 1833-34
powiat oleski — gm. Radłów — miejscowość Biskupice	– kościół drewniany /pierwsze wzmianki w XIV wieku/ - wybudowany w 1718 r. na miejscu starszego, pochodzącego z XIV w. – zespół dworsko - parkowy - pochodzący z połowy XVIII w. – kościół p.w. św. Jacka - murowany, wybudowany w 1784 r.
powiat oleski — gm. Radłów — miejscowość Kościeliska	– kościół Narodzenia NMP - murowany z 1947 r.
powiat oleski — gm. Radłów — miejscowość Radłów	– kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa -- murowany - z 1928 r.
powiat oleski – gm. Radłów – miejscowość Sternalice	– Kościół p.w. św. Mateusza, czas powstania prezbiterium to 1614 rok, kościół po przebudowie z 1927 roku.

powiat oleski — gm. Rudniki — miejscowość Jaworzno	– kościół drewniany (XVI w.) – Drewniany kościół p.w. Trójcy Przenajświętszej z XVI. w. w Jaworznie – Murowany kościół p.w. Św. Mikołaja z XIX w. w Rudnikach
powiat oleski — gm. Rudniki — miejscowość Żytniów	– kościół drewniany (XIX w.) – Drewniany kościół p.w. Św. Marcina w Żytniowie z XVII w., posiadający podziemne korytarze i krypty
powiat oleski — gm. Rudniki — miejscowość Rudniki	– Murowany kościół p.w. Św. Mikołaja z XIX w. w Rudnikach
powiat oleski — gm. Rudniki — miejscowość Stary Bugaj	– Zespół dworski w Starym Bugaju z 1830 roku
powiat oleski — gm. Zębowice — miejscowość Radawie	– 500 letni kościół. Kościół parafialny p. w. Podwyższenia Krzyża – XVIII w. Nr rejestru zabytków 88/54 – Park – XIX w. Nr rejestru zabytków 16/48 i 149/87,
Powiat oleski – Gmina Zębowice – miejscowość Zębowice	– Zębowice – Pałac - XVIII/XIX w. Nr rejestru zabytków 1037/65, – Zębowice – Park – XVIII/XIX w. Nr rejestru zabytków 128/85,

Źródło: Opracowanie własne na podstawie oficjalnych stron poszczególnych powiatów.

Zarówno dziedzictwo przyrodnicze, jak i kulturowe ma duże znaczenie dla perspektywy rozwoju gospodarki przemysłowej opartej na wiedzy, dlatego należy podejmować szereg działań sprzyjających ochronie środowiska przyrodniczego oraz jego racjonalnemu wykorzystaniu dla zaspokojenia potrzeb społecznych i gospodarczych (w tym turystycznych). Ponadto należy zachowywać, rozwijać i szeroko udostępniać zasoby kulturowe OF KNO, jak również ułatwiać ich wykorzystanie społeczne i gospodarcze. OF KNO jako obszar wyposażony w potencjał uzdrowiskowy powinien również skupić się na wspieraniu promocji i rozwoju turystyki przyjazdowej. Aby potencjał turystyczny nie malał i zainteresowanie turystów licznymi walorami OF KNO nie zanikało, trzeba sukcesywnie podejmować działania zmierzające do utrzymania, modernizacji oraz ochrony i promocji zasobów kulturowych i przyrodniczych analizowanego obszaru.

6. Aktywny wypoczynek

Region Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno posiada bogatą i ciekawą historię, korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne, znaczną powierzchnię lasów, czystą wodę oraz nieskażone powietrze i czystą glebę. To wszystko w połączeniu z rozwijającą się bazą turystyczną stwarza znakomite warunki do wypoczynku i rekreacji. Walory turystyczne OF KNO potęgują przepiękne lasy, łąki, rzeczki i stawy, a to sprawia, że obszar ten jest jednym z najpiękniejszych zakątków Opolszczyzny i doskonałym miejscem do uprawiania turystyki, agroturystyki i ekoturystyki. OF KNO wypełniony jest licznymi trasami wiodącymi przez zagubione wśród lasów liczne rezerваты przyrody pełne saren, jeleni, zające, kun i lisów.

Dużą atrakcją turystyczną jest **Stobrawski Park Krajobrazowy** zajmujący obszar 52 636 ha (największy na Opolszczyźnie i jeden z największych w Polsce). Park leży na terenie 12 gmin: Dobrzeń Wielki, Dąbrowa, Kluczbork, Lasowice Wielkie, Lewin Brzeski, Lubsza, Łubniany, Murów, Pokój, Popielów, Świerczów i Wołczyn. Jest to park o charakterze nizinnym, o znacznym udziale siedlisk wodno-błotnych, chroniący najcenniejsze fragmenty Niziny Śląskiej. Obejmuje zwarte tereny Lasów Stobrawsko-Turawskich. Znaczną powierzchnię parku zajmują monokultury sosnowe, jednak zachowane są również fragmenty 200-letnich starodrzew. Z dolinami rzek związane są głównie lasy liściaste: grądy, łęgi jesionowo-olszowe, jesionowo-wiązowe oraz bardzo rzadki łęg wierzbowo-topolowy. Park położony jest w dorzeczu rzeki Stobrawy, Budkowiczanki, Bogacicy, Brynicy i Smortawy, natomiast południowa granica opiera się na Odrze i Nysie Kłodzkiej. Z dolinami tych rzek związane jest życie wielu cennych gatunków zwierząt, głównie ptaków takich jak: kania czarna, kania ruda, muchołówka białoszyja, koszatka, dzięcioł średni czy też orlik krzykliwy. Nad obszarem stawów hodowlanych (ok. 2000 ha) można odnaleźć polującego bielika, czapłę siwą i białą, kormorana oraz wiele gatunków kaczek. Atrakcją geologiczną i krajobrazową parku są wyniesienia wydm dochodzące do 30 m wysokości. Na terenie parku znajdują się 4 rezerваты przyrody:

- **Rezerwat Rogalice** —chroni urozmaicony gatunkowo las liściasty z domieszką świerka;
- **Rezerwat Leśna Woda** —chroni fragment lasu mieszanego, w którym dominują buki i sosny;
- **Rezerwat Śmiechowice** —chroni zgrupowanie około 200-letnich modrzewi europejskich;
- **Rezerwat Lubsza** —chroni dawne lasy Puszczy Śląskiej z dominacją buka.

Na terenie OF KNO znajdują się następujące pomniki przyrody:

- Boroszów — grupa drzew z gatunku dąb szypułkowy
- Łomnica — głaz narzutowy — granit szaroczerwony
- Olesno — grupa drzew z gatunku buk pospolity
- Olesno — pojedynczy okaz z gatunku dąb szypułkowy
- Leśna — głaz narzutowy
- Użytki ekologiczne:
- Boroszów — użytek ekologiczny „Tatrzańsko” bagno śródleśne
- Boroszów — użytek ekologiczny „Lęgowisko” bagno śródleśne
- Wojciechów — użytek ekologiczny „Ostoja I” bagno śródleśne
- Wojciechów — użytek ekologiczny „Torfowisko” bagno śródleśne
- Wachów — użytek ekologiczny „Suchy Staw” bagno śródleśne
- Wysoka — użytek ekologiczny „Stawek” łąki śródleśne
- Leśna — użytek ekologiczny „Bagienko” bagno śródleśne
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy "Pradolina i źródłiska rzeki Stobrawa" — źródłisko i górny odcinek rzeki Stobrawa z dobrze wykształconymi Zbiorowiskami łąkowymi i leśnymi wraz ze stanowiskami chronionych gatunków roślin i zwierząt.

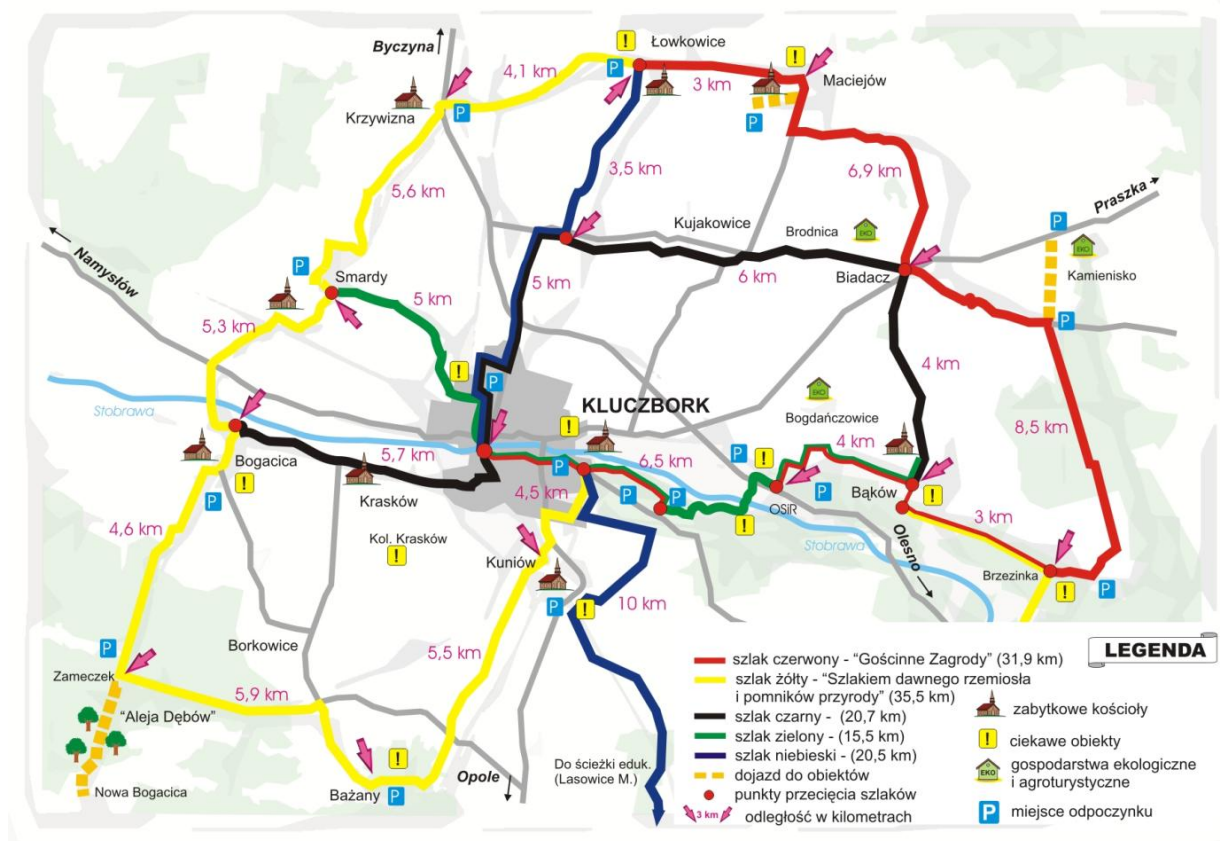
- Obszar Chronionego Krajobrazu Załęcze-Polesie – obejmuje mozaikę pól i lasów porożcinanych licznymi dolinami ze stałymi ciekami i fragmentami naturalnych zespołów leśnych a także krajobraz zbliżony do naturalnego dotyczący w całości lub części miejscowości Dalachów, Janinów, Polesie i Słowików.
- dwie sosny pospolite zrosnięte ze sobą, Nadleśnictwo Kluczbork, Nowa Wieś,
- kłokoczka południowy, Gorzów Śląski,
- platan klonolistny, Uszyce,
- dąb szypułkowy - w pasie drogi powiatowej nr 1913 O Gorzów Śląski-Pawłowice –Boroszów.

W ramach obszarów chronionych Natura 2000 wyznaczono:

- **Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Grądy Odrzańskie** — obejmuje dolinę Odry, znaczny fragment znajduje się w granicach Stobrowskiego Parku Krajobrazowego; obszar chroni populacje rzadkich gatunków ptaków wraz z ich siedliskami (grądy, łągi, zalewowe łąki i starorzecza);
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Lasu Barucickie** — obejmuje kompleks bardzo dobrze zachowanych lasów liściastych zlokalizowanych w dolinie Smortawy, ma duże znaczenie dla ochrony rzadkich gatunków chrząszczy;
- **Specjalny Obszar Ochrony Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą** — obejmuje kilkusethektarowy kompleks łąk zlokalizowanych w dolinie Stobrawy, ma duże znaczenie dla ochrony rzadkich gatunków motyli.

Zasoby przyrodniczo-kulturowe stały się spoiwem współpracy poszczególnych powiatów OF KNO. Powiat Namysłowski podjął inicjatywę stworzenia Stobrowskiej Strefy Rehabilitacji i Rekreacji w północno-zachodniej części województwa opolskiego. Dzięki posiadanym zasobom naturalnym Stobrowska Strefa Rehabilitacji i Rekreacji może stać się swoistym zagłębieniem turystycznym, zwłaszcza w kontekście planowanego odtworzenia uzdrowiska w miejscowości Pokój.

Rysunek 7 Szlaki rowerowe w powiecie kluczborskim

Źródło: <http://www.powiatkluczborski.pl/pliki/szlaki%20rowerowe-mapa.jpg>.

Na terenie OF KNO znajduje się wiele ścieżek rowerowych i pieszych, które są położone w atrakcyjnych rejonach pozwalających na podziwianie bogactwa środowiska naturalnego, krajobrazu i licznych terenów zielonych, a także większość z nich prowadzi przez zabytkowe obiekty architektoniczne. Do najważniejszych szlaków turystycznych OF KNO zaliczamy:

- Szlak Architektury Drewnianej — na terenie OF KNO znajduje się 44 kościołów drewnianych (21 w powiecie kluczborskim, 6 w namysłowskim i 17 w oleskim); kościoły tworzą charakterystyczny i malowniczy krajobraz oraz świadczą o historii budowlanej regionu i o losach jego mieszkańców; znaczna liczba kościołów drewnianych skłoniła przedstawicieli władz do utworzenia *Parku Miniatur Budownictwa Sakralnego* na terenie gminy Olesno, w którym będą znajdować się miniatury w skali 1:25 wszystkich zabytkowych kościołów z regionu, park ma zostać zbudowany do końca 2015 roku ze wsparcia funduszy europejskich;
- szlak „Gościnne zagrody” — szlak rowerowy w powiecie kluczborskim o długości 31,9 km przebiegający przez miejscowości: Kluczbork, Bąków, Brzezinka, Biadacz, Maciejów i Łowkowice;
- szlak dawnego rzemiosła i pomników przyrody — szlak w powiecie kluczborskim o długości 35,5 km;

- szlak rowerowy w gminie Wilków (pow. namysłowski) — szlak o długości 32 km biegnący w znacznej mierze po istniejących drogach lokalnych;
- ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna — oznakowana trasa rowerowa biegnąca wokół stawów hodowlanych zlokalizowanych pomiędzy miejscowościami: Dąbrowa, Starościn i Zbica; trasa ma charakter pętli o długości 10,4 km;
- trasa Szlakiem Sanktuariów — fragment tej trasy przebiega przez powiat oleski obok kościoła w Wysokiej oraz drewnianego kościoła w Grodzisku aż do kościoła św. Anny;
- trasa rowerowa łącząca gminę Olesno z gminą Zębowice — prowadzi przez Rynek w Oleśnie o drewniany kościół w Wachowie; trasa biegnie głównie chodnikami zamienionymi na ciągi pieszo-rowerowe i ścieżki leśne;
- Wędrówka przez Bory — ścieżka w okolicach Ładzy — ścieżka położona na terenie gmin Pokój, Dobrzeń Wielki i Popielów, w powiecie opolskim i namysłowskim, w Nadleśnictwie Kup. Ścieżka ma dwa warianty. Wariant rowerowy rozpoczyna się przy budynku siedziby SPK, długość wynosi 13,5 km. Wariant pieszy rozpoczyna się przy szosie Ładza - Popielów i kończy się w Ładzy - długość 4,5 km;
- Śródleśne łąki — ścieżka między Dąbrówką Dolną a Zawiscią — ścieżka rowerowa położona na terenie gminy Pokój, w Powiecie Namysłowskim, w Nadleśnictwie Kluczbork. Początek i koniec ścieżki znajduje się w Dąbrówce Dolnej. Długość trasy wynosi około 10 km;
- Podglądamy ptaki — Ścieżka między Starościnem a Kuźnicą Dąbrowską — ścieżka rowerowa położona na terenie gminy Świerczów, w Powiecie Namysłowskim. Początek i koniec ścieżki znajduje się w centrum Starościna. Długość trasy wynosi około 11 km. Szosa, którą poprowadzono część ścieżki, charakteryzuje się małym natężeniem ruchu.

Tabela 30 Ścieżki rowerowe w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

	ścieżki rowerowe	ścieżki rowerowe na 10 tys. km ²	ścieżki rowerowe na 10 tys. ludności
powiat namysłowski	3,2 km	42,7	0,7
powiat kluczborski	4,0 km	46,9	0,6
powiat oleski	2,6 km	26,7	0,4
OF KNO	9,8 km	116,3	1,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

W powiatach OF KNO występują szlaki rowerowe i piesze, które pełnią rolę atrakcji turystycznej i rekreacyjnej. Jednak typowych ścieżek rowerowych wykorzystywanych do przemieszczania się jednośladem do miejscowości jest bardzo mało, jak przedstawia tabela powyżej. Lepszego połączenia wymagają też ścieżki prowadzące do drewnianych kościółków, które są bardzo dużym walorem OF KNO i mogą stać się jego znakiem rozpoznawczym.

Poszczególne powiaty wchodzące w skład OF KNO wyposażone są w infrastrukturę sportową dostosowaną do potrzeb swych mieszkańców. W Kluczborku do dyspozycji mieszkańców są dwa stadiony (należące do klubów sportowych), hala sportowa, korty tenisowe (7 boisk) i liczne boiska szkolne. W lecie największym powodzeniem cieszy się położony w odległości 5 km od Kluczborka Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy w Bąkowie z odkrytym basenem i campingiem. Obiekt ten jest wielokrotnym zdobywcą I miejsca w konkursie „Mister Camping” organizowanym przez PFCiC w Warszawie. W okresie zimowym amatorzy kąpeli i pływania przenoszą się do kluczborskiej krytej pływalni. Również powiat namysłowski w swej bazie sportowej posiada Centrum Turystyki i Rekreacji „Delfin”, które wyposażone jest w nieckę pływacką o wymiarach 25,0 x 12,5 m, głębokości od 1,2 do 1,8 m z zamontowanym podnośnikiem dla osób niepełnosprawnych, basen rekreacyjny o średnicy 7,5 m i głębokości 1,0 m a atrakcjami wodnymi, dwie wanny jacuzzi, saunę i nowoczesne zaplecze szatniowo-sanitarne.

Mając na względzie zmiany demograficzne OF KNO ważnym jest podejmowanie działań zmierzających do przygotowania atrakcyjnej oferty turystycznej dla osób starszych, która uwzględniać będzie usługi opiekuńcze, rehabilitacyjno-lecznicze oraz usługi o charakterze kulturalno-turystycznym.

Tabela 31 Turystyczne obiekty noclegowe w powiatach OF KNO — wskaźniki (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski
obiekty noclegowe ogółem	6	6	6
miejsca noclegowe na 1000 ludności	3,43	4,27	2,35
udzielone noclegi na 1000 ludności	138,06	297,17	225,19
korzystający z noclegów na 1000 ludności	59,24	126,53	118,79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Na terenie OF KNO znajduje się 18 obiektów noclegowych — po 6 w każdym powiecie członkowskim. Wskaźnik miejsc noclegowych na 1000 ludności oraz udzielonych noclegów jest najwyższy dla powiatu namysłowskiego i wynosi kolejno 4,27 miejsc i 297,17 noclegów.

Obiekty noclegowe w Gminie Rudniki

- Restauracja, Motel „Złota Kaczka”; Ewa i Franciszek Wączek; Mirowszczyzna 61a, 46-325 Rudniki; tel. (034) 350 62 05
 - Zajazd „Roman”; Roman Klimiński; Mirowszczyzna 55, 46-325 Rudniki; tel. (034) 35 95 268, 608 210 555
 - Pokoje Gościnne OSP Bobrowa; tel. (034) 359 37 79
- Gospodarstwa agroturystyczne:
- Ewa Pawelec-Bryś; Faustianka 27, 46-325 Rudniki; tel. (034) 35 95 294
 - Danuta i Krzysztof Gmyrek; Żytniów 53, 46-325 Rudniki; tel. (034) 35 93 636
 - „Sarenka” Ilona Walacik; Wytoka 4, 46-325 Rudniki; tel. (034) 35 93 650, 782 248 227

Obiekty noclegowe w Gminie Zębowice

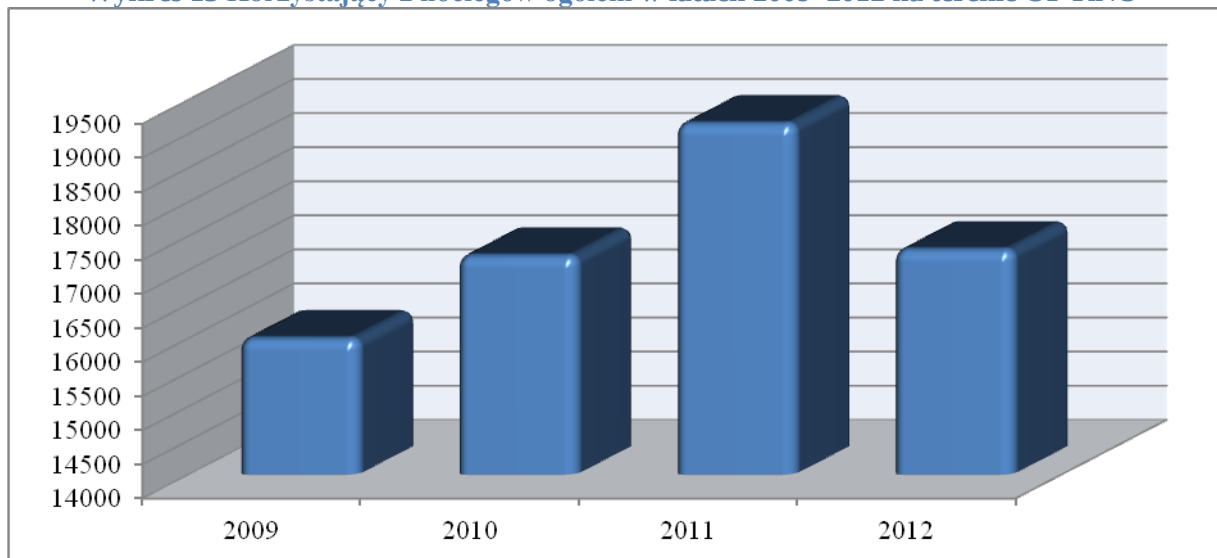
Na terenie Gminy Zębowice istnieją dwa gospodarstwa agroturystyczne:

- „Gospodarstwo Agroturystyczne” Teresa Warzecha, ul. Główna 3, Radawie, 46-048 Zębowice – łącznie 22 miejsca noclegowe.
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Tawerna Pod Kotwicą” Rodziny Kubiciel, ul. I. Murka 39, Kadłub Wolny, 46-048 Zębowice – łącznie 13 miejsc noclegowych.

Obiekty noclegowe w Gminie Gorzów Śląski:

- Hotelik Pod Lipą w Gorzowie Śląskim - 37 miejsc
- Pałac Pawłowice - 100 miejsc
- Staropolski Gościniec w Zdziechowicach - 30 miejsc
- Gospodarstwo Agroturystyczne Na Górcie w Uszycach - 14 miejsc
- Ośrodka Szkolno-Wychowawczy w Uszycach prowadzony przez Zgromadzenie Braci Szkół Chrześcijańskich - około 50 miejsc.

Wykres 13 Korzystający z noclegów ogółem w latach 2009–2012 na terenie OF KNO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Jak przedstawia powyższy wykres największa liczba osób korzystających z noclegów oferowanych przez OF KNO wyniosła 19 155 osób (2011 r.), a najmniejsza 16 001 osób (2009 r.). Choć liczba osób korzystających z noclegów spadła po roku 2011 o 1849 osób, to dalsze działania Obszaru Funkcjonalnego związane z rozwojem turystyki pozytywnie wpłyną na ten wynik.

W powiecie kluczborskim i namysłowskim prowadzone są projekty mające na celu stworzenie z gminy Wołczyn i Pokój stref uzdrowiskowo-rekreacyjnych, które przyciągną kolejnych gości z zewnątrz. Badania przeprowadzone na terenie gminy Wołczyn wykazały, że wołczyńska woda kwalifikuje się do wód termalnych ze względu na wysoką temperaturę. Na podstawie kolejnych badań zostanie opracowana dokumentacja hydrogeologiczna, a następnie koncepcja wykorzystania wód termalno-leczniczych w gminie Wołczyn. Z kolei gmina Pokój przygotowuje dogodne warunki na przyciągnięcie inwestorów z zewnątrz, którzy zainwestują w budowę zakładów lecznictwa w strefie uzdrowiskowej obejmującej powierzchnię 130 ha. Gmina Pokój w *Studium i Planie Zagospodarowania Przestrzennego* określi obszary przeznaczone pod zabudowę turystyczną, letniskową, uzdrowiskową, rekreacyjno-sportową i usługową. Dużym atutem jest przejęcie przez Gminę parku zdrojowego w Pokoju, który będzie służyć nie tylko mieszkańcom, ale i kuracjom.

Na terenach powiatów OF KNO konieczne jest utworzenie Centrum Informacji Turystycznej (dalej: CIT), które przyczyni się do promocji powiatów oraz rozwoju turystyki poprzez profesjonalnie udzielane niezbędne informacje oraz pomoc turystom. Najlepszym rozwiązaniem jest utworzenie wspólnej sieci centrum informacji turystycznej całego Obszaru Funkcjonalnego, które wzmocni możliwości działania w zakresie rozwoju turystyki. Sieć CIT pozwoli na pokazanie oferty powiatów, zacieśni współpracę z branżą gastronomiczną i noclegową. Wyjście naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom turystów, a także otoczenie ich opieką zachęci do częstszych i dłuższych pobytów. Spójna sieć CIT OF KNO powinna być rządzona tymi samymi zasadami, kształtować wspólny

wizerunek, tak by podróżujący nie zauważali przekraczania granic poszczególnych powiatów, a skupiali się na zwiedzeniu obszaru pełnego ciekawych zakątków. Ponadto Sieć Centrum Informacji turystycznych stworzy nowe miejsca pracy oraz będzie stanowić impuls do nauki języków obcych.

Obiekty rekreacyjno-sportowe w Gminie Gorzów Śląski:

- Hala Widowiskowo Sportowa wraz zagospodarowaniem terenu „Orlik 2012”
- bieżnia do skoku w dal, boisko do siatkówki plażowej
- Kompleks sportowy w Zdziechowicach
- Miejsca wypoczynku znajdujące się w każdej miejscowości w naszej gminie
- Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Gorzowie Śląski wraz z Amfiteatrem

Trasy rowerowe na terenie miasta i gminy Olesno:

- Szlakiem Sanktuariów: Kolonia Łomnicka -Brynica- Wysoka- Grodzisko- Olesno- Boroszów [24,1 km];
- Olesno - staw Żurawiniec- Boroszów [12,6 km]
- Olesno - Boroszów [6,2 km]
- Olesno - Wachów – Leśna [9,4 km]
- Wojciechów – Stare Olesno- Wędrynia [5,3 km]
- Olesno – Stare Olesno [9,7 km]
- Siedem Źródeł [0,5 km]
- Szlak Drewnianego Budownictwa Sakralnego: Opole - Bierkowice- Dobrzeń Wielki - Kolanowice – Laskowice – Bierdzany - Lasowice Wielkie - Lasowice Małe- Chocianowice - Stare Olesno - Olesno - Wędrynia [94 km]
- Szlak Jeziorowskiego: Kluczbork - Bąków - Stare Olesno - Olesno - Wachowice -Wachów – Leśna – Radawie – Chudoba - Szumirad [56,4 km]
- Szlak im. Józefa Lompy: Woźniki- Lubsza- Boronów-Lisów- Zborowskie- Panoszków- Wędzina- Borki Wielkie- Sowczyce- Wysoka- Grodzisko- Olesno [82,3 km],

Na terenie gminy Olesno działalność prowadzi Oleski Klub Sportowy. W OKS trenowana jest piłka nożna przez grupy seniorów, juniorów, trampkarzy I i II ligi, młodzików oraz orlików. Poza piłką nożną w OKS rozwija się również siatkówka uprawiana przez drużynę seniorów oraz drużynę dziewcząt „Młodziczki”. Inną popularną dyscypliną jest koszykówka trenowana przez seniorów i juniorów. Gmina Olesno może pochwalić się również sukcesami w sferze tenisa stołowego. Kadra składa się z 8 zawodników. Olesno posiada dobrze rozwiniętą bazę sportową. Na terenie miasta znajduje się:

- Stadion miejski w Oleśnie — boiska o wymiarach 103x64 m z naturalną nawierzchnią oraz z bieżnią, liczba miejsc siedzących dla kibiców wynosi 500, z czego 150 jest zadaszonych;
- Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji z Orlikiem i basenem Oleska Laguna;
- kompleks sportowy Orlik 2012 z boiskiem do piłki nożnej oraz boiskiem wielofunkcyjnym;

- boiska w Wojciechowie, Sowczycach, Wachowicach, Kolonii Łomnickiej, Brońcu i Bodzanowicach;
- boiska usytuowane przy szkołach różnego szczebla w gminie;
- basen kryty „Oleska Laguna”;
- basen odkryty, który w okresie zimowym pełni rolę lodowiska;
- liczne place zabaw dla dzieci.

Kompleks rekreacyjno – sportowy Oleska Laguna stanowi główną część Miejskiego Centrum Sportu i Rekreacji. Jest nowoczesny i wielofunkcyjny. Posiada: basen sportowy o wymiarach 25x12,5 m i głębokość 1,2 do 1,8 m; basen rekreacyjny do nauki pływania; brodzik dla najmłodszych oraz 106 metrową zjeżdżalnię z efektami dźwiękowymi. W części rekreacyjnej Oleska Laguna proponuje: gabinet hydromasażu z biczem szkockim i masażem płaszczowym, gabinet hydroterapii z wanną motylkową oraz wirówka do rąk i nóg, gabinet odnowy biologicznej, solaria, saunę fińską i turecką, grotę solną, grotę lodową, cafe bar i bufet oraz sklep sportowy oraz szatnie z zapleczem dla zespołów piłkarskich.

Ośrodek Wypoczynkowy ANPOL w Starym Oleśnie — ośrodek wypoczynkowy "ANPOL" usytuowany jest w Borach Stobrawskich przy trasie Poznań – Katowice. Cały teren jest ogrodzony i otacza go dookoła las. Do dyspozycji gości: kąpielisko i trzy plaże strzeżone przez ratowników, pole namiotowe (70 miejsc) oraz carawaning (50 miejsc), pełne zaplecze sanitarne oraz dostęp do prądu, rowery wodne i kajaki, plac zabaw dla dzieci, boisko do plażowej piłki siatkowej, 6 stanowisk do grillowania i na ogniska, restauracja czynna cały rok, oraz 4 bary, pole do minigolfa, stanowiska dla wędkarzy, trzy duże parkingi przed ośrodkiem.

Obiekty rekreacyjno-sportowe

- Hala Widowiskowo Sportowa wraz zagospodarowaniem terenu „Orlik 2012”
- Kompleks sportowy w Zdziechowicach.

Trasy rowerowe:

Na terenie gminy Dobrodzień istnieją trasy rowerowe o łącznej długości 75,6 km:

Trasy główne:

- nr 19 – 7.5km,
- nr 26 – 11.5km,
- nr 27 – 5.8 km,
- nr 52 – 20.6 km.

Trasy drugorzędne:

- nr 405 – 3.5 km,
- nr 406 – 10.7 km,
- nr 407 – 9.8 km,
- nr 433 – 6.2 km.

Ścieżka edukacyjna na terenie Gminy Rudniki – wzdłuż ścieżki edukacyjnej liczącej ok. 32 km usytuowano około 50 tablic informacyjnych o tematyce przyrodniczej, historycznej i kulturalnej; trasa przebiega przez najpiękniejsze zakątki gminny, w tym Obszar Chronionego Krajobrazu Załęczę – Polesie. Początek ścieżki rozpoczyna się na kompleksie boisk sportowych w Rudnikach, a kończy w parku w Rudnikach.

W Gminie Rudniki funkcjonuje Kompleks Boisk Sportowych „Moje Boisko Orlik 2012” w Rudnikach (boisko piłkarskie ze sztuczną nawierzchnią i boisko wielofunkcyjne poliuretanowe), lodowisko „Biały Orlik” w Rudnikach, boisko wielofunkcyjne – poliuretanowe w Dalachowie, 3 boiska trawiaste do piłki nożnej (pełnowymiarowe) w Rudnikach, Żytniowie, Ciecuiowie (w tym z nawodnieniem), 3 siłownie zewnętrzne w Rudnikach, Ciecuiowie, Żytniowie (5 dwustanowiskowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych), korty tenisowe w Dalachowie, Rudnikach, hale i sale sportowe przy szkołach w Rudnikach, Jaworznie, Dalachowie, Żytniowie, 2 siłownie w Publicznej Szkole Podstawowej w Jaworznie i Gimnazjum Publicznym w Rudnikach, 2 boiska do siatkówki plażowej w Rudnikach i Ciecuiowie, 100 metrowa bieżnia z mączki ceglanej w Rudnikach. Nieopodal w/w atrakcji zlokalizowane są miejsca noclegowe.

7. Środowisko

7.1. Klimat

Polska leży w strefie klimatów umiarkowanych ciepłych o typie przejściowym, czego bezpośrednim następstwem jest ścieranie się nad nią kilku mas powietrza o różnych cechach. Dominujące znaczenie dla klimatu Polski ma masa powietrza polarno-morskiego znad Atlantyki oraz masa powietrza polarno-kontynentalnego znad Azji. W miarę przesuwania się na wschód maleją wpływy oceaniczne, a zarazem wzrasta wpływ kontynentalizm klimatu.

OF KNO pod względem warunków klimatycznych należy do rejonu nadodrzańskiego — charakteryzuje się najwyższymi w województwie opolskim średnimi temperaturami rocznymi, najdłuższym okresem wegetacyjnym oraz niewielkimi opadami deszczu. Średnia temperatura w roku wynosi około +8°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą wynoszącą około +18°C, a najchłodniejszym styczeń z temperaturą około -2 °C. Ujemną średnią temperaturę notuje się tylko w styczniu i w lutym. Pokrywa śnieżna zalega tylko przez około 40–45 dni w roku. Okres wegetacyjny rozpoczyna się pod koniec marca, a kończy w pierwszej połowie listopada — trwa zatem około 220 dni, a jego średnia temperatura wynosi +14 °C. Średnia suma opadów atmosferycznych waha się od 450 mm do 800 mm — największe opady notuje się w miesiącach letnich (czerwiec, lipiec, sierpień) i często połączone są z gwałtownymi burzami i ulewami. Na obszarze KNO przeważają wiatry zachodnie przy dużym udziale południowych, południowo-zachodnich i północno-zachodnich. Wiatry charakteryzują się niewielkimi prędkościami — średnia ich prędkość wynosi 5 m/s.

7.2. Wody

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno położony jest w dorzeczu Odry. Jest to obszar wododziałowy między pierwszorzędowymi dopływami Odry: Stobrawą, Widawą i Wartą, ponadto część obszaru (należąca do powiatu oleskiego) leży w zlewniach Prosny, Liswarty oraz Małej Panwi. Cieki w granicach Obszaru są niewielkie, częściowo mają tu swoje odcinki źródłowe. Najważniejszą rzeką odwadniającą OF KNO jest Stobrawa, która jest prawobrzeżnym dopływem Odry o długości 77,6 km. Jej źródła znajdują się w środkowej części powiatu oleskiego. Z kolei największym dopływem Stobrawy jest rzeka Budkowiczanka, której źródła również znajdują się na terenie powiatu oleskiego.

Podstawowym zagrożeniem dla wód powierzchniowych na terenie OF KNO jest możliwość wystąpienia eutrofizacji. Eutrofizacja, wskutek dostarczenia nadmiernej ilości substancji odżywczych, prowadzi do zachwiania równowagi ekologicznej, bujnego wzrostu glonów i drobnoustrojów zużywających dostępny w wodach tlen oraz intensyfikacji aktywności drobnoustrojów prowadzących metabolizm beztlenowy, którego skutkiem może być wzrost toksycznych dla innych organizmów produktów rozkładu materii. Końcowym efektem tego procesu jest stopniowe zapełnianie zbiorników rozkładającą się substancją organiczną i wymieranie wielu tlenowych organizmów, w tym także ryb. Wody powierzchniowe OF KNO wykazują charakter eutroficzny ze względu na zawartość wskaźników biologicznych (fitobentos).

Tabela 32 Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	średnia dla OF KNO
zużycie wody ogółem [dam ³]	7695,5	12 794,8	2382,6	7624,3
zużycie wody ogółem [hm ³]	7,7	12,8	2,4	7,6
zużycie wody w przemyśle [dam ³]	1466,0	420,0	78,0	654,6
zużycie wody w rolnictwie i leśnictwie [dam ³]	3972,0	10 848,0	272,0	5030,6
zużycie wody w gospodarstwach domowych [dam ³]	1771,0	1381,2	1684,1	1612,1
udział przemysłu w zużyciu wody ogółem [%]	19,1	3,3	3,3	8,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Powiaty OF KNO prezentują się dobrze na tle województwa opolskiego pod względem racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi. Zużycie wody w 2012 roku na potrzeby gospodarki narodowej i ludności należało do najniższych, jedynie w powiecie namysłowskim wskaźnik ten jest wyższy niż w pozostałych powiatach. Udział przemysłu w zużyciu wody wyniósł w 2012 roku na terenie OF KNO 8,6%, z czego największy udział (19,1%) przypadł na powiat kluczborski, natomiast w powiecie namysłowskim i oleskim był na tym samym poziomie wynosząc 3,3%.

Według Atlasu Rzeczypospolitej Polski teren OF KNO należy do wrocławskiego i śląsko-krakowskiego regionu hydrologicznego. Główne piętra wodonośne występują w utworach czwartorzędowych oraz mezozoicznych (w pierwszym z wymienionych regionów w utworach triasu i jury, a w drugim kredy). Zasobność pięter jest w przewadze średnia, miejscami brak formacji wodonośnych. Głębokość występowania pierwszego zwierciadła wód podziemnych jest zróżnicowana. Na przeważającej części Obszaru głębokość ta jest mała (0–5 m). Większa (5–20 m) występuje głównie na terenach gruntów spoistych.

Obszar Funkcjonalny należy do terenów średnio zagrożonych wystąpieniem powodzi (typowe powodzie nie występują). Możliwe są wystąpienia powodzi opadowych spowodowanych przez długotrwałe opady deszczu lub deszcze nawalne o dużym natężeniu oraz powodzi roztopowych, które z kolei spowodowane są przez roztopy pokrywy śnieżnej. Na terenie OF KNO nie występują rzeki mające tendencję do wylewania, czyli takie, które powodowałyby częste zagrożenie powodziowe z wyjątkiem sytuacji spowodowanych wystąpieniem bardzo niekorzystnych warunków atmosferycznych. Wówczas w sytuacji wystąpienia długotrwałych opadów deszczu, deszczy nawalnych czy też gwałtownych roztopów nagromadzonej pokrywy śnieżnej może wystąpić lokalne

wylanie rzek na terenie OF KNO powodujących podtopienia, dotyczy to również cieków melioracji szczegółowej.

7.3. Lasy

Podstawą prac zalesieniowych w Polsce jest *Krajowy Program Zwiększania Lesistości* (dalej: KPZL), zaakceptowany do realizacji przez Radę Ministrów w dniu 23 czerwca 1995 r. Głównym celem KPZL jest zwiększenie lesistości do 30% w 2020 roku i do 33% w 2050 roku, zapewnienie optymalnego przestrzenno-czasowego rozmieszczania zalesień, a także ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz instrumentów realizacyjnych. W województwie opolskim przeważały do tej pory zalesienia w sektorze państwowym (około 95% ogólnej powierzchni zalesień). Zalesienia prowadzone na gruntach publicznych zwiększają różnorodność biologiczną na poziomie gatunkowym, zmieniając proporcje między gatunkami liściastymi a iglastymi.

Tabela 33 Wykaz powierzchni gruntów przewidzianych do zalesienia w latach 2001–2020 w powiatach OF KNO

	sektor państwowy [ha]	sektor niepaństwowy [ha]	razem [ha]
powiat kluczborski	200	205	405
powiat namysłowski	752	310	1062
powiat oleski	239	1767	2006
OF KNO	1191	2282	3473
województwo opolskie	3045	7986	11031

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Zwiększania Lesistości.

Zgodnie z powyższą tabelą powierzchnia gruntów rolnych przewidzianych do zalesienia w latach 2001–2020 na terenie OF KNO wynosi 3473 ha, co stanowi 31,5% ogólnej powierzchni województwa opolskiego przeznaczonej do zalesienia zgodnie z KPZL (w tym w sektorze państwowym 1191 ha i niepaństwowym — 2282 ha). Powiat oleski jest drugim pod względem powierzchni przeznaczonej do zalesienia powiatem w województwie opolskim, natomiast powiat kluczborski zajmuje jedno z ostatnich miejsc w tej kategorii.

Powierzchnia gruntów leśnych na terenie OF KNO w roku 2012 obejmowała obszar 82 369,3 ha, w tym 26 059,3 ha w powiecie kluczborskim, 21 247,2 ha w namysłowskim i 35 062,8 ha w oleskim.

Tabela 34 Wskaźnik lesistości w powiatach OF KNO na tle województwa i kraju (stan na 2012 r.)

	lesistość [%]
powiat kluczborski	29,8
powiat namysłowski	27,5
powiat oleski	35,2

OF KNO	30,8
województwo opolskie	26,5
Polska	29,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl

Wskaźnik lesistości w 2012 roku na terenie OF KNO wyniósł 30,8% jako średnia wskaźników poszczególnych powiatów, tj. dla powiatu kluczborskiego — 29,8%, namysłowskiego — 27,5%, oleskiego — 35,2%. Stopień lesistości OF KNO jest zadowalający biorąc pod uwagę wskaźnik dla województwa, w którym położony jest Obszar Funkcjonalny, jak i całego kraju.

Powierzchnia lasów ogółem na terenie OF KNO wynosi 80 219,7 ha, z czego lasy publiczne stanowią 74 813,3 ha (93,3% ogólnej powierzchni lasów). Znaczna część lasów OF KNO należy do rozległego kompleksu Lasów Stobrawsko-Turawskich, a także stanowi fragment Borów Stobrawskich, które są pozostałością po zbiorowiskach zasiedlających te tereny przed rozpoczęciem działalności gospodarczej człowieka. Bory Stobrawskie zachowały się na glebach słabszych, nieprzedstawiających większej wartości dla rolnictwa. W strukturze siedliskowej dominują bory — około 55% wszystkich siedlisk stanowi bór świeży i bór mieszany. Pozostałe siedliska to bór mieszany wilgotny stanowiący około 20% wszystkich siedlisk oraz lasy mieszane. W drzewostanie przeważa sosna (około 70%), występuje także buk, dąb, olsza oraz świerk.

7.4. Surowce naturalne

W gruntach Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno występują głównie surowce budowlane, do których można zaliczyć:

- żwir budowlany, piasek;
- zapiaszczone gliny, torf;
- surowce ilaste;
- pospółka.

Część surowców naturalnych nie może być eksploatowana na skalę przemysłową ze względu na położenie w obszarze chronionego krajobrazu lub na terenach zalesionych.

Główne złoża naturalne kruszyw budowlanych występują w dolinie rzeki Stobrawy, jednakże teren OF KNO nie należy do najbogatszych pod względem występowania surowców naturalnych i późniejszej ich eksploatacji.

7.5. Powietrze

Stan czystości powietrza atmosferycznego jest związany z ilością i rodzajem wprowadzanych do atmosfery substancji — emitowana jest większość zanieczyszczeń powstających na Ziemi zarówno w rezultacie procesów naturalnych, jak i działalności człowieka. Prawdopodobna wielkość emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji jest trudna do oszacowania ze względu na dużą liczbę tych źródeł. Rozkład wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza na danym obszarze jest

uzależniony od stopnia jego uprzemysłowienia oraz rodzaju spalanych paliw. Głównymi źródłami zanieczyszczeń na terenie OF KNO są:

- niska emisja w sezonie grzewczym,
- wzrost natężenia ruchu samochodowego,
- zagrożenie od aglomeracji opolskiej i Elektrowni *Opole* w przypadku niekorzystnych wiatrów,
- zakłady przemysłowe znajdujące się na terenie OF KNO.

Województwo opolskie mimo najmniejszej w kraju powierzchni, emituje do powietrza znaczne ilości gazów i pyłów (kolejno 6. i 10. miejsce w skali kraju). Zgodnie z oceną jakości powietrza na terenie OF KNO w ostatnich latach doszło do przekroczenia poziomu dopuszczalnego emisji pyłu PM₁₀, ozonu i benzo(a)pirenu (przekroczenie odnotowano w powiecie kluczborskim kwalifikując ten region do klasy strefy C, co oznacza, że niezbędne jest przygotowanie programu ochrony powietrza). Dla pozostałych substancji (tj. SO₂, NO₂, C₆H₆, CO, Pb, As, Cd, Ni) obszar kwalifikuje się do klasy strefy A, dla której nie jest konieczne podejmowanie żadnych działań, ale należy utrzymywać jakość powietrza na tym samym lub lepszym poziomie.

7.6. Walory przyrodnicze

Obszar funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno pod względem walorów przyrodniczych jest krainą zróżnicowanego krajobrazu, pięknych lasów i rzek oraz ostoją chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

POWIAT KLUCZBORSKI

Teren powiatu kluczborskiego charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem siedlisk i zbiorowisk roślinnych, obfitując przy tym w chronione i rzadkie gatunki roślin. Wiele z nich figuruje na "Czerwonej liście roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce" jak np. widłak goździsty, wroniec widlasty, widłak jałowcowy, grzybień białe, wawrzynek wilczelyko, barwinek pospolity. Obszar ten cechują również zasoby bogactw naturalnych do których m.in. można zaliczyć: na terenie gminy Wołczyn solankę wołczyńską o temp. +43,5oC (posiada atest Ministra Ochrony Środowiska kwalifikujący do zastosowania w balneologii), torf, czyste powietrze, dobrą wodę i duże połacie zieleni.

W powiecie kluczborskim prawnej ochronie powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych podlega prawie 31 tys. ha.¹⁰ czyli ponad 36 % powierzchni ogólnej³. Ponad 99 % terenów chronionych to obszary chronionego krajobrazu i parki krajobrazowe. Do najpopularniejszych i największych należy Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie” o powierzchni 118 367 ha. W 1999r. w jego środkowo-zachodniej

³ źródło: PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU KLUCZBORSKIEGO
NA LATA 2008 – 2011 WRAZ Z PERSPEKTYWĄ DO 2015 ROKU

części utworzono „Stobrawski Park Krajobrazowy”, który stanowi bogatą mozaikę walorów krajobrazowych łożowisk, turzycowisk, podmokłych łąk. Znajdują się tu wiele rzadkich i chronionych gatunków roślin (48) i zwierząt (250, w tym 47 z Polskiej Czerwonej Listy gatunków zagrożonych wyginięciem).

W granicach administracyjnych powiatu kluczborskiego funkcjonuje 5 rezerwatów przyrody, obejmujących niecałe 110 ha, na terenie Gminy Wołczyn (w Komorznie i w Krzywiczynach), w Gminie Kluczbork (w Kluczborku i w Bażanach) oraz na terenie Gminy Lasowice Wielkie –w Szumiaradzie. Do form ochrony przyrody powiatu należy również 51 obiektów uznanych za pomniki przyrody.

POWIAT NAMYSŁOWSKI

Na terenie powiatu namysłowskiego występuje wiele cennych zasobów przyrody w postaci gatunków chronionych, okazałych drzew oraz lasów spowodowały konieczność objęcia ich różnego rodzaju formami ochrony⁴. Na terenie powiatu zlokalizowane są m.in.:

- obszar Natura 2000 Lasy Barucickie (PLH160009), o powierzchni - 4 589,5 ha (na terenie Gminy Świerczów i Namysłów). Jest to obszar kluczowy dla zachowania stanowisk jelonka i kozioroga, zasiedlających kompleks starych drzewostanów dębowych;
- Stobrawski Park Krajobrazowy. Park położony na terenie 12 gmin, a w obrębie Powiatu Namysłowskiego obejmuje obszar Gmin Pokój i Świerczów. Wśród walorów przyrodniczych występuje 38 gatunków roślin chronionych i 38 gatunków roślin rzadkich, z których 11 zagrożonych jest w Polsce, a 3 zagrożone są wyginięciem w Europie. Oprócz tego na terenie parku występuje wiele chronionych, ginących i rzadkich ptaków i chronionych zwierząt;
- obszar chronionego krajobrazu „Lasy Stobrawsko- Turawskie”. Na terenie Powiatu znajduje się część obszaru chronionego krajobrazu (gminy: Pokój, Namysłów, Świerczów i Domaszowice). W granicach Lasów Stobrawsko - Turawskich znalazło się kilka zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kilkadziesiąt użytków ekologicznych i pomników przyrody, stawy hodowlane, źródła, polodowcowe moreny i wydmy;
- Użytek ekologiczny „Młyńskie Stawy” – obszar z licznymi stanowiskami lęgowymi ptactwa wodno-błotnego (teren gminy Namysłów). Użytek położony jest w strefie ochronnej gniazda bociana czarnego. Na jednej z wysp założył gniazdo łabędź niemy;
- „Bagno Młynki” - podmokłe łąki z licznymi oczami wodnymi i stanowiskami lęgowymi ptactwa wodno-błotnego (teren gminy Namysłów). Znajdują się stanowiska lęgowe ptactwa wodnego (kaczki, łyski, czajki). Wiosną na teren ten zalatują żurawie. Użytek położony jest w obrębie ewidencyjnym: Smarchowice Wielkie, Smarchowice Nowe, Smarchowice Śląskie;

⁴ źródło: Powiat Namysłowski „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Namysłowskiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017” autor Albeko z siedzibą w Opolu

- „Jagienieckie Łąki” - łąki ze stanowiskami chronionych gatunków roślin. Żerowiska ptaków drapieżnych (teren gminy Pokój).

POWIAT OLESKI

Obszary prawnie chronione zajmują 9 % ogólnej powierzchni powiatu oleskiego. Na szczególną uwagę zasługują obszary chronionego krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie” oraz „Załęcze-Polesie”. Są to tereny o dużej powierzchni, ciekawym krajobrazie, z bogactwem flory i fauny⁵.

Na terenie powiatu oleskiego leży obszar Natura 2000 – „Dolina Małej Panwi”, odznaczający się zróżnicowaną morfologią, którą tworzą plejstocénskie terasy, denudowane, peryglacialne równiny lodowcowe i wodnolodowcowe z licznie występującymi wydmy. Mała Panew zaliczana jest do jednych z najbardziej naturalnych nizinnych rzek regionu. Rzeka charakteryzuje się naturalnym przebiegiem oraz licznymi starorzeczami, meandrami i wyspami. Dużą wartość przyrodniczą przedstawiają spotykane tu torfowiska.

W granicach powiatu oleskiego usytuowany jest również obszar chronionego krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”. Cechą charakterystyczną terenu są stosunkowo dobrze zachowane, zróżnicowane gatunkowo i siedliskowo lasy oraz liczne ciek, tereny zabagnione i podmokłe, stawy i polodowcowe moreny i wydmy. Na obszarze występują liczne gatunki ptaków, ssaków i roślin, m.in.: bekas, bocian czarny, dzięcioł czarny, łabędź niemy, borsuk, bóbr europejski, jeź zachodni, wydra europejska czy listera jajowata.

Obszar chronionego krajobrazu „Załęcze – Polesie” o powierzchni 353 ha, obejmuje w całości lub w części miejscowości: Dalachów, Janinów, Polesie i Słowików. Powstał dla ochrony naturalnego środowiska, utrzymania oraz wzbogacenia różnorodności biologicznej, utrzymania wzajemnych relacji pomiędzy polami uprawnymi, osiedlami wiejskimi i zespołami zieleni oraz dla zapewnienia warunków do rozwoju turystyki i rekreacji.

Tabela 35 Wykaz obszarów Natura 2000 na terenie Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno:

Położenie	KOD	NAZWA
Powiat kluczborski	PLH160013	Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą
	PLH160020	Szumirad
	PLH160017	Teklusia
Powiat namysłowski	PLH160009	Lasy Barucickie
Powiat oleski	PLH160009	Lasy Barucickie
	PLH160008	Dolina Małej Panwi
	PLH100007	Załęczański Łuk Warty

Źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/strona/natura-2000-w-polsce>

⁵ źródło: Powiat oleski Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Powiatu Oleskiego na lata 2013-2016; z perspektywą na lata 2017-2020, Instytut Ceramiki i Materiałów Budowlanych w Warszawie

Priorytetem dla rozwoju gospodarczego obszaru powinno stać się wdrażanie modelu rozwoju, który zapewni jakość i trwałość posiadanych zasobów przyrodniczych. Wbrew powszechnej opinii, obszary Natura 2000, w żadnym stopniu nie hamują dotychczasowej formy wykorzystania terenu, ani nie komplikuje rozwoju lokalnego. Tereny Natury stały się atrakcyjne pod względem inwestycyjnym i turystycznym, wzrosło zainteresowanie ich walorami przyrodniczymi i wykorzystaniem ich w celach produkcyjnych i dydaktycznych. Proponowane, możliwe kierunki wykorzystania obszarów Natura 2000:

1. Promowanie rozwoju, który chroni i wzmacnia kapitał przyrodniczy wraz z poszukiwaniem wzorców wykorzystania obszarów cennych przyrodniczo do proekologicznego rozwoju lokalnego - zwłaszcza przez promocję i turystykę. Przyznanie statusu obszaru Natura 2000 jest reklamą samą w sobie i można wykorzystać w różny sposób – np. do promocji regionalnych produktów i usług.
2. Ekoturystyka to turystyka o nastawieniu prośrodowiskowym oraz umiejętność zarządzania w regionach i przedsiębiorstwach w sposób korzystny dla przyrody. Ten rodzaj turystyki jest więc ściśle związany ze zrównoważonym rozwojem. Powołanie obszarów Natura 2000 otwiera nowe możliwości rozwoju takiej turystyki. W naturalny sposób będą one promować region i przyciągać turystów.
3. Usługi na rzecz zdrowia poprzez powstawanie ośrodków usług typu „zdrowie i przyroda”, łączące atrakcyjną lokalizację z poprawą stanu fizycznego i psychicznego gości poprzez zabiegi rehabilitacyjne, kosmetyczne i przyrodolecznicze. Firmy i laboratoria kosmetyczne często wykorzystują potencjał tych obszarów w zakresie produkcji preparatów ziołowych i kosmetycznych (naturalne kosmetyki torfowe czy ziołowe itp.).
4. Lokalne rzemiosło i przetwórstwo żywności np. wytwarzanie produktów z surowców pochodzenia lokalnego. Należy wykorzystać istniejący potencjał, zwłaszcza, gdy region kojarzy się z nieskażonym środowiskiem. Najbardziej popularnym kierunkiem jest produkcja lokalnej żywności (np. miodów, wędlin, serów). Chętnie kupujemy produkty z regionów uznawanych za czyste i jesteśmy gotowi więcej za nie zapłacić. Inne, poszukiwane coraz bardziej produkty naturalne to np. zdrowa odzież, sztuka ludowa czy rękodzieło artystyczne.

Wszystkie planowane i podejmowane działania muszą się odbywać w zgodzie z ideą zrównoważonego rozwoju i z poszanowaniem wymogów ochronnych. Racjonalnie prowadzona polityka regionalna, pozwala na zachowanie walorów przyrodniczych określonego obszaru przy jednoczesnym wykorzystaniu tego samego obszaru dla różnorodnych potrzeb działalności ludzkiej. W praktyce oznacza to, że na terenach objętych siecią Natura 2000, podejmować można działalność inwestycyjną, jeśli nie wpływa ona negatywnie na stan chronionego obszaru, zgodnie z założeniem ideologicznym programu Natura 2000 jakim jest wspólna, harmonijna koegzystencja człowieka i przyrody.

7.7. Rolnictwo

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno ma charakter rolniczo-przemysłowy wynikający z jego tradycji i historii. Ukształtowanie terenu w przeważającej części jest nizinne, co umożliwiło rozwój rolnictwa. Większość gleb należy do typów: pseudobielicowego, brunatnego, czarnych ziem, mad oraz gleb organicznych. Ogólny wskaźnik bonitacyjny warunków powietrzno-wodnych dla gleb OF KNO jest wysoki i kwalifikuje stosunki powietrzno-wodne jako korzystne dla produkcji rolniczej. Grunty rolne na terenie OF KNO zajmują powierzchnię 146 851,6 ha, co stanowi 57,06% ogólnej powierzchni OF KNO. Największy odsetek gruntów stanowią użytki rolne pod zasiewami (116 473,8 ha — 79,31%), natomiast najmniejszy — ogródki przydomowe (210,97 ha — 0,14%). Lasy i grunty leśne stanowią 2,94% gruntów rolnych OF KNO.

Tabela 36 Powierzchnia użytków rolnych w powiatach OF KNO (stan na 2010 r.)

	użytki rolne						
	pod zasiewami	grunty ugorowane	uprawy trwałe	ogródki przydomowe	łąki trwałe	pastwiska trwałe	pozostałe użytki rolne
powiat kluczborski	41 906,85	181,43	58,00	58,70	4056,17	549,01	705,74
powiat namysłowski	35 538,24	903,92	412,69	76,86	3918,10	514,00	588,13
powiat oleski	39 028,70	475,88	128,03	75,41	5820,14	984,21	945,04
OF KNO	116 473,8	1561,23	598,72	210,97	13 794,41	2047,22	2238,91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

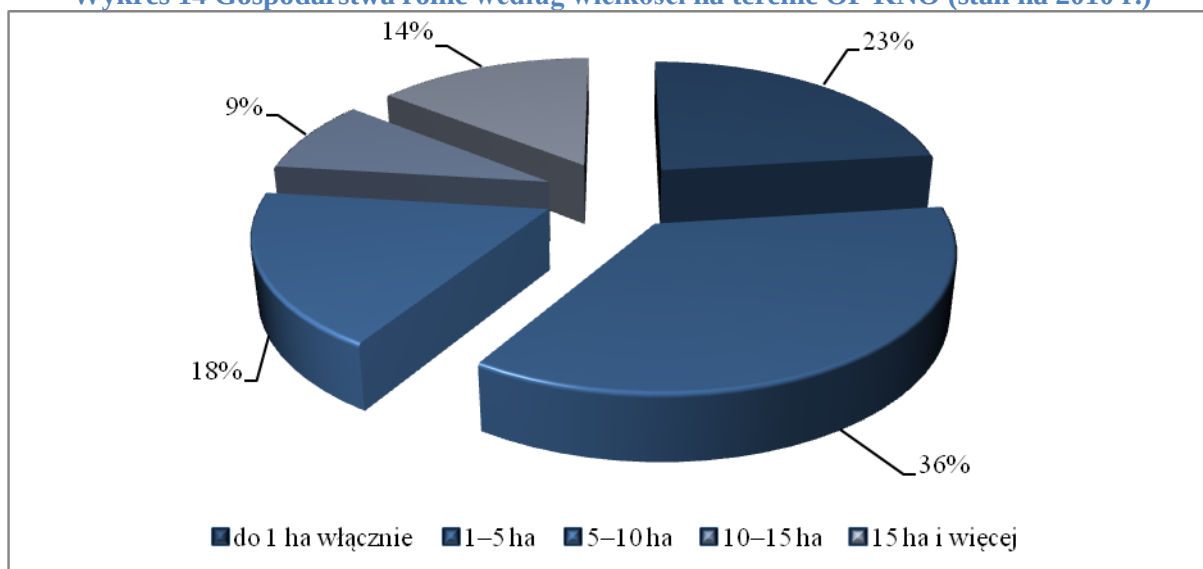
Tabela 37 Powierzchnia lasów, gruntów leśnych i pozostałych gruntów w powiatach OF KNO (stan na 2010 r.)

	las i grunty leśne	pozostałe grunty
powiat kluczborski	674,09	1489,14
powiat namysłowski	675,71	1977,66
powiat oleski	2973,00	2136,75
OF KNO	4322,8	5603,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Na terenie OF KNO w roku 2010 funkcjonowało 11 786 gospodarstw rolnych, z czego największa liczba znajdowała się na terenie powiatu oleskiego — 5636 gospodarstw, co stanowi 47,82% ogółu gospodarstw terenu OF KNO. Wśród gospodarstw przeważały gospodarstwa małe o powierzchni do 5 ha — w 2010 r. było ich 6943, co stanowi 58,91% wszystkich gospodarstw OF KNO. Najmniejszy odsetek (23,04%) stanowiły gospodarstwa wielkoobszarowe (o powierzchni powyżej 10 ha). Wskazuje to na duże rozdrobnienie struktury agrarnej.

Wykres 14 Gospodarstwa rolne według wielkości na terenie OF KNO (stan na 2010 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

W województwie opolskim działa Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (dalej: OODR). W jego skład wchodzi Terenowe Zespoły Doradztwa, w tym Zespoły zlokalizowane w Kluczborku, Namysłowie i Oleśnie. OODR realizuje zadania wynikające z ustaw oraz Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego. Do najważniejszych nieodpłatnych zadań OODR z zakresu doradztwa rolniczego należy:

- prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie m.in. stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego; rachunkowości w gospodarstwach rolnych; rolnictwa ekologicznego; promocji produktów lokalnych i regionalnych;
- prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolnej;
- prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich;
- udzielanie pomocy rolnikom w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej z różnych źródeł;
- prowadzenie analizy rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz udzielanie informacji w tym zakresie;
- podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi;
- upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.

7.7. Gospodarka odpadami

Źródłami powstawania odpadów komunalnych są przede wszystkim gospodarstwa domowe i obiekty infrastruktury (z sektora usług i handlu).

Tabela 38 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
ogółem [t]	11 223,11	6843,19	10 234,39	28 300,69
z gospodarstw domowych [t]	9189,47	5237,72	8618,34	23 045,53
budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych [szt.]	8821	7055	11421	27297
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]	135,8	121,6	130,5	387,9
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności [szt.]	6	5	8	19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2012 na terenie OF KNO znajdowało się 6 czynnych składowisk odpadów, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne (w 2009 roku było ich 10). W ciągu roku na terenie OF KNO wytwarzanych jest 28 300,69 ton odpadów, w tym odpady z gospodarstw domowych stanowią 81,43% ogółu. W analizowanym roku na terenie OF KNO znajdowało się 19 jednostek odbierających odpady, z czego najwięcej znajdowało się w powiecie oleskim — 8 jednostek, następnie w kluczborskim — 6 jednostek i namysłowskim — 5 jednostek. Ponadto w powiatach OF KNO istnieje łącznie 21 dzikich wysypisk śmieci, które zajmują obszar o powierzchni 28 508 m². Najgorsza sytuacja w tym zakresie jest w powiecie namysłowskim, gdzie znajduje się 11 dzikich wysypisk śmieci o łącznej powierzchni 27 m².

Podstawowym elementem poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi jest podniesienie sprawności systemów zbierania odpadów z jednoczesnym zapewnieniem ich odzysku i unieszkodliwiania w instalacjach spełniających wymagania ochrony środowiska. Dobrze funkcjonująca gospodarka odpadami ma duży wpływ na środowisko przyrodnicze. Czyste wody, nieskażone gleby i krajobraz wolny od piętrzących się śmieci na wysypiskach mają strategiczne znaczenie przy kształtowaniu turystyki.

8. Komunikacja i infrastruktura techniczna

8.1. Komunikacja

Powiat namysłowski i oleski są węzłami komunikacyjnymi o znaczeniu ponadlokalnym, natomiast powiat kluczborski ma rangę węzła regionalnego. Między powiatami istnieje sieć połączeń kolejowych i dróg krajowych, dzięki czemu możliwa będzie współpraca i rozwijanie obszarów inwestycyjnych. Kluczbork i Olesno leżą w ponadregionalnych korytarzach transportowych, a Namysłów w regionalnym korytarzu transportowym. Dzięki temu tereny inwestycyjne położone w powiatach są łatwo dostępne dla podmiotów z zewnątrz. Podnosi to też znaczenie utrzymywania dróg

w odpowiednim stanie i rozbudowywania ich sieci celem połączenia istotnych obszarów między powiatami.

Tabela 39 Drogi publiczne w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

	Drogi publiczne o twardej nawierzchni [km]		W tym o nawierzchni ulepszonej [km]	
	powiatowe	gminne	powiatowe	gminne
powiat kluczborski	376,4	91,9	367,9	72,8
powiat namysłowski	294,1	139,4	288,2	77,0
powiat oleski	306,0	319,8	294,5	267,3
OF KNO	976,5	551,1	950,6	417,1
	Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ²		Drogi gminne i powiatowe o gruntowej nawierzchni na 100 km ²	
powiat kluczborski	55,5		9,4	
powiat namysłowski	58,0		44,7	
powiat oleski	64,3		22,5	
OF KNO	59,3		130,7	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Najdłuższa sieć dróg powiatowych znajduje się na terenie powiatu kluczborskiego — większość tych dróg posiada twardą nawierzchnię ulepszoną. Z kolei powiat namysłowski wykazuje najmniejszą długość dróg powiatowych, jednakże gęstość dróg na 100 km² oceniania jest jako dobra. Ogólna długość dróg powiatowych dla OF KNO wynosi 976,5 km, a średnia gęstość tych dróg na 100 km² wynosi 59,3 km.

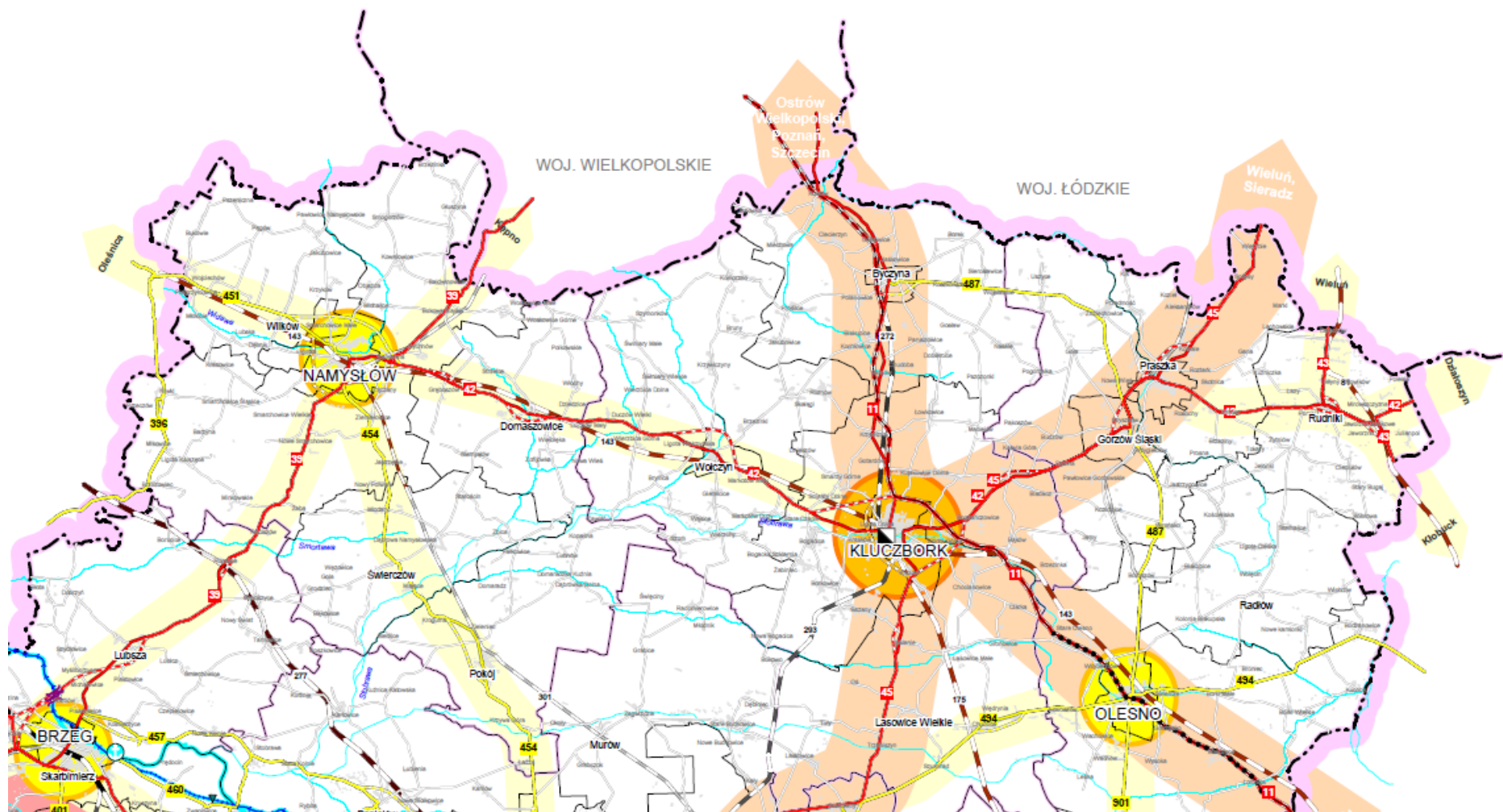
Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno ma dogodne połączenia komunikacyjne z większymi miastami takimi jak Opole, Wrocław i Łódź. Odległość poszczególnych miast powiatowych od wyżej wymienionych miast wynosi:

- Kluczbork — Opole = 44,5 km,
- Kluczbork — Wrocław = 96 km,
- Kluczbork — Łódź = 123 km,
- Namysłów — Opole = 54,6 km,
- Namysłów — Wrocław = 59,5 km,
- Namysłów — Łódź = 172 km,
- Olesno — Opole = 45,1 km,
- Olesno — Wrocław = 139 km,
- Olesno — Łódź = 144 km.

Średnia odległość od OF KNO do Opola wynosi 48,1 km, do Wrocławia - 98,2 km, a do Łodzi - 146,3 km.

Ważnym aspektem, na który należy zwrócić uwagę jest wdrożenie multimodalnej mobilności miejskiej zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju, czyli łączenia kilku środków transportu w życiu codziennym. Rozwiązaniami, które będą miały tu zastosowanie jest budowa parkingów Park&Ride przeznaczonych dla osób, które dojeżdżają z innych miast samochodami i korzystają z proponowanej komunikacji miejskiej lub kontynuują drogę do centrum miasta pieszo. Warto zwrócić również uwagę, na zwiększenie miejsc parkingowych dla rowerów, które zachęcą mieszkańców to korzystania z tej formy transportu. Narzędzia te będą łagodząco oddziaływać na zmiany klimatu, a samo podejmowanie zintensyfikowanych działań na rzecz rozwiązań proekologicznych w systemach transportu publicznego pozwoli wyprowadzić ruch z centrów miast.

Rysunek 8 System transportowy Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno

Źródło: Urząd marszałkowski Województwa Opolskiego.

Do najważniejszych dróg przebiegających przez teren OF KNO należą:

- droga krajowa nr 11 (**DK11**) — prowadząca od województwa śląskiego do zachodniopomorskiego; na bazie tej drogi powstanie dwujezdniowa droga ekspresowa S11;
- droga krajowa nr 42(DK42) – trasa Namysłów- Kluczbork- Rudniki –Radomsko – Starachowice.
- droga krajowa nr 43 DK43 – o relacji Częstochowa – Rudniki- Wieluń.
- droga krajowa nr 45 (**DK45**) — łączy przejście graniczne z Czechami w Chałupkach, autostradę A4 na węźle „Dąbrówka”, Opole, Kluczbork z województwem łódzkim;
- droga krajowa nr 46 – gminy: Dobrodzień i Zębowice.
- droga krajowa nr 46 – „Szlak Staropolski” Kłodzko – Szczekociny.
- droga wojewódzka nr 451 (**DW451**) — droga o długości 32 km, przebiega przez powiat oleśnicki i namysłowski, łączy drogę ekspresową S8 pod Oleśnicą z drogą krajową nr 39 w Namysłowie;
- droga wojewódzka nr 454 (**DW 454**) — droga o długości 51 km, łączy Opole z Namysłowem;
- droga wojewódzka nr 487 (**DW 487**) — droga przebiegająca przez powiat kluczborski i oleski łącząca Byczynę z Olesnem;
- droga wojewódzka nr 494 (**DW 494**) — droga o długości 73 km przebiegająca przez powiat oleski i kluczborski łącząca Częstochowę z drogą krajową nr 45 w Bierdzanach.
- droga wojewódzka nr 901 – połączenie północy województwa z autostradą A4.
- droga wojewódzka nr 901 [DW 901] - droga o długości 75 km przebiegająca przez powiat oleski. Łącząca Olesno z Gliwicami oraz prowadząca do autostrady A4 [Olszowa].

Powiaty należące do OF KNO w latach 2015–2020 będą realizować projekt pn. *Zintegrowany transport publiczny na Obszarze Funkcjonalnym Kluczbork – Namysłów – Olesno*.⁶ Będzie on oparty o Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Sp. z o.o. w Kluczborku (dalej: PKS Kluczbork).

Miejsca odjazdu autobusów PKS Kluczbork na terenie OF KNO:

- Baków, gmina Kluczbork, powiat kluczborski;
- Bogacica, gmina Kluczbork, powiat kluczborski;
- Byczyna, gmina Byczyna, powiat kluczborski;
- Dąbrówka Dolna, gmina Pokój, powiat namysłowski;
- Komorzno, gmina Wołczyn, powiat kluczborski;
- Kujakowice Dolne, gmina Kluczbork, powiat kluczborski;
- Kujakowice Górne, gmina Kluczbork, powiat kluczborski;
- Lasowice Wielkie, gmina Lasowice Wielkie, powiat kluczborski;

⁶ Źródło: Uchwała Nr VI/273/2010 Rady Powiatu w Kluczborku z dnia 16 września 2010 r. w sprawie zatwierdzenia 5 letniego Planu Rozwoju Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Kluczborku Sp. z o.o. w Kluczborku

- Łowkowice, gmina Kluczbork, powiat kluczborski;
- Nasale, gmina Byczyna, powiat kluczborski;
- Olesno, gmina Olesno, powiat oleski;
- Praszka, gmina Praszka, powiat oleski;
- Przybkowice, gmina Kluczbork, powiat kluczborski;
- Szum, gmina Wołczyn, powiat kluczborski;
- Unieszów, gmina Kluczbork, powiat kluczborski;
- Uszyce, gmina Gorzów Śląski, powiat oleski;
- Wołczyn, gmina Wołczyn, powiat kluczborski.

Najwięcej połączeń rozpoczyna się na terenie powiatu kluczborskiego ze względu na siedzibę PKS. Jednakże sieć połączeń z powiatem oleskim jest zadowalającą, jedynie poprawy wymagają połączenia z powiatem namysłowskim, który wchodząc w skład OF KNO powinien pozostawać w ścisłym związku z dwoma pozostałymi regionami. Ponadto założeniem współpracy powiatów jest wzrost mobilności mieszkańców OF KNO w dostępie do miejsc pracy i edukacji. Rozszerzenie usług PKS na inne miejscowości rodzi konieczność budowy sieci przystanków autobusowych i całej infrastruktury towarzyszącej (m.in. zatoczek autobusowych), a także zakupu taboru autobusowego. Spółka PKS Kluczbork pretenduje do miana nowoczesnego przewoźnika, co jest w stanie osiągnąć poprzez wdrożenie systemu e-transport obejmującego przede wszystkim:

- zakup systemu informatycznego do monitorowania połączeń autobusowych,
- wprowadzenie e-kasy,
- optymalizację połączeń.

8.2. Telekomunikacja

Infrastruktura telekomunikacyjna na obszarze OF KNO jest oceniana jako zadowalająca. Sieć abonencka na terenie miast Kluczbork, Namysłów i Olesno wykonana jest prawie całkowicie jako kablowa, natomiast sieć w pozostałych miejscowościach poszczególnych powiatów w przeważającej części jako napowietrzna, kablowa dwutorowa na słupach drewnianych. Na terenach OF KNO znajdują się również stacje bazowe będące urządzeniami przekaźnikowymi dla sieci telefonii komórkowej. Uwolnienie rynku usług telekomunikacyjnych spowodowało dynamiczny rozwój tej branży. Dalszemu rozwojowi sprzyja ustawa z dnia 7 maja 2010 r. *o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych* (Dz.U. Nr 106, poz. 675), określająca m.in. formy i zasady wspierania inwestycji telekomunikacyjnych, w tym związanych z sieciami szerokopasmowymi.

8.3. Infrastruktura techniczna

Na terenie Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno z sieci gazowej korzysta 51 110 osób, co stanowi 28,7% ogółu ludności. Najgorzej sytuacja ta przedstawia się w powiecie oleskim,

gdzie z sieci korzysta zaledwie 7810 osób, co stanowi jedyne 11,9% ogółu ludności powiatu. Długość czynnej sieci gazowej na terenie OF KNO wynosi 445 263 m — wskaźnik ten jest najwyższy dla powiatu kluczborskiego, gdzie czynna sieć gazowa ma długość 223 775 m. Na terenach wiejskich OF KNO w większości mieszkańcy korzystają z butli gazowych.

Tabela 40 Urządzenia sieci gazowej w powiatach OF KNO (stan na 2012r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
długość czynnej sieci ogółem [m]	223 775	69 594	151 894	445 263
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych [szt.]	2814	1568	1259	5641
odbiorcy gazu [gosp. dom.]	10 286	5251	2672	18 209
ludność korzystająca z sieci gazowej [osoba]	29 156	14 144	7810	51 110

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Sytuacja dotycząca energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wygląda lepiej. Szczegóły dotyczące odbiorców i zużycia energii elektrycznej na niskim napięciu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 41 Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu [szt.]	14 357	7112	9367	30 836
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu [MWh]	26 959	12 270	16 057	55 286

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Na terenie OF KNO w roku 2012 funkcjonowało 21 przedsiębiorstw dostarczających wodę, a z sieci wodociągowej korzystało 165 077 osób stanowiąc tym samym 92,5% ludności ogółem. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca wynosi 83,8 m³ — wskaźnik ten jest znacznie wyższy dla mieszkańców miast aniżeli dla mieszkańców obszarów wiejskich.

Tabela 42 Sieć wodociągowa w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	528,9	436,9	800,5	1766,3
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	63 907	40 093	61 077	165 077
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	26,2	32,1	25,5	83,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Z kolei z sieci kanalizacyjnej korzysta 84 599 osób, czyli 30,6% ogółu ludności OF KNO, z czego znaczna część przypada na mieszkańców terenów miejskich. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie OF KNO wynosi 423,7 km. W sieć kanalizacyjną najlepiej wyposażony jest powiat oleski (171,4 km) i kluczborski (158,0 km), a najgorzej powiat namysłowski (94,3 km sieci kanalizacyjnej).

Tabela 43 Sieć kanalizacyjna w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	158,0	94,3	171,4	423,7
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	38 733	18 079	27 787	84 599

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Podsumowując na terenie OF KNO z wodociągów korzysta 93,5% ludności, z sieci kanalizacyjnej 47,2%, a z gazu zaledwie 29,3% ludności Obszaru Funkcjonalnego. Szczegółowe dane z podziałem na powiaty OF KNO przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 44 Korzystający z instalacji sieciowych w % ogółu ludności powiatów OF KNO (stan na 2012 r.)

wyszczególnienie	powiat kluczborski	powiat namysłowski	powiat oleski	OF KNO
wodociąg [%]	94,6	93,2	92,7	93,5
kanalizacja [%]	57,3	42,0	42,2	47,2
gaz [%]	43,2	32,9	11,9	29,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl.

Zadaniem OF KNO jest podniesienie efektywności energetycznej przez modernizację budynków instytucji publicznych i rozwijanie instrumentów finansowych dotyczących termomodernizacji oraz poprzez inwestycje na rzecz zmniejszania energochłonności gospodarki. Ważne również jest rozwijanie potencjałów w zakresie pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł i tzw. czystej energii oraz rozwijanie technologii w zakresie energetyki — przede wszystkim w zakresie energii wiatrowej, wodnej, słonecznej, biomasy i geotermii.

9. Atrakcyjność Obszaru Funkcjonalnego

Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno rozwija międzynarodową współpracę partnerską już od kilkunastu lat stąd też współpraca ta jest oceniana na bardzo wysokim poziomie. Powiat Kluczborski w marcu 2000 roku podpisał akt partnerstwa z niemieckim Powiatem Bad Dürkheim, a w maju 2000 roku deklarację o wzajemnej współpracy z Powiatem Brzeżańskim na Ukrainie. W efekcie tych porozumień powiaty zaczęły współpracować ze sobą na wielu płaszczyznach. Zbliżenie nastąpiło

zwłaszcza między młodymi mieszkańcami powiatu kluczborskiego i Bad Dürkheim. Uczniowie kluczborskich szkół niejednokrotnie gościli u swoich kolegów z zachodu, ci z kolei przyjeżdżali do Kluczborka. Kontakty zacieśnili także nauczyciele, którzy podczas wizyt poznawali specyfikę pracy w niemieckich szkołach, dzieląc się jednocześnie doświadczeniami zawodowymi z tamtejszymi nauczycielami. Podjęto wzajemne próby zainteresowania partnerów swoją kulturą. W Bad Dürkheim swoje prace malarskie prezentował Piotr Gruss, w Kluczborku wystawiała Jutta Weckerle. Prezentowały się również zespoły muzyczne z obu powiatów. Mieszkańcy Powiatu Bad Dürkheim przekazali w lutym 2000 roku pieniądze dla kluczborskiego szpitala, zebrane podczas specjalnie przeprowadzonej akcji. Kontakty partnerskie między Powiatem Kluczborskim a Bad Dürkheim zaowocowały podpisaniem partnerstwa pomiędzy gminami tych powiatów, które dobrze się rozwijają.

Powiat namysłowski również posiada szereg atutów, które umiejętnie i w odpowiedni sposób wzmacnia poprzez rozwijanie współpracy międzynarodowej. Powiat posiada dwóch partnerów zagranicznych: Neuwied w Niemczech i Rejon Okręgu Wileńskiego na Litwie. Gminy powiatu namysłowskiego rozwijają współpracę partnerską z:

- Nebelschutz w Saksonii oraz Linz nad Renem i Hochspeyer w Nadrenii-Palatynacie (Niemcy),
- Hlucin w Czechach,
- Jaremcze na Ukrainie,
- Kiskore na Węgrzech.

W ubiegłym roku powiat oleski obchodził 10-lecie związane z podpisaniem umowy o współpracy partnerskiej z powiatem Hochsauerland w Niemczech. Gmina Olesno współpracuje od 25 lat z miastem Arnsberg w Niemczech, a od 7 lat z Zalakaros na Węgrzech.

Powiat Oleski może poszczycić się długoletnią i owocną współpracą z powiatami partnerskimi w Niemczech i na Ukrainie. Akty partnerstwa podpisano z Powiatem Kaiserslautern w Niemczech i Rejonem Bogorodzany na Ukrainie - wszystkie w 2002 roku. Umowa o współpracy została podpisana z niemieckim Powiatem Hochsauerland w 2003 roku. Dzięki współpracy z Powiatem Hochsauerland nawiązano również współpracę ze szkockim powiatem West Lothian.

Głównymi celami współpracy partnerskiej są:

- kształtowanie mentalności społeczeństwa na gruncie jego europejskości,
- wymiana młodzieży szkolnej,
- działania proekologiczne w zakresie rozwoju świadomości i kształcenie ludności, stałej poprawy walorów środowiskowych subregionu, wspólnego programu ochrony środowiska dla całego regionu oleskiego,
- wspieranie działań w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy, opracowanie katalogu ofert inwestycyjnych,

- wspieranie działań integrujących współżycie wielonarodowościowe,
- poprawa stanu technicznego szkół i szpitali.

W ramach współpracy międzynarodowej warto odnotować Partnerstwa Gminy Gorzów Śl.: Landsberg Niemcy Saksonia-Anhalt 2006 oraz Fehérvárcsurgó Węgry Komitat Fejér 2012. W ramach partnerstwa Gmina Rudniki, włączyła się we współpracę międzynarodową z czterema samorządami zagranicznymi: Gminą Sollefteå ze Szwecji, Obec Soblahov ze Słowacji, Gminą Feilitzsch z Niemiec, Mikroregionem Moštěnka z Czech. Celem nawiązanej współpracy jest wymiana informacji i doświadczeń na różnych płaszczyznach: samorządowej, oświaty, kultury, sportu, zabezpieczenia przeciwpożarowego, przedsiębiorczości, turystyki oraz historii. W ciągu kilkunastu lat współpracy zrealizowano wiele ciekawych inicjatyw (ponad 20 projektów współpracy) ze środków krajowych i unijnych. Ponadto Gmina Rudniki utrzymuje żywe kontakty z Gminą Köditz (Niemcy), Szkołą Inżynierii Leśnej w Štenberku (Czechy), Lesy Krnov (Czechy), Urzędem Miasta oraz Szkołą Leśną w Bellegarde (Francja) i Jednostką Straży Pożarnej z Näsåker (Szwecja). Cyklicznie organizowanych jest kilka imprez o charakterze międzynarodowym. Gmina Zębówice podpisała w dniu 1 grudzień 2011r. partnerstwo z niemiecką gminą Birkenfeld.

Partnerstwa międzynarodowe gminy Dobrodzień: Czortków – Ukraina – partnerstwo istnieje od 2004 roku, współpraca na bazie kultury, sportu i edukacji, Haan – Niemcy – partnerstwo istnieje od 2004 roku, wcześniej Dobrodzień był objęty patronatem Haan od 1957 roku, współpraca na bazie kultury, sportu i edukacji, powiązania organizacji pozarządowych.

Poza prężnym rozwojem międzynarodowej współpracy partnerskiej powiaty OF KNO dbają również lokalną współpracę swych mieszkańców, którzy zawiązują stowarzyszenia samodzielnie wyznaczając cele sprzyjające rozwojowi powiatu i podnoszące jakość życia. W swych działaniach podejmują istotne kwestie społeczne i lokalne. Do najważniejszych stowarzyszeń OF KNO należą:

- **Kluczborsko-Oleska Lokalna Organizacja Turystyczna KOLOT** — stowarzyszenie działające od 2002 roku w powiecie kluczborskim i oleskim. Głównym celem stowarzyszenia jest wspomaganie i kreowanie rozwoju turystyki oraz promocja walorów turystyczno-kulturowych. Stowarzyszenie w swoich działaniach szczególnie koncentruje się na wspieraniu obszarów wiejskich poprzez podejmowanie działań na rzecz ekologii i ochrony środowiska. Jednym z priorytetów organizacji jest promowanie walorów Ziemi Kluczborsko-Oleskiej poprzez uczestnictwo w targach turystycznych i wydawanie materiałów promocyjnych. KOLOT jest m.in. twórcą „*Sektorowej Strategii Rozwoju Turystyki na Obszarach Wiejskich w gminach: Kluczbork, Byczyna, Wolczyn i Lasowice Wielkie*”, którą stworzono w ramach Pilotażowego Programu Leader+. Jest także inicjatorem utworzenia w 2008 roku pierwszego na Opolszczyźnie klastra turystycznego „*Kraina miodu i mleka*”.

- **Stowarzyszenie UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU** — ma na celu inicjowanie i organizowanie działalności kulturalnej; prowadzenie działalności mającej na celu budzenie świadomości obywateli, poczucia obowiązku, okazywania życzliwości; udzielanie pomocy osobom w starszym wieku oraz osobom niepełnosprawnym.
- **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Dolina Stobrawy"** — działa na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, tworzy możliwości do aktywizowania działań społeczności lokalnej w dążeniu do poprawy jakości życia. Jego cele strategiczne to: kreacja i rozwój markowych produktów lokalnych w oparciu o istniejący potencjał; rozwój zasobów ludzkich; kreacja wizerunku i marki obszaru; kształtowanie przestrzeni przyjaznej zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich; wzmocnienie instytucji i podmiotów gospodarczych działających na rzecz rozwoju w regionie oraz aktywizowanie ich współpracy.
- **Stowarzyszenie Miłośników Kultury i Sztuki "IRYS"** — głównym celem stowarzyszenia jest rozwijanie i wspieranie działań kulturotwórczych i środowiskowych dzieci i młodzieży, a także wspieranie działalności kulturalnej zespołów artystycznych i nieformalnych klubów młodzieżowych.
- **Stowarzyszenie ARTIS ACTIONES** — prężnie działające stowarzyszenie mające na celu rozwój działalności kulturalnej poprzez organizację i wspieranie przedsięwzięć kulturalnych; stowarzyszenie ma na swoim koncie organizację licznych imprez, w tym cyklicznego Festiwalu Stolica Reggae w powiecie kluczborskim, podczas którego można zobaczyć występy zagranicznych muzyków.
- **Stowarzyszenie Regionu Kluczborskiego „Kobietom-Mammograf”** — celem stowarzyszenia jest działalność publiczna na rzecz środowiska lokalnego: wspieranie działalności zakładów opieki zdrowotnej oraz innych podmiotów wykonujących zadania na rzecz opieki zdrowotnej regionu kluczborskiego, podejmowanie działań dotyczących ochrony, promocji zdrowia, upowszechnianie wiedzy o profilaktyce przeciwnowotworowej ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego ich wykrywania, współdziałanie z wszelkimi organizacjami, których statutowe cele działania są zbieżne z celami stowarzyszenia, podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, upowszechnianie i rozwijanie kultury regionalnej, upowszechnianie ochrony wolności praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji, podejmowanie działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami, podejmowanie działań z zakresu ekologii i ochrony dziedzictwa przyrodniczego.
- **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Dinozaurów”** - LGD Kraina Dinozaurów to stowarzyszenie, które wyłoniło się w 2008 roku Fundacji o tej samej nazwie, w celu realizacji

zadań w ramach programu LEADER. Początki działań Krainy Dinozaurów to rok 2005. Wizją Stowarzyszenia jest dbałość o utrzymanie i polepszanie charakteru obszaru LGD, tak aby stał się dobrym miejscem do życia i rozwijania gospodarki. Jego wioski zachowały swój unikalny charakter i estetykę, rozwijały atrakcje i produkty lokalne, aby mieszkańcy zachowali kultywowane tu od lat tradycje i dziedzictwo. Priorytetem LGD jest wykorzystanie posiadanych walorów turystyczno – rekreacyjnych obszarów, a w szczególności odkrycia paleontologicznego na skalę światową – do stworzenia możliwości rozwoju obszarów wiejskich, aktywizacji lokalnej społeczności wiejskiej i pobudzenia inicjatyw społeczno-gospodarczych.

Choć rozwój współpracy międzynarodowej i lokalnej w powiatach należących do OF KNO uważa się za zadowalający, to jednak dalszy ich rozwój, a także tworzenie nowych form współpracy jest na tym terenie konieczne.

Załącznik nr 2 – Macierz SWOT-TOWS

Dla analizy SWOT przyjęto statyczno-dynamiczną metodologię opracowania analizy:

- mocne i słabe strony – ujęcie statyczne, ocena zmiennych zastanych;
- szanse i zagrożenia – ujęcie dynamiczne, wskazanie stanów, które mogą/ powinny wystąpić.

Dla analizy TOWS przyjęto następujące założenia:

1. Analiza wzajemnego oddziaływania poszczególnych czynników oceniana jest według niniejszej skali:

- 0 – brak zależności;
- 1 – zależność słaba;
- 2 – zależność silna.

2. Logika oddziaływania:

- SO – mocne strony pozwolą wykorzystać szanse;
- OS – szanse wzmacniają mocne strony;
- ST – mocne strony pozwolą przezwyciężyć zagrożenia;
- TS – zagrożenia osłabiają mocne strony;
- WO – słabe strony osłabiają szanse;
- OW – szanse pozwalają przezwyciężyć słabe strony;
- TW – zagrożenia pogłębiają słabe strony;
- WT – słabe strony potęgują zagrożenia.

1. Analiza SWOT

Tabela 45 Analiza SWOT

Przestrzeń – zasoby, infrastruktura i zagospodarowanie							
O	Szanse	S	Mocne strony	W	Słabe strony	T	Zagrożenia
O1	Polityka transportowa na poziomie krajowym i wojewódzkim	S1	Korzystne położenie transportowe głównych miast OF KNO, w tym dostęp do regionalnych i ponadregionalnych korytarzy transportowych	W1	Duże natężenie ruchu tranzytowego w śródmiejskich częściach miast oraz w strefach zamieszkania na obszarach wiejskich	T1	Ograniczenia lobbingowe
		S2	Dostępność transportu szynowego w głównych miastach OF KNO				
O2	Rozwój usług lokalnego przewoźnika autobusowego oraz wdrożenie rozwiązań e-transportu			W2	Dysproporcje w dostępie do wewnątrzboszarowej komunikacji autobusowej	T2	Duża liczba prywatnych przewoźników utrudniająca wypracowanie porozumienia transportowego
				W3	Luki infrastrukturalne i taborowe w systemie transportowym		
		S3	Bliskość aglomeracji wrocławskiej, opolskiej i śląskiej			T3	Wysoka konkurencyjności innych ośrodków gospodarczych
				W4	Dysproporcje rozwojowe między obszarami miejskimi i wiejskimi w zakresie dostępu infrastruktury komunalnej		
O3	Wyznaczenie i uzbrojenie dalszych terenów inwestycyjnych	S4	Dostępność w znacznej części uzbrojonych terenów inwestycyjnych	W5	Międzygminne dysproporcje w poziomie skomunikowania obszarów inwestycyjnych.		
O4	Wyznaczenie i uzbrojenie dalszych terenów pod budownictwo mieszkaniowe	S5	Dostępność w znacznej części uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe				
O5	Opracowanie i wdrożenie planów rewitalizacyjnych	S6	Zrealizowane projekty rewitalizacyjne w II okresie programowania UE	W6	Dekapitalizacja przestrzeni publicznych, w tym obiektów dziedzictwa kulturalnego i substancji mieszkaniowej	T4	Ryzyko niskiego poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rewitalizacyjnych
O6	Absorpcja środków na rewitalizację w ramach RPO WO 2014-2020						
O7	Pozyskanie inwestora zewnętrznego/ realizacja projektów formule PPP	S7	Zasoby wód geotermalnych			T5	Wysoka kapitałochłonność inwestycji w infrastrukturę wykorzystującą wody geotermalne

O8	Utworzenie stref uzdrowiskowo-rekreacyjnych						na cele turystyczno-rekreacyjne
Mieszkańcy, usługi publiczne, trzeci sektor							
O	Szanse	S	Mocne strony	W	Słabe strony	T	Zagrożenia
				W7	Ujemny przyrost naturalny		
				W8	Niski poziom rozwoju społecznego mierzony wskaźnikiem LHD	T6	Nasilenie się zjawiska wykluczenia społecznego i patologii życia społecznego
				W9	Niedostatki systemu opieki żłobkowo-przedszkolnej		
O9	Innowacje w edukacji, w tym, projekt utworzenia Regionalnego Ośrodka Edukacji Przyrodniczej i Badań nad Bioróżnorodnością „Centrum Doświadczenia Świata”	S8	Rozwinięta sieć placówek edukacyjnych na wszystkich poziomach kształcenia				
O10	Profilowanie kształcenia zawodowego						
O11	Wdrażanie wspólnych projektów w edukacji na poziomie OF KNO (np. pracownie badawcze)						
O12	Optymalizacja funkcjonowania samorządowych placówek medycznych na poziomie OF KNO	S9	Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia				
		S10	Funkcjonowanie wyspecjalizowanych centrów medycznych				
		S11	Funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców, w tym specjalizujących się w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci, profilaktyce zdrowotnej oraz prowadzeniu rozwoju lokalnego i obszarów wiejskich	W10	Dysproporcje wewnątrzregionalne w obszarze intensywności i jakości funkcjonowania III sektora		
		S12	Identyfikacja mieszkańców z regionem				

Przedsiębiorczość, turystyka, współpraca zewnętrzna							
O	Szanse	S	Mocne strony	W	Słabe strony	T	Zagrożenia
		S13	Wzrost liczby przedsiębiorstw				
O13	Współpraca z jednostkami naukowo-badawczymi	S14	Działalność instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców i inicjatyw inwestycyjnych	W11	Niski poziom innowacyjności MŚP (analizowany strukturą PKD) oraz brak wiedzy na temat potencjału innowacyjnego MŚP	T7	Wysoki poziom skomplikowania procedur absorpcji środków finansowych i prywatnych mechanizmów finansowania
O14	Rozwój współpracy sieciowej i tworzenie klastrów						
O15	Absorpcja środków na innowacje przedsiębiorstw w ramach RPO WO 2014-2020						
O16	Wykorzystanie instrumentów wsparcia prywatnego rynku finansowego dla komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych						
O17	Dalszy napływ BIZ	S15	Działalność dużych przedsiębiorstw produkcyjnych, w tym z kapitałem zagranicznym	W12	Drenaż kadr MŚP	T8	Rosnąca konkurencyjność innych ośrodków lokalizacji inwestycji (w ujęciu krajowym i międzynarodowym)
O18	Wykorzystanie potencjału i rozwój wewnątrzobszarowych sieci powiązań biznesowych						
				W13	Relatywnie niski poziom internacjonalizacji MŚP		
		S16	Wysoka podaż pracy, w tym osób w wieku produkcyjnym				
		S17	Etos pracy, pracowitość i produktywność, mobilność zasobów pracy				
O19	Ścisłejsze powiązanie usług edukacyjnych i potrzeb rynku pracy, w tym promowanie przedsiębiorczości, edukacji w przedmiotach ścisłych	S18	Wdrażanie rozwiązań doradztwa zawodowego	W14	Wysoki poziom bezrobocia na obszarach wiejskich oraz wśród osób w wieku produkcyjnym mobilnym, wzrost bezrobocia w ostatnim pięcioleciu	T9	Ryzyko intensyfikacji zjawiska bezrobocia strukturalnego
		S19	Rolnicza przestrzeń produkcyjna i funkcjonowanie nowoczesnych gospodarstw rolnych				
		S20	Działalność wyspecjalizowanej jednostki doradczej wspierające rolnictwo				
O20	Prowadzenie polityki promocji						

	gospodarczej						
O21	Opracowanie i wdrożenie spójnej koncepcji promocji turystycznej OF KNO	S21	Zróżnicowane zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	W15	Brak rozwiązań systemowych w turystyce i brak konkurencyjnych, spójnych produktów turystycznych		
O22	Rozwój agroturystyki oraz turystyki kulinarnej						
				W16	Słabo rozwinięta infrastruktura turystyki aktywnej		
O23	Rozwój międzynarodowej współpracy samorządowej						

Źródło: Opracowanie własne.

2. Analiza TOWS

Tabela 46 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych sił obszaru (S) i szans (O) płynących z otoczenia

SO	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11	O12	O13	O14	O15	O16	O17	O18	O19	O20	O21	O22	O23	Suma
S1	0	0	2	1	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	2	1	0	0	1	2	2	16
S2	0	0	2	1	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	2	1	0	0	1	2	2	16
S3	0	0	0	0	0	0	2	2	1	0	0	0	2	1	0	2	1	0	1	0	0	2	2	16
S4	0	1	2	1	1	2	1	0	0	1	0	0	1	1	2	0	2	2	1	2	0	0	2	22
S5	0	1	0	1	2	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	7
S6	0	0	1	0	2	2	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	16
S7	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	8
S8	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	9
S9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
S10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
S11	0	0	0	0	2	2	0	0	2	0	2	0	1	0	0	0	0	1	2	0	2	1	2	17
S12	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
S13	0	1	2	1	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2	1	1	1	27
S14	0	0	1	0	1	1	2	0	0	2	1	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	30
S15	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	2	22
S16	0	0	2	0	1	1	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	2	0	2	2	0	0	0	16
S17	0	0	2	0	1	1	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	2	0	2	2	0	0	0	16
S18	0	0	0	0	1	1	0	0	1	2	2	0	1	1	0	0	2	1	2	1	0	0	0	15
S19	0	0	0	0	1	1	0	0	2	0	0	0	1	1	1	0	0	1	1	2	0	2	1	14
S20	0	0	0	0	1	1	0	0	2	0	0	0	1	1	1	0	0	1	1	2	0	2	1	14
S21	0	1	0	0	2	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	12
Suma	0	4	16	7	19	16	13	9	14	13	13	8	17	14	11	7	19	15	21	19	9	18	19	301

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 47 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych sił obszaru (S) i zagrożeń (T) płynących z otoczenia

ST	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	Suma
S1	1	0	2	0	1	0	0	2	1	7
S2	1	0	2	0	1	0	0	2	1	7
S3	2	0	0	0	0	0	0	2	2	6
S4	1	0	2	0	0	1	0	2	2	8
S5	0	0	1	1	0	2	0	1	0	5
S6	0	0	0	2	0	1	2	2	1	8
S7	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
S8	0	0	2	0	0	2	0	2	2	8
S9	0	0	2	0	0	1	0	1	0	4
S10	0	0	2	0	0	1	0	1	0	4
S11	0	0	1	2	0	2	0	2	1	8
S12	0	0	1	2	0	1	0	1	0	5
S13	0	0	2	0	0	2	0	2	2	8
S14	0	0	2	1	0	2	2	2	2	11
S15	1	0	2	0	0	1	0	2	2	8
S16	0	0	2	1	0	0	0	2	0	5
S17	0	0	2	1	0	0	0	2	0	5
S18	0	0	2	0	0	2	0	2	2	8
S19	1	0	2	1	0	0	0	2	1	7
S20	1	0	2	2	0	0	0	2	2	9
S21	0	0	0	2	0	2	0	0	0	4
Suma	8	0	32	15	2	20	4	34	21	136

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 48 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych słabości obszaru (W) i szans (O) płynących z otoczenia

WO	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10	O11	O12	O13	O14	O15	O16	O17	O18	O19	O20	O21	O22	O23	Suma
W1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
W2	0	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	2	0	0	2	2	1	1	1	1	0	18
W3	0	2	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	2	0	0	2	2	1	1	1	1	0	20
W4	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	6
W5	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	2	2	0	2	0	0	0	11
W6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	6
W7	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
W8	0	0	0	0	2	2	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	9
W9	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
W10	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	13
W11	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	0	22
W12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	10
W13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	2	0	0	0	5
W14	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
W15	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	8
W16	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	8
Suma	0	5	6	8	7	7	0	7	1	6	5	2	7	11	3	3	10	11	6	14	5	12	6	142

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 49 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych słabości obszaru (W) i zagrożeń (T) płynących z otoczenia

WT	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	Suma
W1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W2	0	2	1	0	0	1	0	1	0	5
W3	0	2	1	0	0	1	0	1	0	5
W4	0	0	1	0	0	1	0	1	0	3
W5	0	0	1	0	0	1	0	1	0	3
W6	0	0	1	1	0	1	0	1	0	4
W7	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
W8	0	0	1	2	0	2	0	1	0	6
W9	0	0	1	0	0	2	0	1	0	4
W10	0	0	1	2	0	2	0	1	0	6
W11	0	0	2	1	0	2	0	2	2	9
W12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W13	0	0	1	1	0	0	0	1	1	4
W14	0	0	1	1	0	2	0	1	2	7
W15	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
W16	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
Suma	0	4	15	8	0	15	0	15	5	62

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 50 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych zagrożeń (T) i wewnętrznych słabości (W)

TW	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	Suma
T1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
T2	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
T3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2	2	2	0	0	9
T4	0	0	0	0	0	2	0	2	0	1	0	0	0	2	0	0	7
T5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T6	0	0	0	0	0	1	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0	7
T7	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	2	0	2	1	2	2	13
T8	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2	2	2	0	0	9
T9	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0	6
Suma	1	2	1	1	2	4	4	8	0	2	6	4	6	11	2	2	56

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 51 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych zagrożeń (T) i wewnętrznych atutów obszaru (S)

TS	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15	S16	S17	S18	S19	S20	S21	Suma
T1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
T2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
T3	1	0	1	2	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	9
T4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	5
T5	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
T6	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	1	2	0	1	0	1	1	0	0	0	0	9
T7	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	7
T8	1	0	1	2	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	9
T9	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	0	1	0	0	2	0	0	0	1	8
Suma	4	0	2	5	3	2	5	0	0	0	8	5	2	8	0	1	3	0	0	0	4	52

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 52 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych sposobności (O) i wewnętrznych słabości (W)

OW	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	W13	W14	W15	W16	Suma
O1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
O2	2	2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8
O3	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	3
O4	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
O5	2	1	0	1	1	2	1	2	1	2	0	0	0	2	0	0	15
O6	2	1	0	1	1	2	1	2	1	2	0	0	0	2	0	0	15
O7	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	4
O8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	5
O9	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	3
O10	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2	0	0	4
O11	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	3
O12	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	3
O13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	1	0	0	7
O14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	0	0	8
O15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	0	0	8
O16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	1	0	0	7
O17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	0	0	8
O18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	0	0	8
O19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	4
O20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	0	0	8
O21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	5
O22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	5
O23		2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	26
Suma	7	6	4	5	6	10	5	10	4	7	18	16	16	26	10	9	159

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 53 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych sposobności (O) i wewnętrznych atutów (S)

OS	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15	S16	S17	S18	S19	S20	S21	Suma
O1	2	2	2	2	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	14
O2	1	0	1	2	2	0	1	1	0	1	1	1	2	1	2	0	0	0	1	1	2	20
O3	2	2	2	1	1	0	0	1	0	0	1	1	2	2	2	2	2	2	0	0	0	23
O4	0	2	1	0	1	0	0	1	0	0	1	2	1	1	2	1	0	0	0	0	0	13
O5	0	1	0	2	2	2	0	1	0	0	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	2	27
O6	0	1	0	2	2	2	0	1	0	0	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	2	27
O7	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
O8	2	2	2	0	2	0	2	0	2	2	2	1	1	2	0	0	0	0	0	0	2	22
O9	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	24
O10	0	0	2	2	1	1	0	2	0	0	2	1	2	2	2	0	2	2	2	2	0	25
O11	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	24
O12	0	0	0	0	2	0	1	0	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
O13	1	0	1	2	0	0	0	1	0	0	2	1	2	2	2	1	0	2	2	2	0	21
O14	1	0	1	2	0	0	0	1	0	0	2	1	2	2	2	1	0	2	2	2	0	21
O15	1	0	2	2	0	0	2	1	0	0	2	2	2	2	2	0	0	2	1	1	0	22
O16	0	0	2	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	9
O17	2	2	2	2	2	0	1	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	0	27
O18	2	2	2	2	0	0	1	1	0	0	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	0	29
O19	0	0	0	2	0	0	0	2	0	0	2	2	2	2	2	0	1	2	2	2	0	21
O20	2	0	2	2	0	0	2	1	0	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	29
O21	2	1	2	0	0	0	2	0	0	0	2	2	1	1	0	0	0	1	0	0	2	16
O22	2	1	2	0	1	0	1	0	0	0	2	2	1	2	0	0	0	0	1	1	2	18
O23	2	0	2	2	1	0	1	1	0	0	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	2	27
Suma	22	16	30	29	20	7	18	17	4	5	38	34	35	38	33	16	21	28	22	22	18	473

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 54 Cztery podstawowe typy strategii

Macierz	O	T
S	Strategia agresywna	Strategia konserwatywna
W	Strategia konkurencyjna	Strategia defensywna

Źródło: *Planowanie strategiczne, praca zbiorowa pod redakcją A. Klasika*, PWE, Warszawa 1993, s.111.

Tabela 55 Wybór rodzaju strategii

Macierz	O	T
S	774	188
W	301	118

Źródło: Opracowanie własne.

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie Obszaru Funkcjonalnego w województwie opolskim	3
Rysunek 2 Bieguny wzrostu i obszary problemowe województwa opolskiego.....	7
Rysunek 3 Stopień zagrożenia ubóstwem na terenie województwa opolskiego	27
Rysunek 4 Atrakcyjność inwestycyjna dla działalności przemysłowej	36
Rysunek 5 Atrakcyjność inwestycyjna dla działalności usługowej	37
Rysunek 6 Atrakcyjność inwestycyjna dla działalności zaawansowanej technologicznie.....	38
Rysunek 7 Szlaki rowerowe w powiecie kluczborskim	63
Rysunek 8 System transportowy Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów – Olesno.....	84

Spis tabel

Tabela 1 Powierzchnia i ludność powiatów wchodzących w skład OF KNO (stan na 2012 r.)	5
Tabela 2 Charakterystyka terenów inwestycyjnych powiatu namysłowskiego	14
Tabela 3 Charakterystyka terenów inwestycyjnych gminy Olesno.....	16
Tabela 4 Charakterystyka terenów inwestycyjnych gminy Dobrodzień	17
Tabela 5 Charakterystyka terenów inwestycyjnych gminy Gorzów Śląski	17
Tabela 6 Charakterystyka terenów inwestycyjnych gminy Rudniki	17
Tabela 7 Prognozy demograficzne dla powiatu kluczborskiego na lata 2015–2020.....	20
Tabela 8 Prognozy demograficzne dla powiatu namysłowskiego na lata 2015–2020	20
Tabela 9 Prognozy demograficzne dla powiatu oleskiego na lata 2015–2020.....	20
Tabela 10 Ruch naturalny w powiatach obszaru funkcjonalnego — porównanie roku 2009 i 2012	21
Tabela 11 Dane demograficzne Obszaru Funkcjonalnego na tle województwa i Polski w 2012 r.	21
Tabela 12 Saldo migracji w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w 2012 r.	22
Tabela 13 Struktura ekonomiczna ludności Obszaru Funkcjonalnego w 2012 r.	22
Tabela 14 Ludność OF KNO według grup wieku (stan na 2012 r.).....	24
Tabela 15 Liczba podmiotów gospodarczych w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w roku 2009 i 2012	28
Tabela 16 Pracujący według sektorów w powiatach Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.).....	28
Tabela 17 Segmentacja podmiotów gospodarczych w powiatach Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.)	29
Tabela 18 Podmioty gospodarcze na Obszarze Funkcjonalnym wg liczby pracowników (stan na 2013 r.)	30
Tabela 19 Spółki handlowe w powiatach Obszaru Funkcjonalnego	30

Tabela 20 Lista największych przedsiębiorstw Obszaru Funkcjonalnego	30
Tabela 21 Bezrobotni zarejestrowani w powiatach OF KNO według typu (stan na 2012 r.)	41
Tabela 22 Bezrobotni w powiatach OF KNO według wykształcenia (stan na 2012 r.)	41
Tabela 23 Wychowanie przedszkolne w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)	45
Tabela 24 Wychowanie przedszkolne z podziałem na wieś i miasto	46
Tabela 25 Liczba placówek edukacyjnych powiatów OF KNO (stan na 2012 r.)	46
Tabela 26 Zdawalność egzaminów maturalnych w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)	47
Tabela 27 Współczynnik skolaryzacji w powiatach OF KNO na tle województwa i kraju (stan na 2012 r.)	47
Tabela 28 Poziom wykształcenia ludności OF KNO według płci (stan na 2011 r.)	49
Tabela 29 Wybrane zabytki kultury w powiatach OF KNO	51
Tabela 30 Ścieżki rowerowe w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)	65
Tabela 31 Turystyczne obiekty noclegowe w powiatach OF KNO — wskaźniki (stan na 2012 r.)	66
Tabela 32 Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)	72
Tabela 33 Wykaz powierzchni gruntów przewidzianych do zalesienia w latach 2001–2020 w powiatach OF KNO	73
Tabela 34 Wskaźnik lesistości w powiatach OF KNO na tle województwa i kraju (stan na 2012 r.)	73
Tabela 35 Wykaz obszarów Natura 2000 na terenie Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno:	77
Tabela 36 Powierzchnia użytków rolnych w powiatach OF KNO (stan na 2010 r.)	79
Tabela 37 Powierzchnia lasów, gruntów leśnych i pozostałych gruntów w powiatach OF KNO (stan na 2010 r.)	79
Tabela 38 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)	81
Tabela 39 Drogi publiczne w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)	82
Tabela 40 Urządzenia sieci gazowej w powiatach OF KNO (stan na 2012r.)	87
Tabela 41 Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.) ...	87
Tabela 42 Sieć wodociągowa w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)	87
Tabela 43 Sieć kanalizacyjna w powiatach OF KNO (stan na 2012 r.)	88
Tabela 44 Korzystający z instalacji sieciowych w % ogółu ludności powiatów OF KNO (stan na 2012 r.)	88
Tabela 45 Analiza SWOT	94
Tabela 46 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych sił obszaru (S) i szans (O) płynących z otoczenia	98

Tabela 47 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych sił obszaru (S) i zagrożeń (T) płynących z otoczenia	99
Tabela 48 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych słabości obszaru (W) i szans (O) płynących z otoczenia	100
Tabela 49 Macierz analizy wzajemnego oddziaływania wewnętrznych słabości obszaru (W) i zagrożeń (T) płynących z otoczenia	101
Tabela 50 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych zagrożeń (T) i wewnętrznych słabości (W)	102
Tabela 51 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych zagrożeń (T) i wewnętrznych atutów obszaru (S).....	102
Tabela 52 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych sposobności (O) i wewnętrznych słabości (W)	103
Tabela 53 Macierz wzajemnego oddziaływania zewnętrznych sposobności (O) i wewnętrznych atutów (S)	104
Tabela 54 Cztery podstawowe typy strategii.....	105
Tabela 55 Wybór rodzaju strategii	105

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w powiatach Obszaru Funkcjonalnego w latach 2007–2012.....	19
Wykres 2 Struktura wiekowa populacji w powiatach Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.)	23
Wykres 3 Struktura wiekowa ludności Obszaru Funkcjonalnego (stan na 2012 r.) — ujęcie graficzne ...	23
Wykres 4 Ludność OF KNO według grup wieku (stan na 2012 r.) — ujęcie graficzne.....	25
Celem dokonania analizy struktury wieku OF KNO oraz zmian jakie zaszły w ostatnich latach, przy użyciu metody różnicowej, zobrazowano zmianę wielkości populacji w poszczególnych grupach wiekowych. Silny przyrostowy trend zaobserwowano w grupach wieku 0–4 lat, 30–39 lat oraz 55 lat i więcej. Silny spadkowy trend nastąpił w grupie 5–29 lat oraz 45–54 lat (por. Wykres 5).	25
Wykres 6 Zmiana liczebności populacji OF KNO według grup wieku	25
Wykres 7 Pracujący według sektorów na Obszarze Funkcjonalnym (stan na 2012 r.).....	29
Wykres 8 Udział bezrobotnych mieszkańców powiatów OF KNO w ogólnej liczbie bezrobotnych (stan na 2012 r.)	39
Wykres 9 Struktura bezrobotnych w powiatach OF KNO według płci (stan na 2012 r.)	40
Wykres 10 Stopa bezrobocia w powiatach OF KNO w latach 2009–2012.....	40
Wykres 11 Bezrobotni według wykształcenie ogółem (stan na 2012 r.)	42

Wykres 12 Bezrobotni według grup wieku ogółem (stan na 2012 r.).....	42
Wykres 13 Korzystający z noclegów ogółem w latach 2009–2012 na terenie OF KNO.....	67
Wykres 14 Gospodarstwa rolne według wielkości na terenie OF KNO (stan na 2010 r.).....	80